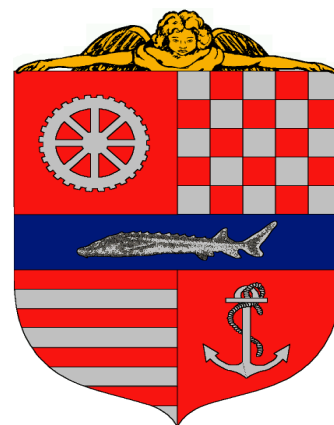

BUDAPEST FŐVÁROS XIII. KERÜLET

**HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM
2025-2029.**

2025. május

Tartalom

Bevezetés.....	4
Budapest Főváros XIII. Kerület bemutatása.....	5
Értékeink, küldetésünk	10
Célok.....	10
I. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	12
Jogsabályi háttér bemutatása	12
1.1 A program készítését előíró jogsabályi környezet rövid bemutatása.....	12
1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.....	14
Stratégiai környezet bemutatása	15
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	16
2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	17
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.....	17
A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	17
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet.....	18
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	19
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások.....	27
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	29
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete.....	34
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	34
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	39
3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal.....	43
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	43
A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	45
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)	45
4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	50
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése.....	50
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	58
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	64
A nők helyzete, esélyegyenlőség.....	65
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége	65
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások fajtái, jellemzői	68
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe.....	69
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak.....	70
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona).....	70
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben.....	70
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	71
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	72
Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	73
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői, demográfiai trendek	73

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete.....	76
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.....	78
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen	83
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	84
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	84
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	85
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	89
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés.....	89
7.4 A fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen ..	93
7.5 A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló intézkedések	93
7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	94
A helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	95
A HEP nyilvánossága	98
II. A HEP Intézkedési Terve (HEP IT)	98
1. A HEP IT részletei	98
A HEP IT megvalósítása	110
A HEP IT elfogadása.....	113

Bevezetés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) értelmében minden települési önkormányzatnak rendelkeznie kell öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal. A jogszabályi kötelezettségnek eleget téve, összhangban az Ebktv.-vel és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló többször módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel, a Belügyminisztérium Módszertani útmutatójával készítettük el a Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2025-2029. című dokumentumot (a

továbbiakban: HEP). A dokumentum rögzíti az esélyegyenlőség érdekében meghatározott feladatokat, szükséges intézkedéseket.

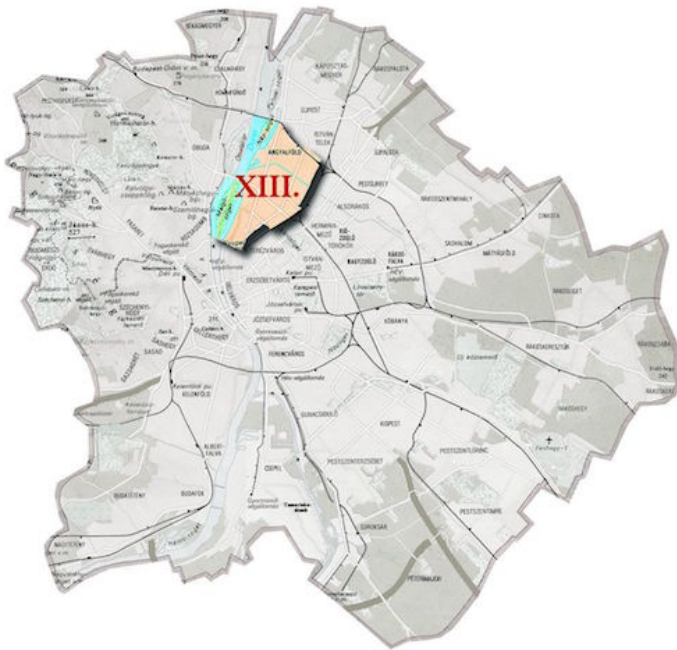
A hatályos jogszabályoknak való megfelelés mellett önkormányzat saját elvárásának, tesz eleget akkor, amikor az elért eredményekre építve az elkövetkezendő öt évre egy olyan átfogó középtávú beavatkozási intézkedési tervet tartalmazó programot fogad el, amely a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok:

- a mélyszegénységben élők, a romák;
- a gyermekek, fiatalok (ezen belül a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók);
- a nők;
- az idősek; valamint
- a fogyatékkal élő személyek

életkörülményeinek javítását, az azonos esélyek biztosítását hatékonyan segíti és szolgálja.

Az önkormányzat vállalásának megfelelően

- A HEP összhangban áll a Lendületben 3.0 erős sikeres XIII. Kerületért ciklus programmal, az önkormányzat fejlesztési terveivel, koncepcióival. A megfogalmazott koncepcionális célok elérése kiemelt szempont önkormányzati jogalkotásban, stratégiai tervezésben, a közszolgáltatás működtetésében.

- A HEP elkészítésébe bevontuk a helyi partnereket. A dokumentum egy hosszú, kooperatív munka eredményeként jött létre, A helyi társadalmi szervezetek képviselői és az ágazati szakemberek közösen dolgozták ki az esélyegyenlőség érvényesülését szolgáló intézkedéseket.
- A HEP megfelel a hatályos jogszabály rendelkezéseinek. Kétévenkénti felülvizsgálat során intézkedési tervét szükség esetén az új állapotnak megfelelően módosítjuk [2003. évi CXXV.

törvény 31. § (4)].

Budapest Főváros XIII. Kerület bemutatása

A XIII. kerület 11,33 négyzetkilométeres területén a népszámlálás adatai szerint 122 973 lakos él, ezzel ez a városrész Budapesten a harmadik, az országban a tizedik legnépesebb közigazgatási egység. Teljes egészében a pesti homoksíkságon terül el, felszínét a Duna környezetalakító tevékenysége alakította ki, a föld mélye bővíző hőforrásokat rejt. A XIII. kerület a főváros belső

kerületeihez tartozik abban az értelemben, hogy minden oldalról egy másik kerület határolja, városzerkezeti-hálózati és társadalmi kapcsolatrendszere, pozíciója révén erős szálakkal kötődik a belvároshoz. Városrészei: Angyalföld, Göncz Árpád városközpont, Újlipótváros, Vizafogó és a Népsziget déli része.

Az elmúlt évtizedekben a kerület gyökeresen megváltozott, étellel teli, modern nagyvárosi külsőt és hangulatot öltött magára. Megtalálhatók itt a négy- és tízemeletes panelházak éppúgy, mint a családi házas övezetek vagy az új építésű lakóparkok. A hajdani ipari zónák a Váci út mentén mára szinte teljesen átalakultak: irodaházak, kis- és nagykereskedelmi egységek, lakóparkok vették át az üzemsarnokok helyét. A nagyléptékű városfejlesztés eredményeként a rendszerváltástól napjainkig Magyarországon a kerületben építették a legtöbb, összesen egymillió négyzetméternyi lakást. Az elmúlt időszakban a fővárosi irodaházak mintegy 25 %-a a kerületben épült fel. A városrész infrastruktúrája magas színvonalú. Teljesnek tekinthető a víz-, csatorna- és földgáz ellátottság.

A kerület arculatának, épített környezetének megújulása napjainkban is folytatódik. A XIII. kerület továbbra is közkedvelt befektetési terület. Jelenleg is több százezer m² iroda, kereskedelmi, szolgáltató felület építése folyik, vagy áll előkészítés alatt. Az ingatlanpiac kedvező, újabb irodaházak épülnek, és továbbra is jelen van a lakásépítési kedv. Kerületünk fenntartható fejlődési pályán van. Meghatározó a magántőke beruházása, a korszerű technológiák, berendezések telepítése, több száz új munkahely létesült. Kerületünk jelentős gazdasági potenciállal rendelkezik. A kerület gazdaságát a jelentős tőkeerővel rendelkező, részben multinacionális cégek jelenléte határozza meg. Itt működik az ország 200 legnagyobb vállalatának a tizede, amelyek a budapesti GDP-nek nagyjából 10 százalékát adják. A kerület 70-80 ezer ember munkahelyének színtere.

A környezeti átalakulással párhuzamosan sokat változott a lakosság összetétele. A lakosságszám változását számos oldalról befolyásolja a lokális gazdaság általános fejlettsége, a munkaerőpiac állapota, a megélhetési lehetőségek, egyéb körülmények. Kerületbe a lakosság egy része több évtizedes családi hagyományokat őrizve élnek, ugyanakkor előszeretettel költöznek a XIII. kerületbe a családostok, fiatalok máshonnan is. Büszkék vagyunk arra, hogy a kerületben élők költözési szándékuk megfogalmazását követően mindenek előtt a városrészen belül keresnek új otthont.

Az Önkormányzat lendületes és dinamikus fejlődést és az életminőség folyamatos növelését tűzi ki célul. A kerület egyszerre nyújt élhető lakókörnyezetet és minőségi munkahelyi kínálatot. Az önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a kerület határain belül, vagy annak vonzáskörzetében lakó, tartózkodó, a lakosságot szolgáló intézmények, gazdasági és ellátó tevékenységek és ezek feltételeinek folyamatos fejlesztését a lakásállománytól a lakossági szolgáltatásokat ellátó intézményeken át a szociális, közösségi és kulturális szolgáltatásokat ellátó intézményekig. Hangsúlyt helyez a kerületi civil szektor, a gazdasági és szociális partnerek között folyó, és a lakossággal kialakított társadalmi egyeztetés folyamatosan erősödjön, a partnerek érdekérvényesítő, értékközvetítő képessége növekedjen. Alapvető cél az átlátható eljárásrend, az eljárások egyszerűsítése, az ügyintézés hatékonyságának biztosítása.

Az önkormányzat beruházásaira és szolgáltatásaira jellemző a magas szintű minőség, az igényesség és a környezettudatosság. A következetes és tudatos fejlesztési szemléletnek köszönhetően hosszú távon biztosított kerületünk dinamikus fejlődése, gyarapodása. A kerületi

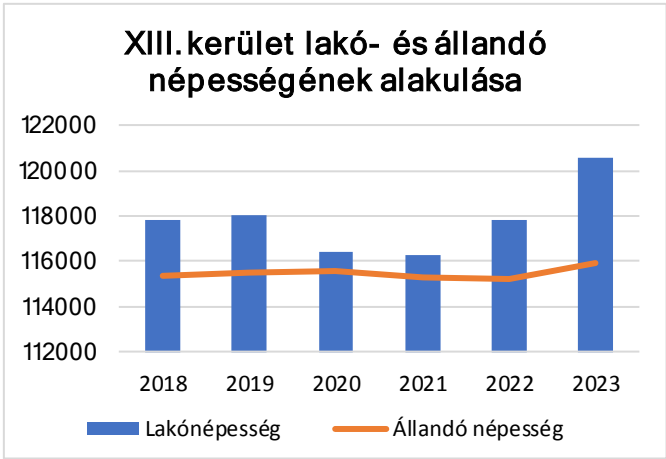
adottságok, az önkormányzati intézkedések, a stabilitás hozzájárultak a kerület tökevonzó képességéhez. A városfejlesztési filozófia a fenntartható fejlődés, az értékörzés és az innováció, a gondoskodás és az esélybiztosítás elvére, értékeire épül.

A helyzetelemzés adatait – a módszertani útmutató előírása szerint- az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TeIR) töltöttük le. (A rendszerben a HEP előkészítésekor 2024. évi adatok nem álltak a rendelkezésre,)

Népesség, mozgalom

A népesség változását három tényező határozza meg: a születések, a halálozások és a vándorlás. A kerületi demográfiai mutatókat elemezve, az állandó lakosok számában enyhén, a kerület lakónépességének számában jól megfigyelhetők a az elmúlt öt évben végbement változások.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év utolsó napján		
Év	Fő	Változás
2018	117.813	bázis év
2019	118.034	100,19%
2020	116.387	98,60%
2021	116.268	99,90%
2022	117.792	101,31%
2023	120.573	102,36%
Népszámlálási adat (2022)	122.973	104,38%

1. számú diagram: A lakónépesség számának alakulása
Forrás: TEIR, 2024

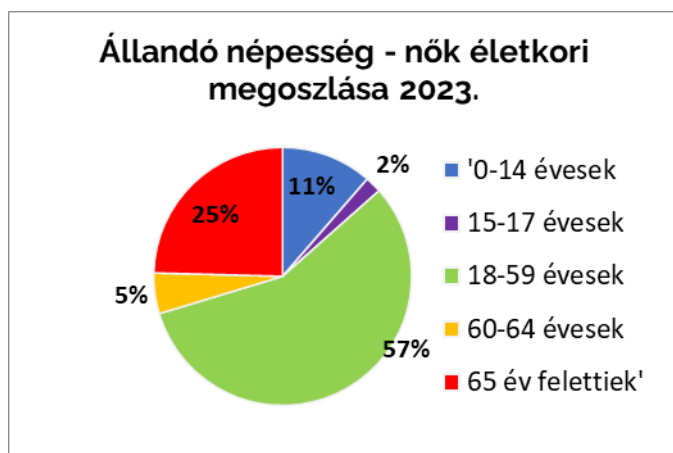
A világjárvány időszakában (2020-2021) mérsékelten megemelkedett halálozási szám, és az agglomerációba történő kiköltözési hullám. Ez a lakónépesség csökkenésével járt. Az átmeneti visszaesés után a megélénkülő lakásépítési kedv (2022-2023), az épülő lakóházak a XIII. kerületben élők számának növekedését eredményezték. Összességében a bázis évhez viszonyítva az állandó lakosság (2018. év: 115.348 főről 2023: 115.930 főre) 0,5 %-kal, a lakónépesség (2018.év: 117.813 főről 2023. év: 120.573 főre) 2,36 %-kal nőtt. Magasabb növekedést mutat a 2022. évi népszámlálási adat, a lakónépesség száma 2018-2022 év között 5.160 fővel, összességében 4,38%-kal nőtt.

2. számú táblázat - Állandó népesség korcsoport szerinti megoszlásának száma (férfiak, nők) 2023. december 31.		
Korcsoport	Fő	Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)

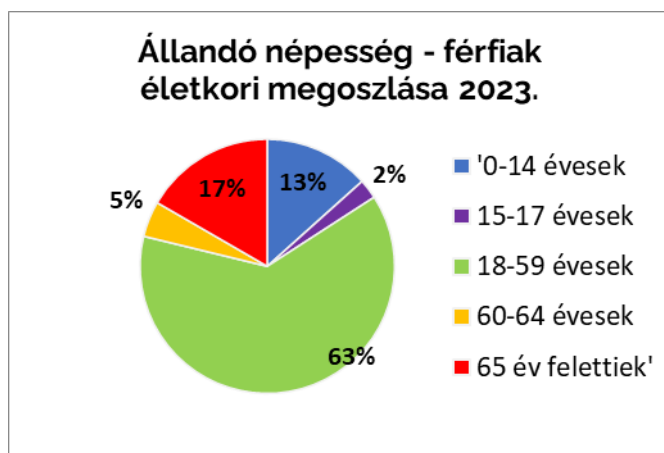
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma (férfiak nők)	54.706	61.224	115.930	47,19%	52,81%
0-2 évesek (összes száma aránya)			2.983	2,57%	
0-14 éves (férfiak, nők, aránya)	7.308	6.972	14.280	6,30%	6,01%
15-17 éves (férfiak, nők, aránya)	1.363	1.263	2.626	1,18%	1,09%
18-59 éves (férfiak, nők, aránya)	34.438	34.825	69.263	29,71%	30,04%
60-64 éves (férfiak, nők, aránya)	2.488	3.117	5.605	2,15%	2,69%
65 év feletti (férfiak, nők, aránya)	9.109	15.047	24.156	7,86%	12,98%

Forrás: TeIR 2025., KSH-TSTAR

A lakosság nemek szerinti megoszlását elemezve kerületünkben 2023-ban 7.266 fővel több nő élt, mint férfi. (A nők - férfiak aránya 2023-ban 52,81%: 47,19% volt.) Minél idősebb korosztályt veszünk alapul, annál jelentősebb arányeltolódást figyelhetünk meg a nők javára.

2. számú diagram: Nők életkori megoszlása Forrás: TEIR, 2025

3. számú diagram: Férfiak életkori megoszlása Forrás: TEIR, 2025

Ha az idősebb korosztály további megosztását vizsgáljuk megállapítható, hogy a 80 év feletti körében több, mint kétszer annyi a nő, mint a férfi. Ennek az az oka, hogy a nők születéskor várható élettartama változatlanul magasabb, mint a férfiaké. A nők jelentős hányada az életük utolsó éveire elvesztik társaikat, teljesen magára marad.

A lakosság korösszetételét vizsgálva megállapítható, hogy városrészünkre jellemző a viszonylag magas születési szám, az öregedési index mérsékelt növekedést mutatott. Az öregedési index az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A csökkenő arányszám (2018. év: 156,93%) megfordult és 2019-től 2023-ig az öregedési index folyamatos növekedést mutatott.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2018	23 243	14 811	156,93%

2019	23 872	14 881	160,42%
2020	24 224	14 880	162,80%
2021	24 262	14 649	165,62%
2022	24 161	14 311	168,83%
2023	24 156	14 280	169,16%
2024*	24 054	14 930	161,11%

Forrás: TeIR 2025., KSH-TSTAR, (*központi nyilvántartási rendszer 2024. évi adat.)

Az öregségi index 2023. évi adatának a bázis évhez viszonyított, mintegy 12 %-os - vagy az előzetes 2024. évi adat bázis évhez mért 4,18 %-os - emelkedése, a szakemberek prognózisát támasztja alá: 2020-2030. között a 0–14 évesek számának csökkenésével, a 65–X évesek arányának emelkedésével, a helyi társadalom öregedésével kell számolnunk.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2018	2,63
2019	1,40
2020	-5,44
2021	-0,40
2022	2,31
2023	6,80

4. számú diagram: Belföldi vándorlások Forrás: TEIR, 2025

A táblázatban jól látható, hogy 2020-ban az egészségügyi világjárvány első évében megnőtt az elvándorlás, ebben az időszakban sokan kerestek lakhatási lehetőséget az agglomerációban, vagy használták ki a home office lehetőségét és költöztek átmenetileg vidéki rokonaikhoz. A pandémia lecsengése után a tendencia megfordult, a kerületünkben folytatódó lakásépítésnek köszönhetően nőtt a vissza- vagy bevándorlók száma, melynek eredményeként 2022-ben pozitív volt az arányszám, azaz többen költöztek ide, mint el.

5. számú diagram: Természetes szaporodás Forrás: TEIR, 2025

5. számú táblázat - Természetes szaporodás (fogyás)	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő)
2018	-1,74
2019	-1,32
2020	-2,88
2021	-2,13
2022	-1,34
2023	-0,43

Hasonló tendenciát figyelhetünk meg a természetes szaporodást (fogyást) kimutató statisztikai adatoknál. A pandémia alatt (2020-2021.) kerületünkben csökkent a lakónépesség száma, mérsékelten emelkedett az elhunytak száma, a bizonytalanság miatt, enyhén csökkent a születések száma is: ez átmenetileg negatív hatással volt a természetes fogyás vetített számára. Összességében elmondhatjuk, hogy a vetített szám nem került pozitív tartományba a születések és a halálozás arányszáma kedvezőbben alakult, mint a bázis évben.

A természetes szaporodás egyenlegében rövidtávon nem várható jelentős fordulat. Budapesten a legalacsonyabb (1.15) a nők teljes termékenységi mutatója és magas a gyermekvállalás átlagos életkora, mely Magyarországon 28,2 év.

Értékeink, küldetésünk

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat elkötelezett az esélyegyenlőség biztosítása iránt. Hisszük és valljuk: az esélyegyenlőség minden ember számára olyan érték, melynek megléte elsősorban az egyenlő bánásmódot, az egyenlő hozzáférés azonos módon való biztosítását jelenti. Az esélyegyenlőség valódi eszközökkel, módszerekkel támogatottan teremti meg az azonos esélyt az önkormányzati közszolgáltatás területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, fiatal, vagy idős, egészséges vagy fogyatékossgal élő ember, milyen a származása vagy helyzete.

Önkormányzat az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet, a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását. Az önkormányzat döntésein keresztül érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a kerület működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumokban, a rövid, közép- és hosszútávú stratégiákban, intézkedésekben. Ezen a területen is együttműködik a nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, gazdasági társaságokkal, társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházaival, egyesületeivel és alapítványaival.

Önkormányzat küldetése az egyenlő bánásmód erősítése. Alapvető cél az emberi jogok érvényesítése, az esélyegyenlőség eszméjének képviselése, embertársaink tiszteletben tartása. Minden fórumon, intézményekben és a helyi munkáltatóknál elutasítja az elfogadott céllal

szembeni ellentétes magatartást, intézkedést. Az esélyegyenlőség megteremtése aktív beavatkozást, cselekvést igényel. Az egyes hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportok esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében alkalmaz pozitív intézkedéseket, ha kell támogató előnyben részesítést, a felzárkóztatást segítő pozitív diszkriminációt.

Célok

A HEP átfogó célkitűzése

A HEP és ezzel az egyenlő esélyek biztosítása azt a végső célt szolgálja, hogy mindenki egyenlő eséllyel érvényesülhessen az élet legkülönbözőbb területein - oktatás, egészségügy, szociális biztonság, információ, -, csökkenjenek az őket érő hátrányok. Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen sem faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerint. A HEP intézkedései az itt élő hátrányos helyzetű csoportokra irányulnak, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét;
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét;
- a diszkriminációmentességet;
- szegregációmentességet;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket;
- a köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködést az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel);
- a család és a fiatalabb nemzedékek társadalmi szerepének megerősítését, elsősorban a hátrányos helyzetű emberek körében;
- szemléletváltás erősítését, attitűdök és szokások pozitív befolyásolását a környezeti kultúra, a fenntartható fejlődés terén;
- környezeti tudatosság növelését a hátrányos helyzetű célcsoportok körében is.

A HEP helyzetelemző részének célja

A helyzetelemzés elsődleges célja számba venni a kerületben élő, a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát, a marginalizálódott, illetve veszélyeztetett csoportok helyzetét. A célcsoportba tartozók esetében áttekintésre kerül a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulása, ezeken a területeken jelentkező problémák feltárása. A tapasztalatok alapján a fejlesztési irányok, területek meghatározása, amelyek fejlesztésével a célcsoportok életminőségében változásokat érhetünk el.

A HEP Intézkedési tervének (IT) célja

Az IT célja a helyzetelemzésre építve a beavatkozások részletes tervezése, olyan feladatok meghatározása, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

Az egyes célcsoportok esetében olyan konkrét intézkedésekre, feladatokra teszünk javaslatot, amelyek

- egy összetartó, szolidáris társadalom erősítését szolgálják a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésével, az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód biztosításával a hátrányos helyzetű csoportok számára,
- biztosítják a hátrányok hatásainak mérséklését, megelőzését a pénzületi, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutással, a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréssel, a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolásával,
- kiszűrik az esetleges szegregációs és szelektációs mechanizmusok lehetőségét,
- támogatják a társadalmi integrációt a meglévő és eredményes szolgáltatások megtartásával, vagy a felmerülő igények, szükségletek kielégítését segítő új támogató szolgáltatások bevezetésével.

A HEP tervezése és az intézkedések végrehajtása a jogszabály által előírt együttműködési fórumon keresztül történik. Feladata: a programalkotás, a megvalósítás nyomonkövetése, az ellenőrzés, értékelés, felülvizsgálat.

I. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával a XV. cikk (4) ponttal történő kiegészítésével kimondja, hogy

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) * Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- (5) * Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékosággal élőket.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló **2003. évi CXXV. törvény** 31.§ (2) bekezdése alapján végeztük, amely kimondja

„a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel

- a nők,
- a mélyszegénységben élők,
- romák,
- a fogyatékkal élő személyek,
- a gyermekek és
- idősek csoportjára

oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot az e törvény és a felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott szempontok és eljárásrend, valamint azok figyelembevételével a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által, az általa vezetett minisztérium honlapján közzétett módszertani útmutató alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és a településfejlesztési terv antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.”

A jogszabály 31. § (3) bekezdése szerint:

„A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

- a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályok (a törvény végrehajtási rendeletei):

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló **321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet** „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása,
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent **„MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához”**

Főbb kapcsolódó jogszabályok különös figyelmet fordítva:

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.),

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.),
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.),
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény,
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény),
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.),
- az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény,
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nk.) előírásai,
- a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény,
- a lakások és helyiségek bérletéről, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Lakás tv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

A pénzbeli és természetbeni, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló **1/2023. (I. 17.) önkormányzati rendelet** (továbbiakban Szociális rendelet) határozza meg a szociális ellátó rendszer elemeit, a jogosultság feltételeit. A helyi segélyezési politika központjában a család áll. számukra pénzbeli ellátásokat, természetben, célhoz kötött ellátásokat és szociális szolgáltatásokat nyújt az önkormányzat. Jöcímük szerint lehetnek szociális rászorultság szerinti vagy pályázat formájában adható támogatások. Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat általános célja, a kerületi állampolgárok életminőségének javítása. Az egyéni öngondoskodás elvárása mellett megjelenik az önkormányzati felelősségvállalás, az esélyegyenlőség feltételeinek biztosítása. A kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos helyzetű csoportokról, a gyermekekről, időskorúakról, valamint fogyatékkal élőkről vagy szegénységben élőkről az önkormányzati lehetőségekhez mérten hangsúlyosan gondoskodunk. Olyan támogatói környezetet működtetünk, amely a gyermekek egészséges fejlődését, nevelését, az idősekről, beteg hozzátartozókról való gondoskodást, megfelelő életmódot, a szociális biztonságot segíti elő, különféle eszközökkel. Ennek egyik eleme a segélyezés, szociális, gyermekjóléti szolgáltatások.

A rendeletet az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján évente legalább egy alkalommal felülvizsgáljuk. A rendeletben megfogalmazott ellátások jogcímait vizsgálva megállapítható, hogy az ellátások többsége jól körülhatárolható szükségletekre reagál, úgymint:

- lakhatás támogatása, adósságkezelés,
- gyógyszertámogatás,
- gyermekek ellátásához kapcsolódó támogatás,
- élethelyzetre reagáló, krízis támogatás.

Főbb kapcsolódó önkormányzati rendeletek

- a XIII. kerületi önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásának és elidegenítésének szabályairól szóló 20/2020. (V. 28.) önkormányzati rendelet,
- az önkormányzati tulajdonú lakások béréről szóló 24/2024. (XI. 12.) önkormányzati rendelet,
- a lakáshoz jutás, felújítás és korszerűsítés helyi támogatásáról 27/2020. (IX. 8.) önkormányzati rendelet,
- a társasházaknak és szövetkezeti lakóházaknak nyújtandó kamatmentes felújítási támogatásról és vissza nem térítendő támogatásról szóló 15/2023. (IX. 12.) önkormányzati rendelet,
- a helyi kitüntető cím és elismerések alapításáról és adományozásáról szóló 14/2013. (IV. 23.) önkormányzati rendelet.

A törvényi szabályozás figyelembevételével a Képviselő-testület olyan önkormányzati rendeleteket fogadott el, amelyek a szociális biztonságot megermentik és megőrzik, a szociális szempontokból rászoruló, mélyszegényben élő személyek, és családok életminőségét javítják. Az önkormányzati rendeletek végrehajtását a Képviselő-testület folyamatosan monitoringozza. Az önkormányzati rendeletek alapelvei között egyik alapelv a szociális biztonság megermentése és megőrzése. Az esélyegyenlőségi szempontokat a Képviselő-testület valamennyi tevékenysége során figyelembe veszi.

Stratégiai környezet bemutatása

2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), a szegénység elleni küzdelmet és a roma népesség felzárkózását szolgáló stratégia. Célja, hogy bemutassa a szegénységgel összefüggő társadalmi problémákat, és a következő évtizedre kijelölje a szegénységből fakadó, a roma népességet fokozottan érintő társadalmi hátrányok csökkentésének főbb irányait.

A „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) 25 évre szóló generációs stratégia a gyermekszegénység jelentős mértékű csökkentése, a gyermekek teljes társadalmi integrációja érdekében.

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia (2009-2034) célja az időskori gondoskodás, hogy minden szépkorú a társadalom megbecsült tagja legyen, egészséges legyen, ne legyen magányos, biztonságban és védettségben tudjon élni.

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia, generációs stratégia szemlélete, a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A program kidolgozása során figyelembe vettük azokat a helyi hatályos dokumentumokat, amelyek az esélyegyenlőséggel, illetve a diszkrimináció valamely formájának megelőzésével és kezelésével kapcsolatos helyzetképet, megállapításokat vagy javaslatokat tartalmaznak. A szakmai anyagok elemei az Esélyegyenlőségi Programba beépítésre kerültek:

- Az önkormányzat egyik legfontosabb alapidokumentuma a kerület Hosszú Távú Fejlesztési Konceptiója (2033 - Budapest XIII. kerület Hosszú Távú Fejlesztési Konceptió), amely 2033-ig fogalmazza meg a kerület jövőképét és céljait koncepcionális, iránymutatási jelleggel. A távlati fejlesztés fontosabb tényezői között szerepel: a társadalmi egyenlőtlenség csökkentése, a szolgáltatások elérésének és igénybevételének terén az esélyegyenlőség érvényesítése, a szegénységben, hátrányos helyzetben élők szociális biztonságának növelése, a teljes körű akadálymentesítés megvalósítása, a társadalmi szolidaritás erősítése.
- Az Integrált településfejlesztési stratégia (ITS) melynek célja, hogy integrált, területeken és a szakágakon átívelő szemlélet mentén, egy középtávú fejlesztési időszakra kijelölje a kerület fejlesztési elképzeléseit, A kerület egyszerre nyújtson élhető lakókörnyezetet és minőségi munkahelyi kínálatot. A jövőkép a stabilitás elvén nyugszik, kiemelve a XIII. kerület egyik nagy erősségét, a lakó- és munkahelyi környezet előre tervezhető feltételek mentén fejlődik.
- Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat 2024-2029. évi ciklusprogramja, - a Lendületben 3.0 az erős, szolidáris és gyarapodó XIII. kerületért - az önkormányzat fő feladatait jelöli ki az elkövetkező öt évre. A programmal az önkormányzat megtartja az eddigi dinamizmusát, fejlesztő és innovatív szemléletét. Új célokkal és feladatokkal igazodik az új kihívásokhoz. Alapelvei a biztonság és kiszámíthatóság, a fenntarthatóság, a minőségi szolgáltatás, a kiegyensúlyozott kerületpolitika, a szolidaritás és az esélyegyenlőség. Az új ciklusprogram 13 fejezetben határozza meg feladatokat: a családbarát, idősbarát, szolidáris, zöld, tiszta, biztonságos, otthonteremtő, fejlődő, egészséges, lokálpatrióta, okos, kulturális-sportos, és európai XIII. kerületért.
- A ciklusprogram alapján kerültek, kerülnek kidolgozásra az új ágazati stratégiák, koncepciók., amelyek a középtávú feladatok végrehajtása érdekében részletezve határozzák meg az egyes intézkedéseket. Az egyes stratégiák, koncepciók, programok: az Angyalföld 4.0 2025-2029. átfogó közterületi fejlesztési stratégia, a Drogstratégia, a Szociális Szolgáltatástervezési koncepció, az Egészségügyi koncepció, Ifjúságpolitikai koncepció, Közbiztonsági és Bűnmegelőzési koncepció, SMART13 Akcióterv és Informatikai koncepció Sportkoncepció, a Lakás- és helyiséggazdálkodási koncepció, Közművelődési koncepció, az Idősügyi Program, a Családbarát Program, a Közfoglalkoztatási Terv a középtávú stratégiából kiindulva saját területükre határozzák meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket.

Ezeket a dokumentumokat a képviselő-testület folyamatosan felülvizsgálja. Az értékelés mellett szükség esetén új fejlesztési irányokat, konkrét intézkedéseket, feladatokat határoz meg hosszútávú céljaink eléréséhez.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat társulással feladatot nem lát el.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés adatait a módszertani útmutatónak megfelelően az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisából merítettük. A HEP előkészítésekor legfrisebb adatként a 2023. évi adatok álltak rendelkezésre. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, a szakemberek tapasztalatait. Azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2022. évi népszámlálás adataiból indultunk ki.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Egy társadalmon belül azokat nevezzük szegénynek, akiknek a jövedelme és bevétele a szegénységi küszöbnél alacsonyabb. A mélyszegénység azt jelenti, hogy valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai végzettség, képzettség és foglalkoztatottság hiányában mutatkoznak meg, melyek súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A mélyszegénység korlátozza az egyén autonómiáját, cselekvési lehetőségeit, az egyéni tehetségek kibontakoztatását. Az utóbbi minden esélyteremtési, esélyegyenlőségi törekvés célja.

A mélyszegénységben élők tapasztalatait a szociológiai-szociálpolitikai szakirodalom leggyakrabban a társadalmi sérülékenység kifejezéssel írja le. Nem egyszerűen a létbizonytalanságról van szó, a létbiztonság egymással összefüggő rendszereinek megrendüléséről. A társadalmi sérülékenység kiterjedése összefügg a jóléti állam visszaszorulásával, az esélyegyenlőség csökkenésével, a társadalmi egyenlőtlenségek növekedésével.

Az életutak tervezhetetlensége, a korai iskolaelhagyás, az alacsony munkavállalói kompetenciák, a kitartás és a figyelemkoncentráció hiánya, a családi problémák, a tartozások, a szegénységgel járó pszichés terhek, a fizikai állóképesség, a szociális készségek, az alkalmazkodóképesség vagy a szabálytartás hiánya, az egymás által is erősített negatívumok mind olyan ismerős jelenségek és tulajdonságok, amelyek jellemzik a társadalmi sérülékenységben élőket (Forrás: MNTFS 2030).

2023-ban a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett lakosság száma és a jövedelmi egyenlőtlenség szintje emelkedett. Egyre nagyobb szakadék van a társadalom alsó és felső ötöde között. A KSH szerint 2023-ban, összesen 1 millió 914 ezer főt érintett a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata, amely 0,5 százalékpontos növekedés mellett a lakosság 20,2 százalékát jelentette. Az indikátorok romlásában szerepet játszott az elmúlt időszak inflációs és recessziós környezete. A szakemberek véleménye szerint az adórendszerben és a szociális ellátási rendszerben történt változások hozzájárultak a jövedelmi egyenlőtlenségek növekedéséhez.

Kerületünkben a mélyszegénység kapcsán általában alacsony státuszú, nélkülöző szegényemberekről, az általános életviszonyoktól eltérő, hátrányos állapotokról beszélünk. A statisztikai adatok, az egyes szolgáltatások és a segélyezés tapasztalatai alapján megerősítést nyert, hogy kerületünkben kiemelt figyelmet igényel a szegénységben élő roma népesség, az egyszülős családok, a három- vagy többgyermekes háztartások, az elhelyezkedni nem tudó, tartós munkanélküliek. Jelen van a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a

foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén. Megtalálható a kölcsönös bizalmatlanság, az agresszió, az előítéletek állandósulása és a szegénység átöröklése.

Kerületünkben 2001-ben 864 fő, 2011-ben 1.442 fő, 2022-ben 890 fő vallotta magát romának a népszámlálás során. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat szerint a kerületünkben ténylegesen 4.000 - 5.000 roma él.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, sokféle módon közelíthetjük meg. Mérőeszközeként közvetlenül vagy közvetett módon legtöbbször a jövedelem jelenik meg. a helyi népesség jövedelmi helyzetének értékeléséhez - a rendelkezésre álló adatok alapján - kizárólag a személyi jövedelemadót fizetők számának, valamint a személyi jövedelemadót fizetők közül a 0 - 1 000 000 Ft sávba tartozó személyi jövedelemadót fizetők számának alakulását vizsgáljuk.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet			Forrás: TelR 2025 , KSH Tstar
Év	Az SZJA adófizetők száma 100 lakosra az állandó népesség %-ában	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók az állandó népesség %-ában	
2018	49,22	24,99	
2019	49,76	23,26	
2020	52,28	23,37	
2021	53,85	21,34	
2022	56,07	19,54	
2023	n.a.	n.a.	

A táblázat adatai szerint kerületünkben 2018-tól 2022-ig folyamatosan nőtt az SZJA adófizetők (adózott jövedelemmel rendelkezők) száma, ezzel párhuzamosan csökkent azoknak a száma, akiknek a jövedelme nem érte el az évi egymillió forintot. Növekvő számban vannak azok a keresőtevékenységet végzők, akik a statisztikusok által meghatározott szint feletti jövedelemmel rendelkeznek, és ennek megfelelően adóznak. A jövedelmek nominálisan növekedtek, az infláció miatt a reáljövedelmek ténylegesen csökkentek, hozzájárulva a szegénységi mutatók romlásához. A táblázatban a jövedelemhelyzet vizsgálatánál az adómentesnek számító nyugdíjjal, nyugdíjjelegű jövedelemmel rendelkezők jellemzői nem jelennek meg (2023-ban 24,508 fő), ezzel az idősekről szóló fejezetben foglalkozunk.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

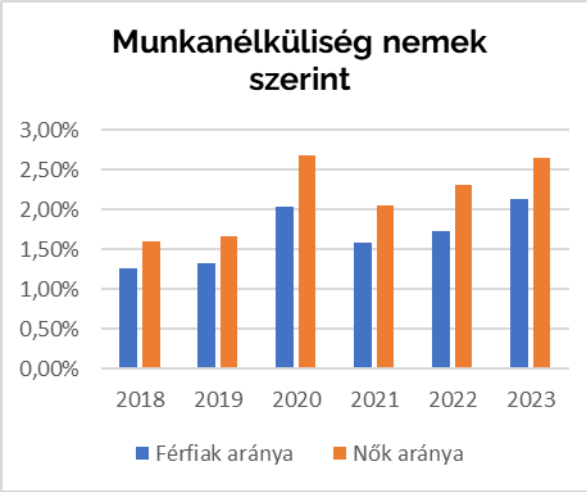
A KSH adatai szerint 2024-ben országos szinten a munkanélküliségi ráta 4,2-4,5% százalék között mozgott. 2024. novemberében a 15–74 éves foglalkoztatottak átlagos létszáma 221 ezer fő, a munkanélküliségi ráta 4,5% volt. A munkakeresés időtartama az első kilenc hónap átlagában 9,0 hónap volt, a KSH adatai szerint az augusztus-októberi időszakban 12,1 hónapra volt szükség az

elhelyezkedéshez. Az összes munkanélküli 48 százaléka 3 hónapnál rövidebb ideje keresett állást, ez az érték 4,0 százalékponttal magasabb a tavalyi év azonos időszakánál, a legalább egy éve munkát keresők a munkanélküliek 36 százalékát tették ki.

a.) A foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat - Budapest Főváros Kormányhivatala XIII. Kerületi Hivatala Foglalkoztatási Osztály által biztosított előzetes adat szerint a munkavállalási korú (15-65 éves) népesség 2024-ben 83.339 fő volt, a nyilvántartott munkanélküliek száma átlagosan 1 840 fő. Ez a kerületi aktívkorú lakosság 2,2%-a. (Az elemzés során a TeIR rendszerből nyert adatokat használva 2018-2023 év. került bemutatásra.)

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben 100 a 15-64 évesre vetítve		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2018	1,27%	1,61%	1,44%
2019	1,33%	1,66%	1,50%
2020	2,03%	2,68%	2,36%
2021	1,58%	2,06%	1,82%
2022	1,73%	2,31%	2,02%
2023	2,13%	2,65%	2,39%

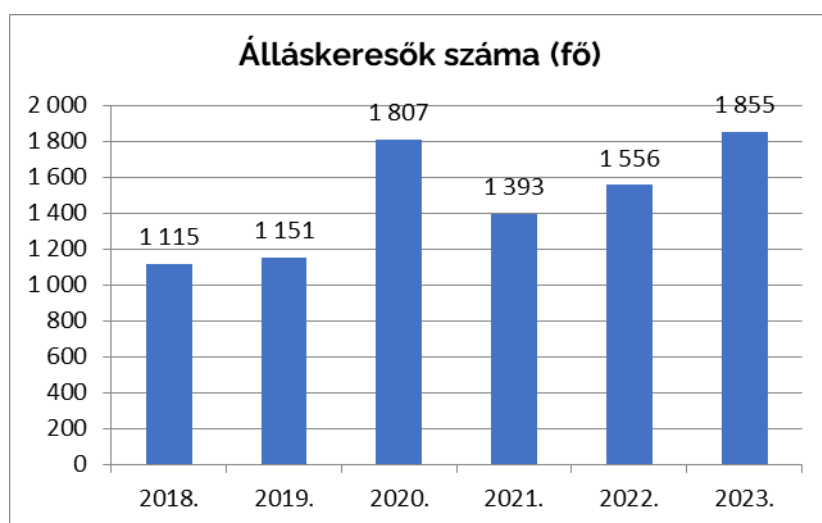
7. számú diagram: Forrás.TeIR 2025.

A kerületi munkanélküli adatokból - a nemek alapján elemezve - megállapítható, hogy a munkanélküliség mind a nők, mind a férfiak körében folyamatosan nőtt, arányaiban alig változott.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
	Fő összesen	1 115	1 151	1 807	1 393	1 556	1 855
20 éves, vagy az alatti	Fő	26,00	22,00	41,00	15,00	18,00	16,00
	%	2,33%	1,91%	2,27%	1,08%	1,16%	0,86%
21-25 év	Fő	51,00	70,00	107,00	66,00	59,00	72,00
	%	4,57%	6,08%	5,92%	4,74%	3,79%	3,88%
26-30 év	Fő	109,00	106,00	161,00	100,00	118,00	175,00
	%	9,78%	9,21%	8,91%	7,18%	7,58%	9,43%
31-35 év	Fő	116,00	131,00	178,00	106,00	128,00	171,00
	%	10,40%	11,38%	9,85%	7,61%	8,23%	9,22%
36-40 év	Fő	125,00	138,00	233,00	136,00	161,00	188,00
	%	11,21%	11,99%	12,89%	9,76%	10,35%	10,13%

41-45 év	Fő	134,00	165,00	235,00	191,00	228,00	237,00
	%	12,02%	14,34%	13,00%	13,71%	14,65%	12,78%
46-50 év	Fő	117,00	127,00	212,00	177,00	221,00	256,00
	%	10,49%	11,03%	11,73%	12,71%	14,20%	13,80%
51-55 év	Fő	99,00	112,00	220,00	180,00	207,00	253,00
	%	8,88%	9,73%	12,17%	12,92%	13,30%	13,64%
56-60 év	Fő	115,00	127,00	184,00	171,00	158,00	197,00
	%	10,31%	11,03%	10,18%	12,28%	10,15%	10,62%
61 éves, vagy afeletti	Fő	223,00	153,00	236,00	251,00	258,00	290,00
	%	20,00%	13,29%	13,06%	18,02%	16,58%	15,63%

Forrás: TeIR 2025.,

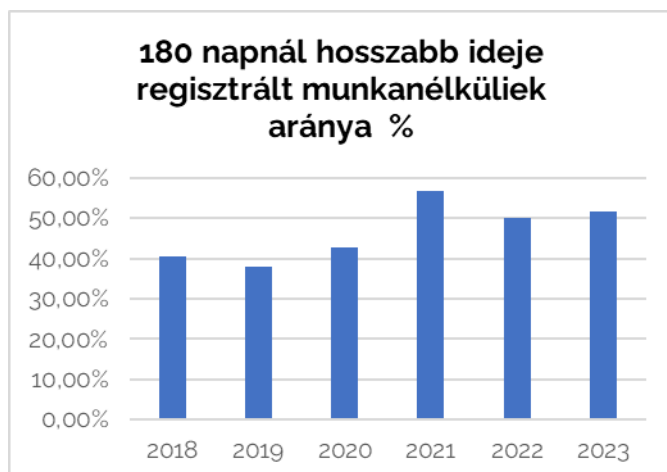
A nyilvántartott álláskeresők száma a bázis év adataihoz viszonyítva először a pandémia idején ugrott meg számottevően, a növekedés meghaladta a 62%-ot. Amilyen hirtelen nőtt a regisztrált álláskeresők száma 2020-ban, olyan gyorsan megfordult a trend a következő évben. 2021-es visszaesés óta az álláskeresők száma fokozatosan nő.

7. számú diagram: Forrás: TeIR 2025.

2020-ban a COVID-19 járvány hatására - a kijárási korlátozás, a szülőkre háruló gyerekefelügyelet, és a munkalehetőségek szűkülése miatt voltak korlátai a munkaerő-piaci aktivitásnak, 2022-2023-ban a hirtelen megugró infláció, különösen az energiárak emelkedése, majd a recesszió érintette negatívan a munkaerőpiacot.

A nyilvántartott álláskeresők számának korcsoportok szerinti adataiból jól látható, hogy a bázis évhez viszonyítva a 20 év alattiak körében csökkent (38,5%-kal) és a 51-55 év közöttiek között nőtt (156%-kal) a regisztrált álláskeresők száma. Az előbbieken közrejátszhat, hogy a fiatalabbak könnyebben keresnek külföldön állást, az idősebbek - a magasabb bér igény miatt - hátrább szorulnak a kiválasztási eljárás során. Az alábbi ábra és táblázat a nyilvántartott, és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek arányát mutatja be.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	%	%
2018	40,54%	57,30%
2019	38,05%	59,13%
2020	42,67%	59,79%
2021	56,86%	58,84%
2022	49,94%	59,20%
2023	51,64%	57,72%

8. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

Jól látható, hogy a regisztrált tartós munkanélküliek aránya (ezzel együtt a száma) folyamatosan emelkedik. A táblázat adataiból látható, hogy a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők számát tekintve is a nők aránya a kedvezőtlenebb (57,72%).

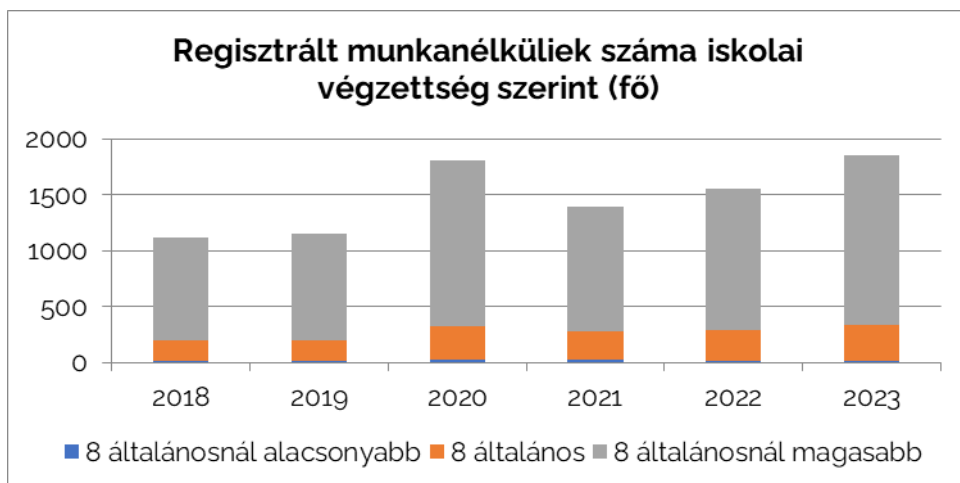
A munkapiacról kiszorultak, tartós munkanélküliek jelentős hányada egyszerűen nincs abban az egészségügyi, mentális állapotban, hogy el tudna helyezkedni vagy alkalmazható lenne. Ehhez párosul a szaktudásuk szintje vagy jellege nem illeszkedik a munkáltatók igényeihez.

b.) Az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, az egészségügyi állapot, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	1115	19	1,70%	182	16,32%	914	81,97%
2019	1151	16	1,39%	179	15,55%	956	83,06%
2020	1807	27	1,49%	295	16,33%	1485	82,18%
2021	1393	29	2,08%	257	18,45%	1107	79,47%
2022	1556	22	1,41%	265	17,03%	1269	81,56%
2023	1855	17	0,92%	325	17,52%	1513	81,56%

Forrás: TeIR 2025,

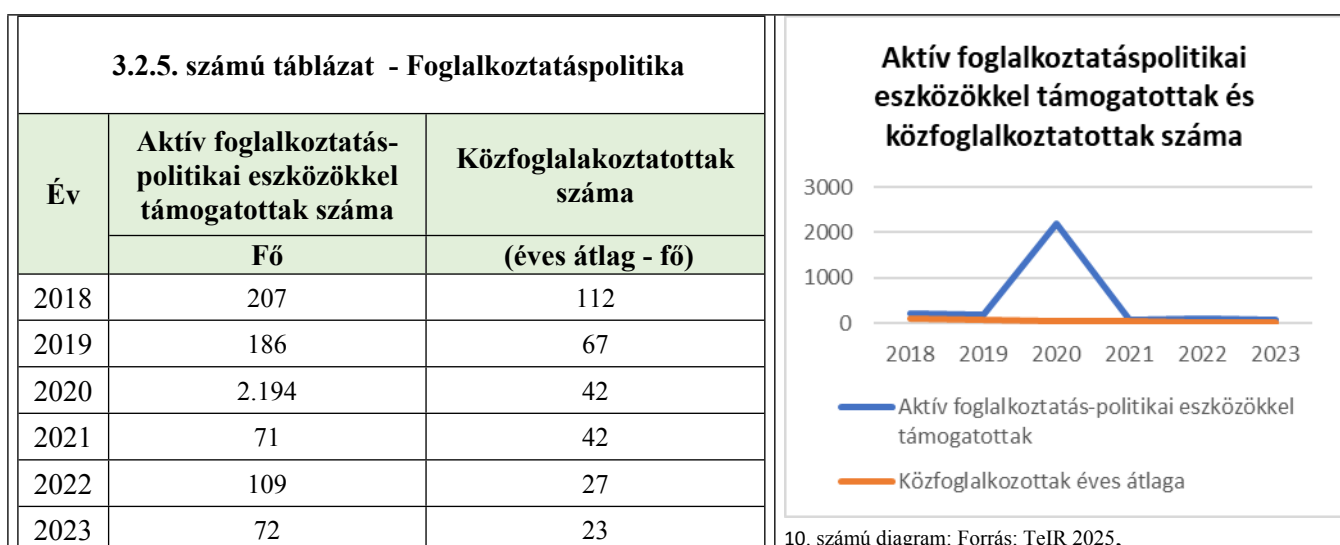

9. számú diagram: Forrás:TeIR 2025

A táblázat adatait elemezve jól látható, hogy létszámában és arányában is csökkent a nyolc általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküliek száma, 2023-ban 17 fő volt, amely a nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva alacsony. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők vonatkozásában (2023-ban: 325 fő) arányaiban 1,2%-os növekedést, 78,6%-os csökkenést figyelhetünk meg. Arányaiban 0,41%-kal csökkent, ténylegesen 65,5%-kal nőtt a nyolc általánosnál magasabb végzettségű álláskeresők száma (2023-ban: 1.513 fő) a bázisévhez viszonyítva. A munkaerőpiac tendenciáit figyelve kulcsfontosságú az iskolai (szak)végzettség a foglalkoztathatóság és a munkaerő-piaci eredmények javítása szempontjából.

c.) A közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

A közfoglalkoztatás a hátrányos helyzetű, - alacsony képzettségű és kompetencia-szintű, vagy jellemzően szociális, mentális problémái miatt - az elsődleges munkaerő-piacon elhelyezkedni nem tudó társadalmi csoportok munkavégző kompetenciájának, képességének javítását célozza. Az elmúlt évek adatai alapján a regisztrált álláskeresőknél egyre kisebb létszámban biztosít munkalehetőséget a közfoglalkoztatási rendszer.

10. számú diagram: Forrás: TeIR 2025,

A fenti táblázatból látható, hogy az aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel érintett munkanélküliek száma a bázis évben 207 fő volt, - eltekintve a 2020-ban a Covid ideje alatt

mutatott kiugró adattól - folyamatos csökkenést mutat, 2023-ban 72 fő volt A közfoglalkoztatottak száma 2020-ban az álláskereső növekvő száma és a közfoglalkoztatásra vonatkozó jogszabályi enyhítések ellenére,- kerületünkben sem eredményezett létszám növekedést.

Az elmúlt években a közfoglalkozási feltételek folyamatos szigorításával, a foglalkoztatható keretszám folyamatos csökkenésével a foglalkoztatás időtartama is rövidebb lett. A csökkenő tendencia nem az önkormányzati és nem a közfoglalkoztatói kör szándékát tükrözi. A segélyezési tapasztalatok alapján egy nagyobb keretszámmra (akár 50 fő), az alkalmazási feltételek módosítására (pl.: szakképzettséggel is rendelkezők foglalkoztatási lehetőségének engedélyezésére), a foglalkoztatási szerződések időtartamának meghosszabbítására, és a kiközvetítettek pozitívabb hozzáállására lenne szükség az aktív foglalkoztatáspolitikai eszköz hatékonyságának növeléséhez.

A Prevenció Központ - szorosan együttműködve a BFKH XIII. Kerületi Hivatala Hatósági Főosztály Foglalkoztatási Osztályával - tervezetten és rendszerszerű szemlélettel végzi a közfoglalkoztatással kapcsolatos feladatokat, elemzi az álláskereső helyzetét. Évről évre csökken a kijáánlott, és a kijáánlásra alkalmas álláskereső száma, folyamatosan csökken a közfoglalkoztatottak száma, az együttgondolkodás, a rászorultakon való segítség közös szándékának van közvetett eredménye. A közfoglalkoztatás szervezése, a folyamatos adategyeztetések, tapasztalatcserék a Prevenció Központ számára olyan többlet lehetőséget teremtenek, amelyek révén az itt látókörükbe kerülő, a speciális helyzetük miatt elhelyezkedni nem tudó rászorulóknak további szociális és mentális szolgáltatásokat tudnak biztosítani.

- d.) A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egy tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés az esélyegyenlőség egyik legfőbb mutatója. Az önkormányzat évek óta együttműködő, partneri kapcsolat kialakítására törekszik a kerületben működő gazdasági szereplőkkel, vállalkozásokkal, a kerületi beruházókkal, befektetőkkel, elősegítve ezzel a munkahelyek stabilitását és a vállalkozások számának növekedését. Kerületünkben működik az ország 200 legnagyobb vállalatának a tizede, amelyek a budapesti GDP-nek nagyjából 10 százalékát adják. Három fővárosi közüzemnek, a Fővárosi Vízműveknek, a Budapesti Elektromos Műveknek és a Budapesti Temetkezési Intézetnek is itt található a központja. A Fővárosi Levéltárnak 2004 óta a kerület ad otthont. A „Rendőrpalota” néven ismert épületben működik az Országos-, a Pest megyei-, és a Budapesti Rendőr-főkapitányság, szomszédjában a MÁK Nyugdíjfolyósító Igazgatóság és a Nemzeti Egészségpénztári Alapkezelő. A felsorolt közüzemek, közigazgatási szervek foglalkoztatottainak létszáma meghaladja a tízezret.

A fővárosban működő kereskedelmi egységek közül itt működik a második legtöbb. A 2.434 db kiskereskedelmi üzlet jelentősebb része az élelmiszer- és ruházati ágazatokhoz köthető. A kerületben tevékenykedő vállalkozások száma meghaladja a 29.000-et, melynek közel fele korlátolt felelősségű társaság. A betéti társaságok száma meghaladja az 5.000-t, az egyéni vállalkozóké a 9.000-t. A munkahelyek száma több mint nyolcvanezer, amely több mint a potenciálisan foglalkoztatható helyi lakosság.

- e.) A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzés, továbbképzéshez való hozzáférésük.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését kerületünkben elsősorban nem a munkalehetőségek száma, hanem a nem megfelelő szakmaválasztás, a bizonytalanság és (a megszerezhető, de mégis hiányos) szakmai alapismeret hiánya befolyásolja. A munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra is vonatkoznak.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma
	Fő	Fő
2018	1115	35
2019	1151	41
2020	1807	65
2021	1393	28
2022	1556	26
2023	1855	23

11. számú diagram: Forrás: TeIR 2025,

A fenti adatok az álláskeresők és a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők arányát mutatja. Látható a COVID-19 járvány hatása, mely időszak alatt a bázis évhez képest több, mint 85%-kal megugrott az elhelyezkedni nem tudó pályakezdők száma, romlott a fiatalok munkaerő-piaci helyzete. Az álláskeresők növekvő száma ellenére a bázis évhez viszonyítva 2023-ra csökkent a nyilvántartott álláskereső pályakezdők száma, és aránya. A látókörünkbe kerülő fiatalok (családjaik) igénylik az önkormányzat által szervezett állásbörzét, az elhelyezkedést támogató felkészítő-, szakmai tanácsadási programokat.

A foglalkoztatási tanácsadás, a regisztrált pályakezdő álláskeresők segítése a Prevenció Központban valósul meg. Folyamatosan nyomon követik - lehetőség szerint kihasználjuk - az Ifjúsági Garancia Rendszer munkaerő-piaci program által nyújtott lehetőségeket. Lényege, hogy azon 15 év feletti és 25 év alatti fiatalok számára, akik nem tanulnak, nem dolgoznak, a BFKH XIII. Kerületi Hivatala Hatósági Főosztály Foglalkoztatási Osztálya a lehető legrövidebb időn belül valamilyen konkrét segítséget nyújtson a munka vagy a tanulás világába való eljutáshoz: állásajánlat, képzési lehetőség, illetve foglalkoztatási támogatás, képzési támogatás, vállalkozóvá válás támogatása, mobilitási támogatás útján. A cél az, hogy a nem foglalkoztatott fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, inaktivitásban vagy tanulás nélkül, személyreszabott segítséget kapjanak a munkaerő-piaci helyzetük javításához. A program több támogatást, szolgáltatást magába foglal, pl. aktív munkaerő-piaci eszközök és munkaerő-piaci szolgáltatások a fiatalok számára, gyakornoki programok, fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása, non-profit szervezetek fiatalok foglalkoztatását segítő programjai.

- f.) A munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerőpiaci szolgáltatáshoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok.

A foglalkoztathatóság javítását célzó aktív munkaerő-piaci eszközök, a szakképzéshez, felnőttképzéshez való hozzáférés a Budapest Főváros Kormányhivatala XIII. Kerületi Hivatala Foglalkoztatási Osztályán, szervezésében érhető el.

Helyi szinten a Prevenációs Központ térítésmentes álláskeresői klubot, Állás-les foglalkoztatási tanácsadást, kiközvetítést működtet a kerületi munkanélküliek támogatása és munkaerőpiacra történő be – és visszailleszkedése érdekében. A Híd Család-, és Gyermekjóléti Központ 2024. októberében negyedik alkalommal rendezte meg népszerű programját, az Állásbörzét. Az érdeklődők a konkrét ajánlatok mellett segítséget kaptak általános-, és szakmai önéletrajzuk, valamint a munkáltatók többsége által elvárt motivációs levél elkészítéséhez. Új program a „mini állásbörze”, ahol az önkormányzat gazdasági társaságai ajánlanak munkalehetőséget az álláskeresői számára.

A munkaerő-piaci integráció érdekében a családsegítő különböző csoportfoglalkozásokat szervez. Ennek keretében felhívják a figyelmet a helyi rendeletben biztosított, az álláskeresői képzéséhez való hozzájárulás igénybevételenek lehetőségére. Egyénre szabott program elemei: képzések közvetítése, digitális kompetenciafejlesztő tanfolyamok, személyiségfejlesztő programok, egyéni tanácsadás, A családsegítővel folyamatosan kapcsolatot tartó ügyfelek az egyéni vagy csoportos szolgáltatások révén egyéb információval gazdagodhatnak, számos készséget sajátíthatnak el. Ezek segítséget nyújtanak a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésükhöz.

g.) Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzati saját fenntartású intézményeinkben, gazdasági társaságainknál munkatársaink körében ilyen irányú adatgyűjtést nem folytattunk.

h.) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az egyenlő bánásmód mindenkinek alanyi jogon jár a munkaerő-felvétel, a munkafeltételek, a szakmai előmenetel, a bérezés, a képzéshez való hozzáférés, a foglalkoztatási viszony megszüntetése tekintetében. A XIII. kerületi önkormányzat mint fenntartó, mint munkáltató kiemelt feladatának tekinti a foglalkoztatás területén a hátrányos megkülönböztetés bármely formájának elítélését. Az önkormányzathoz hátrányos megkülönböztetés vonatkozásában bejelentés, panasz nem érkezett.

i.) A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

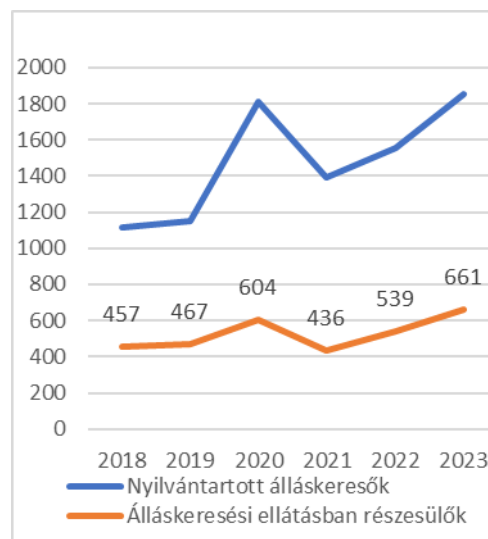
Az elmúlt években az infokommunikációs technológiai eszközök használatának felértékelődése, az internet világhoz való viszonyulás, bebizonyította, hogy a digitális írástudás elengedhetetlen feltétele a mindennapi életünknek. Az otthoni és munkahelyi számítógépek, mobil eszközök megkövetelik a kommunikációs eszközök használatával összefüggő ismeretek bővítését, folyamatos fejlesztését. A mai korban a digitális esélyegyenlőséghez való hozzásegítés minden korosztálynál alapvető követelmény. Az önkormányzat az elmúlt időszakban egyes korosztályok részére képzéseket, programokat szervezett a digitális írás-tudási készség elsajátítására, az internet veszélyeinek felismerésére, az okoseszközök, okostelefonok használatának bemutatására.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A pénzbeli és természetben nyújtott támogatásokkal kapcsolatos feladatok ellátása a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Sztv.) valamint törvényi felhatalmazás alapján, meghatározott körben „szociális” rendelet alapján történik. A Sztv. alapján járó juttatásokat a Budapest Főváros Kormányhivatal XIII. Kerületi Hivatal állapítja meg a kerületi lakosok részére. A települési támogatások keretében nyújtott ellátások típusait és a jogosultsági feltételeket az önkormányzat - a pénzbeli és természetbeni valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló - 1/2023.(I.17) ÖK. rendelet tartalmazza.

A kerületi szociális ellátások rendszerét az átláthatóság, hatékonyság, fenntarthatóság, kiszámíthatóság, a rászorultság és a lakossági igényeknek való megfelelés jellemzi. (2024-ben az önkormányzat szociális támogatásokra folyósított összege: 837.802. eFt volt.) A képviselő-testület évente értékeli a támogatások, a segítségnyújtás hatékonyságát.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	1115	1,44%	457	40,99%
2019	1151	1,50%	467	40,57%
2020	1807	2,36%	604	33,43%
2021	1393	1,82%	436	31,30%
2022	1556	2,02%	539	34,64%
2023	1855	2,39%	661	35,63%

12. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

Álláskeresői járadékra (ellátásban) az az álláskereső jogosult, aki munkanélkülivé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogszerző idővel rendelkezik és munkát akar vállalni, de önálló álláskeresője nem vezetett eredményre.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	214	19,19%	294	26,33%	671	60,18%
2019	181	15,73%	238	20,65%	648	56,30%
2020	253	14,00%	288	15,96%	857	47,43%
2021	241	17,30%	326	23,38%	677	48,60%
2022	242	15,55%	280	17,99%	781	50,19%
2023	282	15,20%	280	15,08%	943	50,84%

Forrás: TeIR2025.

A munkaerő-piaci változások hatására egyre több munkavállaló kerül abba a helyzetbe, hogy szeretne munkát vállalni, de idős kora miatt nehezebben talál magának álláshelyet. Az álláskereségi segély (NYES) azoknak a nyugdíjhoz közel álló álláskeresőknek nyújt segítséget, akik tartósan nem tudnak munkaviszonyt létesíteni. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra az a személy jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, de az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás megállapításához szükséges feltételekkel nem rendelkezik. A hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg, amennyiben a jogosultsági feltételek fennállnak.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	A támogatásban részesítettek havi átlagos száma
	fő
2018	165
2019	172
2020	150
2021	133
2022	134
2023	131

13. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A biztonságos lakhatás a méltóságteljes élet alapvető feltétele, lakhatás megfizethetősége hangsúlyos kérdés. Ez nem csak a hozzáférést jelent valamilyen lakáshoz, hanem a fenntartható, méltó lakáskörülményeket is magába foglalja. Az állami stratégia hiánya miatt jelenleg nincs átfogó megoldás a háztartások önálló, hosszú távú lakhatási gondjainak megoldására. A lakás- és

albérletárak növekedése meghaladja a bérék emelkedését, amely különösen a legalacsonyabb jövedelmű háztartásokat sújtja.

A XIII. kerületi önkormányzat lakáspolitikája magában foglalja a lakhatás biztonságának elemeit, minőségi, mennyiségi szempontjait, figyelembe veszi a hátrányos helyzetű emberek érdekeit, anyagi helyzetét is. Kiszámítható és fenntartható. A program egyes rendelkezései a kerületi szociális ellátórendszer együttműködésére épít. A lakhatás biztonsága minden kerületi állampolgárra kiterjed,

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma	Épített lakások száma 1000 lakásra	1-2 szobás lakások aránya	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya
	db	db	db	%	%	%
2018	74364	471	6	68,70%	100	100
2019	75214	1152	15	68,34%	100	100
2020	75705	545	7	68,25%	100	100
2021	78640	2935	37	67,82%	100	100
2022	82431	1782	22	63,34%	100	100
2023	84621	2202	26	63,21%	100	100

Forrás: TeIR2025, KSH Tstar

a.) A bérlakás-állomány

Nyilvántartásunk szerint 2023-ban a kerületi lakásállomány 6,45%-a, azaz 5.462 lakás volt az önkormányzat tulajdonában. A kerületi önkormányzati lakásállomány több, mint 91,8%-a összkomfortos, komfortos vagy félkomfortos. Az önkormányzati lakások átlagos alapterülete 53,5m², az egy szobás lakások aránya 27,8%. A kiszámíthatatlan jogszabályi környezet ellenére folytatódott a bérlakás építési program. Az elmúlt öt évben kerületünkben épült a legtöbb bérlakás Magyarországon. A program elindítása óta önkormányzatunk 13 helyszínen 735 új lakást építtetett (ez bérlakás-állományunk 13,4%-a) annyit, mint a többi hazai önkormányzat összesen.

A lakáshozjutás rendszere kerületünkben pályázatra épül. Az évente legalább két alkalommal meghirdetett általános lakáspályázat keretén belül a meghirdetett lakások legalább 10%-a 35 éven aluli pályázók számára fenntartott lakás. Kiemelt figyelmet kapnak a fogyatékkal élő is, akik számára folyamatosan nő az akadálymentesített lakások száma. Önkormányzat a fiatal párok (házasok vagy élettársi kapcsolatban élők) lakáshoz jutását legfeljebb 8 évre szóló határozott idejű, költségtérítéssel lakbér fizetése melletti lakásbérleti szerződés megkötésének lehetőségével, fecskelakások pályáztatásával segíti, ha a pályázók előtakarékoságot vállalnak a bérleti jogviszony fennállásáig.

Folytatódott a bérlakások felújítása is, 2020. és 2023. év között összesen bruttó 2.992.845.000 forintot fordítottunk a lakás állomány állapotának javítására. Feladatok végrehajtása, ütemezve, a 10 éves lakóház és helyiség felújítási program alapján történt. A szociális lakáskarbantartási

támogatás keretében az önkormányzati tulajdonban lévő lakásaink bérlői és a magántulajdonosok pályáztak a karbantartási, felújítási munkálatok költségeihez való hozzájárulásra. Az önkormányzat a kerületi épületállomány állagának javítása érdekében az épületek felújítására, helyreállítására utólagos elszámolású kamatmentes felújítási támogatást nyújtott a kerületi társasházaknak, lakásszövetkezeteknek, ösztönözve a környezettudatos megoldások elterjedését.

b.) A szociális lakhatás

A XIII. kerületi önkormányzat hosszú-, közép- és rövidtávú terveiben meghatározó szerepet tölt be a kerületben élők, lakhatási körülményeiken külső segítség nélkül érdemben javítani nem tudók helyzetének javítása, bérlakáshoz juttatásának, vagy a bérlakásban élők jobb körülmények közé kerülésének segítése. A XIII. kerületi önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásának és elidegenítésének szabályairól szóló 20/2020. (V. 28.) önkormányzati rendelet szabályozza az önkormányzati lakások hasznosításának feltételeit, a bérbeadások jogcímeit, szociális, költségalapú vagy piaci alapú lakásbérletre kiírt pályázati rendszerét.

c.) Az egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az önkormányzat az egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokat lakás céljára nem adja bérbe.

d.) Elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Az önkormányzat bérlakás állományából (5.485) alacsony komfortfokozatot biztosító lakások (komfortnélküli, szükség- és egyéb lakások) száma 466 db, ez a lakásállomány 8,5%-a. Az alacsony komfortfokozatú lakások felszámolása és a bérlők részére lakáspályázati úton meghirdetett komfortos lakások felajánlása folyamatos.. A 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő lakóházaink műszaki állapotát folyamatosan vizsgáljuk, a 10 éves lakóépület felújítási terv keretében történik azok felújítása. Azon lakóházainkat, amelyek állagát műszaki és üzemeltetési szempontból gazdaságosan nem lehet fenntartani, szanálásra javasoljuk.

A Képviselő-testület a 40/2020. (III. 5.) Ö.K. határozatban foglalt 2020-2024. évi szanálási programjában 17 db önkormányzati tulajdonban álló lakóépület összesen 179 lakásának szanálásáról döntött. 2022. évben a Képviselő-testület további hat ingatlan szanálásáról döntött. Ezen ingatlanok 36 db lakást és 2 db helyiséget tartalmaztak. Ezzel az érintett, e kategóriában tartozó lakások száma közel 43%-kal csökken.

Lakhatás terén veszélyeztetett csoport a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetettek, az erőszak áldozatai, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és a súlyos betegséggel küzdő családok.

Az utcai szociális munkán keresztül folyamatosan vizsgáljuk a kerületben megjelenő hajléktalanok számát, jellemzőit. A hajléktalanság kialakulásának okaiként az alábbi tényezőket jelölték meg: az elszegényedés, a munkanélküliség, a jövedelemhiány okozta lakhatási nehézségek, a lakásvesztés. A hajléktalan emberek között igen nagy számban vannak állami gondozásból kikerült, hosszabb-rövidebb börtönbüntetésből szabadult, elvált, alkoholbeteggá lett emberek. Az állami nevelés megszűnése a nagykorúság elérése miatt történt. A közterületen élő hajléktalanok nem szerinti megoszlását vizsgálva, megállapítható, hogy többségében a férfiak

(80%) kerülnek utcára. A hajléktalanná válás óta eltelt évek számát nézve, megállapítható: az egy évnél rövidebb ideje hajléktalanok aránya 21%, több mint két éve hajléktalan 67%, tíz évnél is régebben hajléktalanként él 12%-uk. Betegségekre vonatkozó kérdéscsoport válaszai szerint a megkérdezettek legnagyobb arányban pszichiátriai és szenvedélybetegségekben szenvednek (arányuk 31 %). A szív- és érrendszeri betegségek aránya 27 %, vagyis több, mint minden ötödik megkérdezettnek van ilyen jellegű betegsége. (Diótörés Alapítvány felmérése, 2024.év)

A Szociális Szolgáltató Központ 150 férőhelyen működteti a Nappali melegedőt. Feladata a hajléktalanok napközbeni tartózkodási lehetőségének biztosítása, kiegészítve olyan tevékenységekkel, amelyek alapvető szükségletek kielégítésére irányulnak: tisztálkodás, mosás, étkezés-ételmelegítés, szociális és mentálhigiénés szolgáltatások, szabadidős tevékenységek. A hajléktalanság problémája sok szempontból (jogi, munkaerő-piaci, lakásügyi, pszichiátriai) értelmezhető. A hajléktalanok közül sokaknak alkalmazkodási, összeférhetlenségi problémáik is vannak és valamilyen szenvedélybetegségük is vélelmezhető. Hatékony szociális munkát végezni velük csak mindezek szem előtt tartása mellett lehet. A melegedő kihasználtsága általában 100% -os.

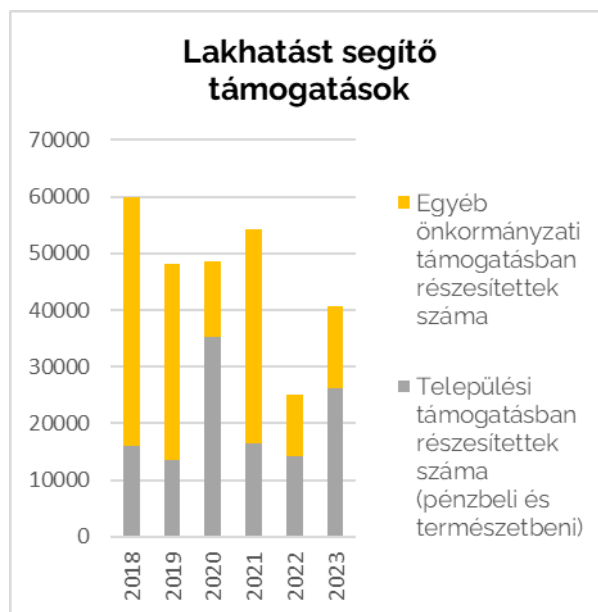
A hajléktalanság mögött széles körű társadalmi és egyéni okok állnak, melyeknek megoldására különböző szakterületek, szakemberek összefogására, együttműködésére van szükség. Nem segíti a helyzet javulását, hogy az állam rendészeti kérdésként próbálja kezelni ezt a szociális problémát,.

e.) Lakhatást segítő támogatások

Önkormányzat a lakhatás biztonsága elsődleges, amelyet a bérlakás-állomány bővítésével, a lakhatás megfizethetőségének javításával, az eladósodás megelőzését és kezelését célzó intézkedésekkel biztosít. A szociális háló egyik eleme a Szociális és Köznevelési Osztályon igényelhető lakhatási támogatások köre. A lakhatás biztonságának fenntartásához – az elektromos áram-, a víz- és gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a közös költséghez, a tüzelőanyag költségeihez –, havi rendszerességgel települési támogatás, a közüzemi hátralék rendezéséhez eseti támogatás áll rendelkezésre.

A pandémia hatása a lakhatást segítő támogatásoknál is felfedezhető, 2020-ban megnőtt a települési támogatásban részesítettek száma. Ebben az időszakban az egyéb támogatást igénylők és részesülők száma csökkent. Az arányok változásával a rászorultak támogatottsága hatékonyabbá vált, a támogatás mértéke nőtt.

A Szociális rendelet többszöri módosításával bővült a lakástámogatásra jogosultak köre. Ennek eredményeként a támogatásban részesültek száma fokozatosan nőtt, 2023-ban 6.607 fő volt jogosult a támogatásra. Kerületünkben anyagi probléma miatt kilakoltatásra nem került sor.

14. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

Az elmúlt négy évben a lakhatás biztonsága érdekében számos esetben kezdeményeztük és támogattuk az önálló vízórák, és az „előre fizetős” közüzemi mérőeszközök felszerelését.

f.) Eladósodottság

A szegénység egyik jellemzője a lakhatással összefüggő közüzemi díjhátralékok felhalmozódása, másik jellemző, ugyanazon családok adósságállománya ismételten jelentkezik. A lakásgazdálkodás és a szociális ágazat közös területe az adósság keletkezésének megelőzése, a meglévő adósság kezelése. A segítségnyújtásban a XIII. kerületi önkormányzat a Prevenciók Központ közreműködésével jelentős szerepet vállal. A hátralékba került lakók tájékoztatást kapnak az igénybe vehető lehetőségekről, adósságkezelési támogatási formákról. 2020 és 2023 között 542 család esetében járultunk hozzá a közüzemi hátralék rendezéséhez. Azokban az esetekben, ahol a közüzemi hátralék nem érte el a hat hónapot, települési támogatást állapítottunk meg és a szolgáltató felé utaltuk a támogatás összegét: e formában 2020 és 2023 között 3.465 család részére adtunk támogatást.

A legrászorultabb családokat továbbra is támogatni kell a lakásrezsijük kifizetésében, adósság kezelésükben. Az eddigi tapasztalatok alapján a bevezetett lakhatási támogatás, az adósság csökkentési támogatás és ehhez kapcsolódó szociális szolgáltatás – pozitív hatásai ellenére – a problémáik megoldásában, felelősségvállalásukban, megoldás keresésükben korlátozott családoknak átmeneti megoldást nyújtanak. Az e körbe tartozó, anyagi krízisbe került háztartások 2 %-a újabb és újabb adósság csapdába kerülnek. Ezekben az esetekben a szolgáltatások biztosítása rendszeres.

g.) Lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A kerülethez külterület nem tartozik.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) A telep/szegregátum, mint lakókörnyezet jellemzői

- b) A telepen/szegregátumban élők általános jellemzői, és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói
- c) A szegregációval veszélyeztetett területek

Budapest Főváros XIII. kerületében nincs.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Önkormányzat az elmúlt években korszerű intézményhálózatra épülő, jól működő egészségügyi- és szociális ellátó rendszert hozott létre. Alapvető cél: személyre szabott, teljeskörű, rugalmas, hatékony szolgáltatások szervezése, segítve az életminőség javítását. Önkormányzat minden kötelező és a lakossági szükségletekhez igazodó, önként vállalt feladatát ellátja. Az elmúlt négy évben az önkormányzat kiemelt feladatának tekintette a kerületi lakosság egészségi mutatóinak javítását.

- a) Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az önkormányzat a külső körülmények, az egészségügyi világjárvány, a 2024. évi szervezeti átalakítás ellenére rendszeresen biztosította a kerület lakosságának magas színvonalú alap és a szakellátását a magas szintű minőségi gyógyítás és ellátás szakmai feltételeit. Az egészségügyi alapellátásként tíz felnőtt háziorvosi rendelőben hatvan háziorvos, négy házi gyermekorvosi rendelőben tizenhét házi gyermekorvos, míg a Visegrádi utcai szakrendelőben huszonkét (14 felnőtt és 8 gyermek) fogorvos működik. A járóbeteg szakellátás - két telephelyen - ma már mintegy 30 szakmában biztosít színvonalas ellátást a kerület lakói részére.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyógyszertárak és fiók- gyógyszertárak száma	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	73	18	31	1.885	243
2019	0	73	18	31	2.046	129
2020	0	72	18	31	1.868	116
2021	0	72	18	31	1.822	106
2022	0	70	18	32	1.941	91
2023	0	69	18	32	2.051	85

Forrás: TeIR 2025., KSH Tstar

A szakrendelők összességében 1.650 szakorvosi óra/hét, és 450 nem szakorvosi óra/hét kapacitással rendelkeznek, amelyhez csatlakozik 90 szakorvosi óra/hét, 30 nem szakorvosi óra/hét laboratóriumi kapacitás. A rendelkezésre álló erőforrásokkal biztosítható a betegek ellátása: a házi orvosi, a házi gyermekorvosi szolgálat és a járóbeteg szakellátás.

A XIII. kerület lakossága egészségi állapotának elemzése során megállapítható, hogy a lakosság körében a szív- és érrendszeri megbetegedések, a daganatos megbetegedések dominálnak, magas a cerebrovaszkuláris betegségek (stroke) kockázata. Növekvő tendencia figyelhető meg az elhízás és a mozgásszegény életmód következményei, a fiatalok körében a mentális egészségi problémák. A gyermekek körében magas az endokrin és anyagcsere betegségek száma, amely alapvetően meghatározhatja a későbbi életévek egészségügyi állapotát.

A korábban készült morbiditási adatokhoz képest, a 10 leggyakoribb betegség tekintetében nincs lényegi változás. A leggyakoribb betegségek közé tartozik a magas-vérnyomás betegség, zsíryanycsere zavara, gyomor-bélbetegségek, szívkoszorúér betegség, cukorbetegség.

A rászorultak körében a közgyógyellátás, az önkormányzati szociális támogatások, nyújtanak segítséget az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadások – pl. gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök, gyógyászati ellátások – terhének csökkentéséhez.

b) A prevenció és szűrőprogramokhoz való hozzáférés

Az elsődleges egészségügyi prevenció eszköze a szűrővizsgálatok, amelyet önkormányzati források bevonásával szervezünk. Az önkormányzat tudatos egészségpolitikájának részeként folytatta a lakosság tájékoztatását, az óvodai-, iskolai egészségmegőrzést szolgáló előadásait, egészség megőrző programsorozatait, az idősek számára szervezett felvilágosító munkát, bővítette a preventív egészségügyi szolgáltatások körét. A komplex prevenció programok és ezen belül a szűrővizsgálatok hozzájárulnak, ahhoz hogy, az állampolgárok ne csak passzív alanyai, hanem aktív részesei legyenek a gyógyításnak, a betegségek megelőzésében és legyőzésében.

A szűrések közkedveltekké váltak a lakosság körében. A népbetegségek időben történő felismerését szolgálják az onkológiailag fontos mammográfia, valamint hasi- és emlő ultrahang vizsgálatok. A rák megelőzésén túl ugyanilyen jelentőséggel bír a stroke prevenciót szolgáló nyaki verőér ultrahang vizsgálatok rendszerszerű bevezetése. A szakorvosi lakossági szűrőprogramok 5 szakterületen évente 8 hónapon át történnek, ennek során hasi UH, nyaki verőér UH, mammográfiás vizsgálatra, urológiai és bőrgyógyászati onkológiai szűrővizsgálatokra kerül sor.

A primer és szekunder prevenció tevékenységét - az időközben kiszervezett - védőnői szolgálat biztosítja. Több mint 10 éve folyamatos az egészségmegőrző szűrőprogram, melynek eredményeként a szülők a gyermek alkatára vonatkozó jellemzőkön túl – magasság, hízásra való hajlam stb. – tanácsot kapnak a helyes életmód kialakítására, választható sportágra, munkaterületre. Az átlagtól eltérő mérési eredményt mutató tanulók ingyenesen speciális torna és gyógyúszás tanfolyamon vehetnek részt.

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a gyermekfogorvosok végeznek az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján. Az iskolafogászati rendelésen minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

A prevenciós és szűrőprogramok szervezésének hagyománya van. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák a lakosság körében, főként a gyermekek, idősek, illetve a magas kockázatú célcsoportokra fókuszálva, együttműködve a Magyar Vöröskereszt Budapesti Szervezetével, az Angyalföldi Szociális Egyesülettel, az idősek klubjaival. A rászoruló idősek részére telemedicinális egészségügyi gondozási projektek is bevezetésre kerültek (EKG, vércukor, koleszterin, vérnyomás meghatározások).

c) Fejlesztő és rehabilitációs hozzáférés

A gyermekek részére fejlesztő ellátások elérhetőek az óvodákban, iskolákban. Az óvoda és iskola alaptevékenységei között szerepel a sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelés-oktatása. A súlyos és halmozottan fogyatékos, sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása a szakértői bizottság véleménye alapján vehető igénybe a szülő igénye, a gyermek állapota és a szakértői bizottság javaslatának figyelembevételével.

Az önkormányzat által fenntartott intézményekben (családsegítő (2 fő), óvodák (10 fő) a gyógypedagógusok száma összesen: 12 fő. Intézményeinkben jelen vannak a specifikus fejlesztések és a kiegészítő terápiák is.

d) A közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat minden köznevelési intézményben, bölcsődében és az idősek klubjaiban megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. Az étrendek összeállításánál alapvető szempont, hogy az adott korcsoport számára javasolt energia, fehérje, szénhidrát, zsír, vitamin, ásványi anyag és élelmi rost bevitel teljesüljön. További szempont az étrend összeállítása során az egészségmegőrző és betegségmegelőző táplálkozás szemléletének érvényesülése, a változatosság, az idényszerűség és a korszerűség, mind a felhasznált nyersanyagok, mind az alkalmazott konyhatechnológiai eljárások esetében.

A szolgáltatók minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik.

Egyesített Óvoda elindította az okos tányér programját. A Magyar Dietetikusok Országos Szövetsége dolgozta ki a legújabb magyar táplálkozási ajánlást. A gyerekekre fogalmazza meg az egészséges táplálkozás alapelveit.

e) A sportprogramokhoz való hozzáférés

A kerületben önkormányzati, magán, egyesületi tulajdonban álló sportlétesítmény fogadja a látogatókat, sportolni vágyókat.

A kerületi lakosok részére az életkori sajátosságaiknak megfelelő szabadidős, rekreációs sportolási lehetőségek állnak rendelkezésre. Térítésmentes szabadidős rendezvények a sportra épülnek, vagy tartalmaznak sport tematikájú színteret, A Nyitott Hétvége programsorozat a kerületben élők hétvégi sportolását segíti elő. A XIII. Kerületi Családi Sport- és Életmódnappal, a „Mozgásban a kultúra” programokkal a sportolást népszerűsíti. Folytatodnak a fiatalok és az idősek számára kidolgozott és sikeresen működő programok: az óvodai kihelyezett testnevelés, és a Prevenációs Központ által szervezett szépkorúak tornája, kismama torna, baba-mama torna, jóga foglalkozások, aerobik edzések, a PannKa, a PannKapart foglalkozásai.

Az Angyalföldi Sportközpontban az ingyenes asztalitenisz, a Természetbarát Bizottság által szervezett ingyenes túrák biztosítják a kellemes és hasznos időtöltést. Az önkormányzat folyamatosan bővíti szabadtéri sportpályáit, a fitness parkokat, újabb és újabb futópályákat alakít ki. Támogatást nyújt a kerületben működő sportegyesületeknek, az utánpótlási nevelési feladatok, edzőtáborok versenyeztetési költségek fedezetére.

A HÍD Család- és Gyermekjóléti Központ foglalkozásaira járó gyerekek labdarúgás edzéseken vehetnek részt, ökölvívó edző segítségével a küzdősport alapjait sajátíthatják el. A Previ Torna színes palettájának kínálatai közül a nyugdíjas torna, a Zumba az idősebb generációnak, a mamimbaba foglalkozások a kisgyermekes anyukáknak biztosítanak szakember által vezetett, rendszeres mozgási lehetőséget.

f) Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatáshoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti szolgáltatásokhoz a Szociális Szolgáltató Központ, a Gondozóház és a Prevenációs Központ biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést. Az egyes telephelyeken a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez.

A Szociális Szolgáltató Központ szervezi az étkeztést, a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeri házi segítségnyújtást, az idősek- a fogyatékkal élők- és a hajléktanok nappali ellátását. A Gondozóház átmeneti elhelyezést nyújt az időskorúak részére. A Prevenációs Központ a gyermekek napközbeni ellátását (Bölcsőde-, Családi Bölcsőde Hálózat) a gyermekjóléti szolgáltatásokat és családsegítést (HÍD Család- és Gyermekjóléti Központ) szervezi, látja el. Az óvodai-, iskolai szociális segítők a köznevelési intézményekben végzik a jelzőrendszerben kiemelten fontos feladatukat.

A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában családok állnak. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit. Az ellátórendszer hatékonyságát erősíti, hogy az egészségügyi, az köznevelési- közművelődési-, sport- és a foglalkoztatási intézmények, szervezetek a szakmai programjuk megvalósítása során szorosan együttműködnek. A kerületi közszolgáltatások mindenki számára hozzáférhetők, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújtanak folyamatos és megbízható módon. Intézményi kapacitások a szükségletekhez igazodnak, váró lista nincs

g) Drogprevenciós szolgáltatások

A XIII. kerületben hosszú évtizedekre nyúlik vissza a drogprevenciós tevékenység. A szakmai munka a Kábítószer Egyeztető Fórum szervezésében történik. A szakemberek, civil szervezetek közös jellemzője az összehangolt, együtt gondolkodás és a kimagasló együttműködés.

A Prevenciós Központ és a Nyíró Gyula Országos Pszichiátriai és Addiktológiai Intézet Drogambulanciájának munkatársai az eddigi kutatási eredményeket és tapasztalatokat beépítve egy interaktív „Prevenció – Más kép(p)” programsorozatot dolgozott ki. A Tudat Törő szabaduló szoba, a Melyik úton? - Éjjeli utak; a Köszí, jól vagyok!; és a Nappali utak című interaktív filmek jól szolgálják az iskoláknak szervezett drogprevenciót, A kidolgozott új prevenciós eszköz élményeken alapul, interaktív és kötődik a fiatalokhoz. Az állomások összekapcsolásával és egy programba foglalásával olyan komplex prevenciós lehetőséget (szolgáltatást) biztosítunk a kerületi középiskoláknak, melyet szívesen vesznek igénybe.

h) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

i) Előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátás területén.

A pénzbeli és természetbeni ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük az egyes célcsoportokhoz tartozókat. Eszközei: szabályozási, egyszerűsített eljárások, a nyilvánosság.

Kerületünkben ilyen szolgáltatás nem került bevezetésre

Forrás: TeIR 2025.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018- 2023.	0

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

Önkormányzat a helyi médiás eszközök alkalmazásával és programok szervezésével megszólítja a kerület lakosságát, bemutatja a kerület értékeit, hagyományait, ezzel erősítve az itt lakók kerülethez kötődését, a lokálpatriotizmust.

A XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. SKul13 divíziójának szervezésében évről évre növekvő színes és sokrétű programkínálattal, sokakat vonzó nyilvános kulturális eseményekkel várja a városrész lakosságát, és a kultúrát szerető embereket. Akad közöttük az országhatárokon túl is ismert és népszerű rendezvény, mint a Pozsonyi Piknik, és néhány, kifejezetten a helyi közösség kikapcsolódását, szórakozását, egyúttal a közösség összetartozását erősítő rendezvény: a Lakóközösségi Napok, a Nemzetiségi Fesztivál, a Szent Mihály Napi Búcsú, és az AngyalFolki Utcabál.

a) A közösségi élet szinterei, fórumai

A közösségi élet pezsgő, sokrétű kerületünkben. A közösségi élet szinterei: a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, Idősek Klubhálózata, kulturális intézmények, könyvtárak, a civil szervezetek, a templomok, szórakozóhelyek, közösségi szintér egy-egy rendezvény, mint az önkormányzat által közterületeken szervezett magas színvonalú, sokszínű és térítésmentes részvételi lehetőségű program, vagy egy-egy találkozóhely, pl: közösségi kertek, játszóterek, parkok, sportpályák, ahol kisebb-nagyobb közösségek élnek az életüket, töltik el szabadidejüket. Az internet világában közösségi terek ma már a közösségi platformok is.

3.7.1 számú táblázat - Intézményi ellátottság (2023.)

Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint)	Sportcsarnok, sportpálya léte	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	Közművelődési intézmények száma
db	van/nincs	db	db
27	van	220.844	13

Forrás: TeIR, KSH Tstar2023.

Kerületünk a különböző társadalmi rétegek, csoportok és egyének számára számos szabadidős közösségi alkalmat, tevékenységet, rekreációs, életesélyt és életminőséget javító szolgáltatást, programot, helyszínt biztosít. A kulturális-, sport és szabadidős élete igen sokszínű, az önkormányzat jó együttműködést alakított ki helyi intézményekkel gazdasági és civil szervezetekkel, egyesületekkel, egyházakkal. A kerületi, valamint az egyes városrészekhez kötődő lokálisabb jellegű helyi kulturális, sport, művészeti rendezvényeken évről évre egyre többen vesznek részt.

Az éves programok a hátrányos helyzetű családok, gyermekek részére is elérhetőek.. Az elmúlt években is sikerült olyan minőségű és tartalmú programokat összeállítanunk, melyekből minden korosztály kedvére válogathatott, megtalálhatta a maga számára vonzó és kedvelt elfoglaltságot. A Lakóközösségi Napok, a Játszóteri Napok programsorozat, a családi Sport- és Életmódnapok

sokszínű szórakozási, kulturális lehetőséggel várták a kerület családait, kisebb és nagyobb gyermekeit.

Bővültek a Zrt. által üzemeltetett térítésmentesen vagy partnerkártyával kedvezménnyel igénybevehető gyermek játszóhelyek, és programok. Bővült a PannKa Közösségi Tér, amelynek „kistestvéreként”, egy új baba-mama játszóház nyitotta meg kapuit PannKa Part néven.

Új közösség formáló erő a lakótelepi Közösségi kertek. A kert művelésére, szépítésére „vállalkozók” részére biztosít lehetőséget új kapcsolatok kialakítására. A kisközösségek találkozási színterévé vált a megálmodott könyvcserélde (Közösségi könyvszekrény), amelyek a lehető legszélesebb spektrumban kínálnak tartalmas kikapcsolódási lehetőséget kortól, nemtől és művészeti iránytól függetlenül minden érdeklődőnek.

Az önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat, a kerületben lévő „szellemi tőkét” bevonja a kerület társadalmi életébe, a kerülettel kapcsolatos gondolkodásba, a közösségi attitűd erősítésébe, valós igényeken alapuló fejlesztések megvalósításába. Ezt szolgálja a közösségi költségvetés.

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a kerület fejlődéséhez járulnak hozzá. Átláthatóan és kiszámíthatóan támogattuk a civil szervezetek, a Civil Kerekasztal, Szociális Kerekasztal, Időügyi Tanács munkáját. Az önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, a Civilház működtetésével, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Havonta ülésezik a Civil Kerekasztal, valamint a Tanácsadó Szolgálat. A civil szervezetek által megvalósított programok közül a szabadidő hasznos eltöltését, egyben a közösségi élet fórumait gazdagítja.

b) A közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

A közösségi együttélés írott, vagy íratlan szabályainak be (meg)tartása a zavartalan együttélés alapvető feltétele. Fontos, hogy valamennyi helyi lakos ismerje, elfogadja és tiszteletben tartsa ezeket az elvárásokat. A példamutató magatartás, az egymás figyelmének felhívása hozzájárul, hogy minél többen elfogadják a szabálykövető szemléletet. A Képviselő-testület 2018-ban fogadta el a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 5/2018. (III. 13.) önkormányzati rendeletét. A közösségi együttélés alapvető szabályai e rendeletben a közösség érdekében meghatározott szabályok, amelyek a békés együttélést, a lakosság nyugalomát biztosítják.

Kerületünkben nincs faji, vallási, etnikai konfliktus.

c) A helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A szolidaritás és felelősség mind a magánemberekben, mind a kerületben működő gazdasági-, és civil szervezetekben jelen van. Kerületünkben hagyománnyá vált a minden évben megszervezett adománygyűjtés, a karácsonyi Cipősdoboz akció és adományozás, de elmaradhatatlan a Mikulásjárat. A Prevenciós Központból indulva járja be a kerület különböző útvonalait, ajándékokat osztogatva a gyerekeknek, mosolyt csalva mindenki arcára, erősítve a közösségi összefogást. Évente közel közel 700-1000 család részesül az összegyűjtött adományokban, az akciók az önkormányzati támogatásokat is beleszámítva közel 20.000 család javát szolgálják. Több száz családnak segít az évente két alkalommal, a Prevenciós Központban megszervezésre

kerülő Ruhabörze, ahol szintén a lakók által felajánlott ruhák, cipők, sportszerek, játékok lelnek új gazdára: természetesen ingyenesen.

Egyszerre mozdult meg a kerület lakossága a háború elől Magyarországra menekült ukrán családok megsegítésére, A XIII. kerületi önkormányzat jelentős szerepet vállalt a városrészünkben elindult adománygyűjtésben, az adományok segélyközpontokba történő eljuttatásának szervezésében, két alkalommal alaposan megrakott kisbusszal szállították az aktivisták az összegyűjtött tartós élelmiszereket, tisztálkodó és gyermekápolási cikkeket, stb. az ukrán határon működtetett gyűjtőpontokba.

- d) A helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása, a kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

A kerületünkben élő, a nemzetiségi törvényben meghatározott nemzetiségek között 2024-ben tizenkét nemzetiséghez tartozók éltek választójogukkal és választották meg nemzetiségi önkormányzatukat (a Ruszin-, a Horvát-, a Roma-, a Lengyel-, az Örmény-, a Bolgár-, a Görög-, a Német-, a Szerb-, a Szlovák-, a Román- és az Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat).

A jogszabályban meghatározott együttműködési kötelezettségen túl kerületünkben a nemzetiségieket képviselő önkormányzatokkal, szervezetekkel egy jól működő, konstruktív partneri viszony alakult ki. Rendelkezésre áll a működésükhöz szükséges infrastruktúra, anyagi forrás, szakmai segítség nyújtás feladataik ellátásához. Támogatásra kerül a kulturális hagyományaik, tárgyi emlékeik és szellemi kulturális kincseik megőrzése, a kulturális rendezvények, közösségépítő programok megszervezése.

A kerületi önkormányzat - együttműködve a nemzetiségi önkormányzatokkal - minden évben megrendezi a XIII. Kerületi Nemzetiségek Fesztiválját. A nemzetiségi önkormányzatok bemutatják az általuk képviselt nemzetiséghez tartozó, kultúrájukhoz és hagyományaikhoz kötődő programokat, tárgyakat, ételeket, szokásokat.

A nemzetiségi önkormányzatok részére biztosított Övezet utca 5. szám alatti Nemzetiségek Házában a nemzetiségek zavartalanul bonyolíthatják hivatalos ügyeiket, tarthatják a kapcsolatot a kerületben élő lakosokkal. A kerületben található művelődési házakban, iskolákban és egyéb intézményekben szervezik rendezvényeiket.

Minden évben kiírásra kerül a nemzetiségi önkormányzatok tevékenységét támogató pályázat, mellyel segíteni tudjuk

- a nemzetiségi kulturális hagyományok ápolását célzó rendezvényeket, a nemzetiségi kulturális programok megvalósítását;
- a nemzetiség kulturális hagyományait megőrkítő könyvek, kiadványok, egyéb kép- és hanghordozók megjelentetését;
- az anyanyelvi oktatást, anyanyelvük mindennapos használatát és fejlesztését;
- az adott nemzetiség anyanyelvén íródott könyvek, folyóiratok, kép- és hanghordozók beszerzését;
- az anyanyelven történő vallásgyakorlást;
- az anyaországgal és a szomszédos országok nemzetiségeivel való folyamatos kapcsolattartást, gyermektáborok szervezését;
- az elektronikus adatbázisaik bővítését, honlap készítését.

e) A helyi lakosság önszerveződése

A XIII. kerületi önkormányzat arra törekszik, hogy a kerület lakosságában kialakuljon egy egyfajta felelősségvállalás, értékőrzési és értékteremtési igény, valamilyen szinten a helyi lakosság megismerje, megszeresse, és megvédje saját lakókörnyezetét, erősödjön a lokálpatriotizmus.

Az elmúlt években több csoport, kis közösség alakult, amelyek javaslataikkal, észrevételeikkel, olykor kritikus megjegyzéseikkel segítették az önkormányzat munkáját.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nem áll rendelkezésünkre adat arra vonatkozóan, hogy XIII. kerületben hány fő vallja magát roma kisebbséghez tartozónak. Kizárólag a népszámlási adatokat vettük alapul. 2011-ben a nemzeti hovatartozás kérdésére válaszolva legtöbben (1.401 fő) romának vallották magukat, 2022-ben az ukránoknak, németeknek vallók száma is nagyobb volt a magukat romának vallóknál (805 fő).

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat vezetői folyamatosan monitorozzák a helyi cigányság boldogulását és helyzetét, a szociális elmaradottságot, az iskolai lemaradást és a kifejezetten roma kulturális és közösségfejlesztő ügyeket. Együttműködnek a köznevelési és szociális intézményekkel. Területei:

- a veszélyeztetett fiatal korosztály segítése, az iskolai lemorzsolódás megakadályozása,
- a szemléletformálás,
- szabadidős programok kidolgozása,
- közös pályázatok benyújtása.

Közös céljaink nem változtak, minden egyes programmal, intézkedéssel célunk:

- a gyermekek tanulmányi eredményeinek javítása, készség és képességfejlesztés, korrepetálás, pótvizsgára való felkészítés,
- roma identitás elmélyítése, példaértékű roma emberek, életutak bemutatásával,
- szabadidős tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül erősítjük szocializációs, verbális, manuális fejlődésüket,
- a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok körében a bűncselekmények csökkentése, az elkövetővé válás megelőzése.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
1	A folyamatos keresőfoglalkozás vállalására bármely okból képtelenné vált, eseti munkavégzésre alkalmas személyek számának növekedése.	Közfoglalkoztatás folytatása; a szükséglet alapú szolgáltatások szervezése; a Prevenációs Központ Állásbörze programjának folytatása; a szociális, mentális, egészségügyi szolgáltatások bővítése.
2	Az infláció jelenléte, a folyamatosan emelkedő élelmiszer-, és gyógyszerárak kedvezőtlen hatása az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők életminőségére.	A helyi szociális pénzbeli és természetbeni ellátások hatékonyságának folyamatos vizsgálata, szükség szerinti módosítása.

3	Az egyik legnagyobb veszély: a lakhatás biztonságának elvesztése, a hajléktalanná válás fenyegetése.	A szociális terület és a XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. együttműködésének továbbfejlesztése; családsegítő és esetgondnoki szolgáltatás biztosítása a rászoruló családoknál.
4	A mélyszegénységet előidéző körülmények átörökítése a gyerekekre, a gyermekek egészséges és biztonságos fejlődésének veszélyeztetése.	A gyermekvédelmi jelzőrendszer folyamatos fejlesztése; a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások körének bővítése; felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése; a Prevenációs Központ Tanodájában végzett munka folytatása, a beiratkozók körének kiterjesztése.
5	Központi intézkedések, programok hiányában változatlanul fennálló, a roma népességet sújtó negatív társadalmi tényezők: beilleszkedési nehézségek, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági problémák.	A Roma Kisebbségi Önkormányzattal együttműködve egy teljes körű szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósítása, az ehhez szükséges pénzügyi forrás érdekében a pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése; közösségi szociális munka szervezése.
6	A mélyszegénységben élők egészségügyi helyzete, állapota, amely lényegesen rosszabb képet mutat az átlagnál. A szenvedélybetegek, az egészségtelen életmódot folytatók, a fiatal korosztály körében az alkoholt- és olcsó tudatmódosító szereket fogyasztók számának növekedése.	A kerületi szakrendelők által végzett szűrési programok folytatása, és népszerűsítése; az egészségtudatos életmódra nevelés és annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti; alkohol és drogprevenció; egészségügyi eszközök fejlesztése, a megelőzés hatékonysága érdekében.
7	A hétköznapi életben és a munkavállaláshoz szükséges digitális ismeretek hiánya, vagy alacsony foka. A fejlődéshez szükséges digitális eszközök hiánya.	Digitális eszközök beszerzése, a rászorulóknak részére történő biztosítása érdekében pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése; pályázatok benyújtása; képzések szervezése, képzésekben való részvétel támogatása; közterületen és az önkormányzati közintézményekben a térítésmentes WIFI szolgáltatás biztosítása, fejlesztése; a Partner kártya szolgáltatásainak bővítése.
8	A környezet- és energiatudatos szemléletmód hiánya.	A szemléletformálást célzó programok szervezése önálló rendezvények, és az önkormányzati események (Lakóközösségi napok, Utcabál, Nemzetiségi fesztivál, stb.) keretén belül; figyelemfelhívó akciók megvalósítása; az energia- és környezettudatos életmód és szemlélet népszerűsítése.

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Valamennyi gyermeknek joga van olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi kellő testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését. A „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, amit a Magyar Országgyűlés a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával fogadott el a gyermekszegénység csökkentését, a gyermekek esélyeinek javítását határozza meg. A dokumentum hatálya minden gyermekre kiterjed. Azokra a gyermekekre helyezzük a hangsúlyt, akiknek érdekei a legjobban sérülhetnek. Az önkormányzati intézkedések - figyelemmel az iskolák állami fenntartásba vételére - a tanórán kívüli időtartamra, valamint a közétkeztetésre és a családok közvetlen támogatására irányulnak. A gyermekvédelem középpontjában a a jelzőrendszer áll. A HÍD Család- és Gyermekjóléti Központ feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, melyet a prevenciós munka első számú eszközének tekintünk.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Az alábbi tábla mutatja be a 0-17 évesek körén belül a korcsoportos megoszlást.

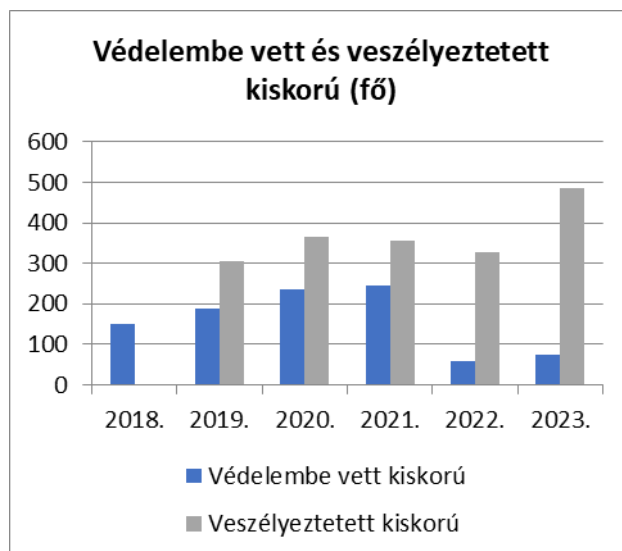
4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint 2023.					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma	54 706	61 224	115 930	47,19%	52,81%
0-2 évesek			2.983	2,57%	
0-14 éves	7 308	6 972	14.280	6,30%	6,01%
15-17 éves	1 363	1 263	2.626	1,18%	1,09%

Forrás: TeIR 2025.

A 0-14 és a 15-17 éves korcsoport aránya - a két csoport nagysága együtt - a kerület állandó népességéhez viszonyítottn 14,58%, A 0-17 éves korcsoport nemek szerinti összetételét vizsgálva: ebben a korosztályban több a férfi, mint a nő, ellentétben a teljes lakosság nemi arányával.

- A veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi szociális, lakhatási helyzete.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
	Fő	Fő
2018.	149	n.a.
2019.	187	305
2020.	237	366
2021.	245	357
2022.	58	328
2023.	73	487

15. számú diagram, Forrás: TelR 2025, KSH Tstar

A veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot (egészségügyi, anyagi ok), amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont).

A védelembevétel egy hatósági döntés, amelyre akkor kerül sor, ha a gyermekkel és a családdal foglalkozó szakember úgy ítéli meg, hogy a szülő a gyermek veszélyeztettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével nem tudja, vagy nem akarja megszüntetni, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható.

A táblázat alapján megállapítható, hogy a rendelkezésre álló 2019. évi adatokhoz viszonyítva 2023-ban jelentősen (közel 60%-kal) megemelkedett a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma. A Központnál nyilvántartott védelembe vett gyermekek - a hatóság részéről elindított védelembe vételi kezdeményezések - száma csökkent. A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó, amelyre a gyakorlati tapasztalatok szerint megfelelő megoldás a megfelelő - hatékonyan és gyorsan működő támogatási rendszer. A pénzügyi és természetbeni ellátások célja, hogy megelőzze és csökkentse a gyermekek anyagi típusú veszélyeztetettségét, megakadályozza azt, hogy egy gyermeket kizárólag a család rossz anyagi helyzete miatt kelljen kiemelni a családból.

Az egészségügyi világjárvány, és az annak következményeként elrendelt korlátozó intézkedések legnagyobb vesztesei a gyermekek voltak. Azok a gyermekek, akik valamilyen szempontból segítségre szorultak. A gyermekeket napi szinten figyelemmel kísérő intézmények bezártak, a bennük dolgozó jelzőrendszeri tagok személyesen nem találkoztak a gyermekekkel, a kijárási tilalom, a korlátozások a családokat otthonukba zárták. A családi diszfunkciók, konfliktusok nem, vagy csak alacsonyabb számban kerültek napvilágra. Nehezebbé vált a gyermekek családon belüli bántalmazástól való védelme. A lelki abúzust nehéz azonosítani, magas a látencia. A jelzések számának elmúlt két évben megfigyelhető növekedése (a lelki bántalmazás gyanúját felvető bejelentések száma 2023-ban 58., 2024-ben 102) azt mutatja, hogy ezekről az esetekről beszélni kell. A felvilágosítás is csökkentheti a látencia jelenlétét és hatékonyabbá teheti gyermekvédelmi

tervékenységet. A helyi gyermekvédelmi rendszer elsődleges szerepe a gyermekeket veszélyeztető problémák megelőzése, megoldása. Ennek érdekében az önkormányzat, mint intézményfenntartó, koordinátori, szervező partneri kapcsolatot, egyműttműködést kínál minden, a feladat ellátásban résztvevőnek.

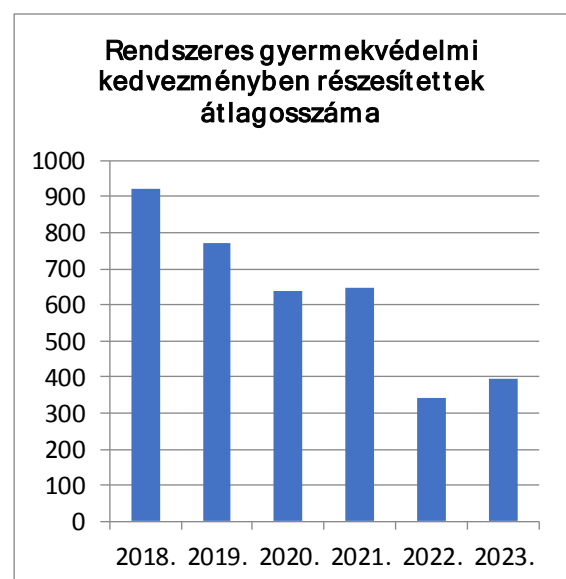
A szegénységben vagy a szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékkal élő gyermekek. Az ő családjaik helyzete az átlagosnál nehezebb, különösen a halmozott fogyatékossggal élő gyermeket nevelő családok esetében. A sérült gyermeket nevelők helyzete nehéz. A szülők nem tudnak dolgozni, a gyerek folyamatos gondoskodásra szorul. a gyermekek otthongondozási díja (GYOD) alacsony, a fogyatékosok nappali intézményrendszere nem áll mindenki számára rendelkezésére, otthoni segítség külső biztosítása anyagi támogatás nélkül megfizethetetlen.

Az önkormányzati ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében. A pénzbeli és természetbeni ellátások feltételeit a 1/2023. (I.7) önkormányzati rendelet szabályozza. A szolgáltatások szervezése a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósulnak meg. A szakmai munka az ágazatok együttműködésén alapul. Kerületünkben a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

- b) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint a gyermekek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
	Fő
2018.	922
2019.	772
2020.	639
2021.	648
2022.	342
2023.	396

16. számú diagram Forrás: TeIR 2025, KSH Tstar

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma a bázis évből kiindulva, 2018-2021. év között folyamatosan, majd 2022-ben drasztikusan csökkent. 2023-tól mérsékelt növekedést figyelhetünk meg, a bázis év adataihoz képest 526 fővel kevesebb. Ennek oka, hogy a mindenkori öregségi nyugdíjminimum 2023-ban megállapított összege, a 28.500 forint 2008. január 1. óta van érvényben, azóta nem változott. A jövedelmi értékhatár emelkedett meg, egy főre jutó havi jövedelem nem nagyobb 64.125 forintnál vagy nagyobb, de nem több 69.825 forintnál és a szülő, illetve a törvényes képviselő egyedülálló, vagy a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy nagykorúvá vált gyermekként kérelmezi az ellátást.

A kérelmezők száma magasabb a kedvezményben részesítettek számánál, Az elutasítások oka 99 %-ban a család egy főre jutó jövedelmének a határértéket meghaladó mértéke volt.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018.	221	227	448
2019.	234	215	449
2020.	220	200	420
2021.	228	192	420
2022.	234	203	437
2023.	242	197	439

Forrás: TeIR 2025, KSH Tstar

Az árvaeállításban részesülők száma az elmúlt években 420-439 között mozgott, összességében a bázisévhez képest néhány százalékkal csökkent. A 2023. decemberi adatok szerint kerületünkben 439 fő részesült árva ellátásban. Az ellátás megállapítása és folyósítása a Magyar Államkincstár hatáskörébe tartozik

. A gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken - a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások - egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedések szolgálják a gyermek megszületésének pillanatától az esélyek javítását.

Az önkormányzat a Szociális rendelete szerint a gyermekek jogán biztosított pénzbeli és természetbeni juttatások:

- Életkezdési támogatás, amelynek összege 30.000 Ft a gyermek születésekor, és babaköszöntő utalvány, 7.000 Ft értékben (2020: 429, 2021: 333, 2022: 299, 2023: 301 gyermek);
- Beiskolázási támogatás, amelynek összege 10.000 Ft/gyerek (2020: 4.962, 2021: 5.257, 2021: 7.829., 2023: 7.009 gyermek);
- Tehetséggondozás támogatása (azon középfokú tanulói jogviszonnyal rendelkező gyermekek elismerése 30.000 forinttal, akik valamennyi érettségi tárgyból jelesre teljesítenek, középfokú tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulók részére a jogosítvány megszerzéséhez, első nyelvvizsga díjának költségeihez történő hozzájárulás, támogatás országos, nemzetközi versenyekre, kiállításokra történő felkészüléshez (2020: 1.553, 2021.: 1.486, 2022. 1654., 2023. 1.813 fő);
- Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat - a szociálisan rászorult felsőoktatási hallgatók, leendő főiskolások, egyetemisták támogatása (2020: 51., 2021: 49., 2022: 30, 2023: 27 pályázó);
- Védőoltások költségeinek átvállalása. (A védőoltások köréből a legtöbb igény a 6 hetes és 8 hónapos korú gyermeket nevelő szülőktől érkezik a rotavírus okozta hasmenés elleni védőoltás sorozat költségének, a legalább 2 hónapos, de legfeljebb 14 éves korú gyermekek részére a meningococcus-B baktérium által okozott fertőző agyhártya-, agyvelőgyulladás elleni védőoltás sorozat átvállalása érdekében. (2020: 1.323, 2021: 1448, 2022: 1872, 2023: 1.900 gyermek);
- A nyári szünidő tartalmas eltöltéséhez két alkalomra szóló Dagálystrand belépő pályázat útján (új támogatási forma, 2024-ben: 4.399 gyermek);

- A nyári táborozás lehetősége - a személyi térítési díj átvállalása, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap 400%-át (114.000 Ft) .(2020- 2023 között átlagosan 650-700 gyermek). A vakáció-akció táborokban a hátrányos helyzetű családok esetében a tábor díját 80%-ban átvállaltuk.

c) Ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkezésben részesülők jellemzői

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításával a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére, a szünidei étkeztetésre és egyszeri támogatásra. Önkormányzati döntés alapján 2016 óta a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő, 2018. évtől szülői kérelemre a szociálisan vagy élethelyzetük alapján rászoruló - jogcím nélküli -, kerületi állandó lakcímmel rendelkező gyermekek számára is nyújtható térítésmentesen ez a szolgáltatás. 2020-ban módosított A pandémia alatt az elrendelt online tanítási rend alatt elvitelre biztosítottuk a napi egyszeri főétkezést és két (uzsonna, tízórai) kísétkézést.

Az alábbi tábla szemlélteti a 2024. évben étkeztetést igénybe vett gyermekek számát és a kedvezmények jogcímét. 2022. évtől az ukrán menekültekkel kapcsolatos feladat ellátás a gyermekétkeztetés területén is jelen van. Az érintett gyermekek térítésmentesen étkeztek.

Intézmény	RGYVK	3 v. több gyerek	SNI	Tartós beteg	Jövedelem alapján	Nevelésbe vett	Ukrán menedékes	Összes kedvezményezett	Összes étkezők létszáma	Kedvezményezet tek aránya %
Bölcsőde	19	105	75	38	223	0	0	460	1211	37,99%
Óvoda	37	571	97	144	1050	0	62	1961	4141	47,36%
Iskolák	349	1268	0	345	0	15	44	2021	6577	30,73%
Összesen	405	1944	172	527	1273	15	106	4442	11929	37,24%

1. számú saját tábla forrás: IMFK nyilvántartás 2024.év
2.

d) A magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

Az önkormányzati közszolgáltatások célja a családok és gyermekek számára egy inkluzív, befogadó környezet kialakítása, amely biztosítja a kisgyermekek optimális fejlődését állampolgárságtól függetlenül. Adataink szerint az önkormányzati közszolgáltatások körében folyamatosan nő a különböző országokból és kultúrákból érkezett igénylők száma.

Ukrajna ellen megindult orosz invázió következtében a menekült családokkal, gyermekekkel való foglalkozás feladattá vált. A Prevenció Központban Menekültügyi munkacsoportot hoztunk létre. A szakemberek minden menekült számára egyénre szabott segítséget nyújtottak, mely folyamat középpontjában a gyermek és a vele együtt érkező családtag szükségletei álltak. A szakmai program tartalmazta a magyar nyelv ismeretének hiányából fakadó hátrányok leküzdését és a kulturális különbségekből adódó speciális szükségletek kielégítését.

A bölcsődés és óvodás korú gyermekek ellátására kijelölésre kerültek az intézmények, amelyek rugalmasan és empátiával kezelték a hozzájuk beérkező kisgyermekeket. Az ukrán menekült gyermekek közül azok számára, akik gyermekintézményben, vagy a Prevenció Központban kértek ellátást, térítésmentesen biztosított önkormányzatunk étkezést. (2024-ben átlag 45 ukrán kisgyermek járt óvodába, az iskolákban 30-35 gyermek vett igénybe gyermekétkeztetést.)

- e) Állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői

Nincs rendelkezésre álló adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A XIII. kerületben - a korábbi népszámlálás adatai alapján nyilvántartott - szegregátumokat már felszámolták.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése határozza meg a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet megállapításának feltételeit: a szülő vagy családba-fogadó gyám alacsony iskolai végzettségét, alacsony foglalkoztatottságát, és a gyermek elégtelen lakókörnyezetét, illetve lakáskörülményeit, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek. A gyermekek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének meghatározása a gyermekvédelmi törvény előírásai szerint történik. A jogosultság alapját a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jelenti.

A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek évente vizsgálják a hátrányos helyzet okát. Az elmúlt évek elemzése alapján az okok sorában első helyen a *szociális helyzet* áll. Ezt a családban a tartós munkanélküliség, valamely családtag rossz egészségi állapota vagy a magas háztartási kiadások idézik elő. *Család szétesése*: leggyakoribb ok a válás, felnőtt családtag halála, ami a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek. *Család életmódja*: megnyilvánul a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányában. Az elhanyagolás és bántalmazás (egészségügyi-, oktatási-, érzelmi elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, szerhasználat, brutalitás, bűnöző családi környezet. *A gyermek mentális állapota, személyiségzavara*: érzékelhető a szorongás, étkezési probléma, zavartság. *Bántalmazás*: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (a szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

- a) Védőnői ellátás jellemzői, a védőnő által elátott települések, betöltetlen státuszok

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma				2023. július 1. napjával a védőnői szolgálat államosításra került. A kerületi szolgálat az Észak-Pesti Centrumkórház-Hovédkórház irányítása alá tartozik. Forrás: TeIR 2025, KSH Tstar
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként	
	db	Fő	Fő	
2018.	44	4 555	104	
2019.	45	4 509	100	
2020.	39	4 370	112	
2021.	46	n.a.	-	
2022.	48	n.a.	-	

2023.	n.a	n.a	-	
-------	-----	-----	---	--

A védőnői szolgálat területi ellátási kötelezettség alapján működik. Kerületünkben a területi védőnői körzetek száma: 30. A védőnők szerepe a gyermekvédelem területén fontos, közvetlen bepillantást nyernek a várandós anyák, gyermekes családok életébe. Lehetőségük van megismerni a gyermekek életkörülményeit, az esetleges rizikófaktorokra nagyobb rálátásuk van. A védőnői szolgálat által biztosított 2024. évi statisztikai adatok alapján 2023-ban az általuk gondozottak száma - újszülöttek ellátása, születések száma alapján: 1.145 fő, a várandós anyák száma: 672 fő, a fokozott gondozást igénylők száma: 145 fő volt. A gondozást igénylő 0-7 éves gyerekek száma 6.077 fő. A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton-, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődékben, óvodákban, általános és középiskolákban zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A védőnői szolgálat és a gyermekjóléti szolgáltató között partneri szemléleten alapuló együttműködés valósul meg.

- b) A gyermekorvosi ellátást jellemzői, házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok

Az orvosi-, ezen belül a gyermekorvosi ellátást egy jól működő intézményrendszer, háziorvosi, házi gyermekorvosi szolgálat, a járóbeteg szakellátás biztosítja. Gyermekorvosi rendelők megújultak, korszerű eszközparkkal rendelkeznek. A nehézségek ellenére sikerült a szakemberek többségét megtartani: ehhez hozzájárult, hogy a 65 év feletti orvosok és szakdolgozók nyugdíj melletti munkavégzési korlátozása 2021-ben megszűnt. A gyermekek szakorvosi ellátásában résztveszt a Heim Pál Gyermekkórház Madarász utcai részlege, szakrendelői. A háziorvosi sürgősségi, valamint a gyermekorvosi ügyelet azonos kerületi telephelyen található. Az utóbbi másik öt budapesti kerület lakosságát is ellátja. 2023-ban a házi gyermekorvosi ügyelet betegforgalma 2.961 fő/év volt.

Az iskolai egészségügyi szolgálat hat iskolai védőnőből, tíz ifjúsági védőnőből, négy főállású és két félállású iskolaorvosból, nyolc iskola-fogászatot is ellátó gyermek-fogorvosból áll. Iskolaorvosi feladatokat óvodákban, általános iskolákban a házi gyermekorvosok is ellátnak. Az önkormányzat tudatos egészségpolitikájának részeként fokozta az egészséges szemléletmód létrejöttét és megerősítése érdekében az óvodai-, iskolai egészségmegőrzést szolgáló előadásait, egészség megőrző programsorozatait, bővíti a preventív egészségügyi szolgáltatások körét.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018.	0	73	18	107.971	0
2019.	0	73	18	106.078	0
2020.	0	72	18	85.510	0
2021.	0	72	18	n.a	0
2022.	0	70	18	n.a.	0
2023.	0	69	18	n.a	0

Forrás: TeIR 2025., KSH Tstar

c) 0-7 éves korúak speciális ellátási igényei, korai fejlesztés, rehabilitáció

A korai fejlesztése kiemelt szerepet játszik a gyermekek testi és szellemi fejlődésében. Az időben felismert fejlesztési igény, a megfelelő szakmai fejlesztéssel együtt javulást eredményezhet a gyermekek állapotában. A korai fejlesztés elemei megjelennek a gyermekek napközbeni ellátása és az óvodai pedagógiai programban. A családokat pénzbeli támogatással is segítjük, hozzájárulva a fejlesztési költségekhez. A feladat ellátására a pedagógiai szakszolgálatot került kijelölésre. Ez a szolgáltatás nem érhető el az állami finanszírozás keretein belül azon gyermekek számára, akik nem járnak a kerület valamelyik intézményébe, valamint a meglévő kapacitás sem elegendő.

A fejlesztő pedagógushoz járó óvodáskorú gyerekek száma az elmúlt években átlagosan meghaladta a 400 főt, a szakszolgálati logopédushoz járó gyermekek száma megközelítette a 450-et. Az elmúlt években nőtt az általános iskolákban a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő, és az integráltan oktatott SNI tanulók, valamint a fejlesztő pedagógushoz járó diákok száma. Az iskolák vonatkozásában 15 gyermekvédelmi koordinátor végezte és végzi a gyermekvédelmi feladatok összehangolását.

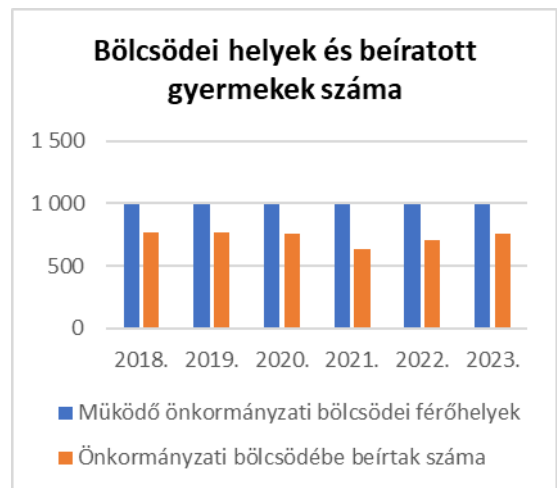
d) Gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet, Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

A HÍD Család- és Gyermekjóléti Központ a gyermekjóléti alapellátás keretében, a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkezett állampolgárok részére nyújt szolgáltatást. Általános segítő feladatok elemei: általános szociális-, életvezetési-, mentális tanácsadás, családgondozás, csoportmunka, közösségfejlesztés. Közreműködik a védelembe vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában. Szakmai tevékenységük lényege a gyermekközpontú családgondozás. A Previ Tanoda lehetőséget kínál a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részére, az iskolán kívüli felzárkóztatásban, tanulás segítésben és olyan iskolán kívüli programok, csoportfoglalkozások szervezésében, amelyekben megjelenik a különböző készségek és képességek fejlesztése. A programok folyamatos bővítése a felmerülő igényekre reagál. Ide sorolható az Igazgyöngy képzőművészeti alkotó csoport, a Színjátszó csoport, a logikai gondolkodást és a kommunikációt fejlesztő Társasjáték csoport. A programok nyitottak minden itt élő, a XIII. kerülettel kapcsolatban álló, közoktatási intézményben tanuló fiatal számára. Az esélyteremtést és az integrációt szolgálják.

Gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

A bölcsődei és a családi bölcsődei hálózat szervezi a gyermekek napközbeni ellátását. A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alap-programja szerint, nyújtanak szakszerű gondozást és nevelést. A bölcsődei jelentkezés és a felvétel is folyamatos, várólista nincs.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2018.	992	771
2019.	992	764
2020.	992	761
2021.	992	633
2022.	992	706
2023.	992	753

17. számú diagram, Forrás: TEIR 2025

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018.	0	0	98	67	0	0	992	771
2019.	0	0	98	65	0	0	992	764
2020.	0	0	98	69	0	0	992	761
2021.	14	0	98	62	0	0	992	633
2022.	14	0	98	69	0	0	992	706
2023.	14	0	98	72	0	0	992	753

Forrás: TeIR2025., KSH Tstar, intézményi adat

A sérült gyermekek gondozása, fejlesztése a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődei hálózat) esetében integráltan történik. 2024-ben 76 SNI gyermek volt érintett. A fokozatos beszoktatás után, október – november hónapban a fejlesztő szakemberek (szomatopedagógus, logopédus és konduktor) részt vesznek a csoportfoglalkozásokon, megfigyelik a gyermekek mozgását, játékát, a közösséghez való viszonyukat, beszédüket. Ennek eredményeként kiszűrjük a fejlesztésre szoruló gyermekeket, és az egyéni fejlesztési terv alapján, rendszeresen foglalkoznak velük. A fejlesztő szakemberek évente egy alkalommal részt vesznek a szülői értekezleteken, szülői csoportfoglalkozásokon, és egyéni foglalkozások során segítik a szülőket, gyermekeiket.

e) Gyermekvédelem

A gyermekek védelme minden gyermekekkel hivatásszerűen és a gyermekekkel kapcsolatban lévő személy feladata és felelőssége. A gyermekvédelmi munkatársak elhivatott szakemberek, közösek a céljaik, az együttműködésük kiemelkedő. A gyermekvédelemben kiemelt szerepet kap az észlelő- és jelzőrendszer. A különböző szakmai ágazatok, intézmények, szakemberek, és

magánszemélyek közötti együttműködésén alapul, a krízishelyzetek, a veszélyeztetés korai felismerését, az időben történő beavatkozás lehetőségét szolgálják. A kerületünkben a végrehajtott feladatok „valódi” gyermekvédelmet és a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesülését szolgálják.

A gyermekvédelmi rendszer hatékonyan alkalmazkodik a gyermekek és a családjaik szükségleteihez. A meglévő szolgáltatási struktúra rugalmas. Az önkormányzat a kötelező és önként vállalt feladatait az aktuális igényekre alapozva, azokhoz alkalmazkodva szervezi. Hangsúly a megelőzésen van. A gyermekjóléti alapellátás önkormányzati intézményeinek működéséhez az állami normatíván túl az önkormányzat saját költségvetéséből is biztosít forrást. Ellátási szerződés keretében olyan szolgáltatásokat szervezünk, amelyeket civil szervezetek hatékonyabban tudnak nyújtani. A pénzbeli támogatások kizárólag saját forrásból kerülnek biztosításra, melynek összege 2024-ben 837.802 e. Ft volt.

f) Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzet esetén a családokat segítő szolgáltatások köre széles:

- A Magyar Vöröskereszt Budapesti Szervezete elsősorban ruhanemű, tartós élelmiszer és háztartási cikk adományokkal áll a rászorulóknak rendelkezésére, havonta 30 család számára.
- A családok átmeneti elhelyezését az S.O.S. Krízis Alapítvánnyal kötött szerződés alapján biztosítja. Az átmeneti otthon közel van és jó a közlekedés, a családoknak nem kell a gyermekeiket más iskolákba átíratni, más intézményekben elhelyezni. 2024-ben 7 család (11 felnőtt, 15 gyerek) kapott ellátást.
- A XX. kerületi Anyaoltalmazó Alapítványhoz 2024-ben – szükséglet hiányában - nem közvetítettünk családot.
- A Budapest Főváros IX. Kerületi Önkormányzat Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények keretei között működő „Gyermekek Átmeneti Otthonában” az ellátási szerződésben foglaltak szerint - a múlt évben - 5 gyermek elhelyezését kértük, amelyet 167 gondozási napon keresztül vettek igénybe.
- A Fehér Kereszt Baráti Kör Kiemelten Közhasznú Egyesület által szervezett helyettes szülői ellátás segítségével a szülők a gyermekük gondozásának terhe alól mentesülve minden energiájukat helyzetük rendezésére fordíthatták. 2024-ben nem került sor helyettes szülői ellátás igénybevételére.
- Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat által működtetett intézmény két kerületi fogyatékos gyermek napközbeni gondozását végzi.
- Az ÉFOÉSZ szükség és lehetőség esetén értelmi fogyatékkal élő részére tud a nappali ellátásban segítséget nyújtani. 2024-ben a szervezet 1 fő részére nyújtott szolgáltatást.
- A BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság is kiemelt figyelmet fordít a civil szervezetekkel történő együttműködésre. Előadói több civil szervezettel is együttműködnek: NANE Nők Együtt az Erőszak Ellen, Angyalföld Polgárőr Szervezet. Rendszerezsek a fiatalok alkoholfogyasztásának csökkentését célzó ellenőrzési akciók, közösen az Angyalföld Polgárőr Szervezettel, a XIII. Kerületi Közterület-felügyelettel, a Gyermekjóléti Központtal.
- A kerületben működő KEF (Kábítószerügyi Egyeztető Fórum) tagja minden olyan civil szervezet, akik szakmájuk során gyermekekkel foglalkoznak. Évről évre, immár 22 esztendeje megrendezésre kerül a KEF Nyílt Nap, emellett rendszeresen a Prevenációs

Központban megszervezett drogrevenziós programok. 2024-ben egy Drorellenes Világnapi rendezvényt is tartottunk.

A krízishelyzetet észlelő jelzőrendszerünket megerősítettük. Továbbfejlesztettük a hátrányos helyzetű családok számára a „családmenedzseri” támogatás rendszerét.

g) Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az elmúlt években kiemelt feladatnak tekintettük a bölcsődei, óvodai, sport-, kulturális, egészségügyi, szociális intézményhálózatunkon, a felújított játszótéren, labdapályákon, fitness-, pihenőparkokon, közterületeinken és a sokszínű ellátási formákon keresztül a gyermekek életminőségének javítását, fejlesztését. Olyan helyi társadalmi légkör és környezet kialakítására törekedtünk, amelyben mindazok, akik sajátos helyzetük miatt segítségre szorulnak, számíthassanak az őket körülvevő társadalmi és intézményi környezet tevékeny együttérzésére, segítségére és támogatására. Bővült a szabadidős, tanórán kívüli programok köre. Több bölcsődében folytatódott a játszóházi szolgáltatást biztosító játszócsoport program. Népszerűek voltak a Családi nyílt napok, ahol szülők sokasága kereste fel óvodáinkat.

Egész évben működtek a Previ Foci, a Previ Főző és a Previ Stúdió foglalkozások. Bővültek a XIII. Kerületi Közzolgáltató Zrt. által üzemeltetett éritésmentesen, vagy partnerkártyával kedvezménnyel igénybevehető gyermek játszóhelyek, és programok. Bővült a PannKa Közösségi Tér, amelynek „kistestvéreként”, egy új baba-mama játszóház nyitotta meg kapuit PannKa Part néven. Több új, kisgyermekes foglalkozást, programsorozatot is indítottunk. A lakossági igényekhez igazodva tovább fejlesztjük a Tücsöktanya szolgáltatásait. Rövid időn belül népszerűvé váltak az AJAMK-ban a hároméves kor alatti gyerekeknek ajánlott Lurkó kuckó, Lurkójátszó és a Dúdoló Mariskával programsorozatok.

Népszerűek voltak a Közzolgáltató Zrt. és a Prevenziós Központ által szervezett nyári napközis táborok. A Zrt. az Angyalföldi Gyermek és Ifjúsági Házban, a Népszigeti Gyermektáborban, az Angyalföldi Sportközpontban, a Margitszigeti Petőfi Sándor Napközis táborban szervezett kedvezményes „Vakáció-akciók” táborai évente átlagosan 2.500 fő táborozását tették lehetővé. A Prevenziós Központ nyári napközis táborában 165-170 gyermek vakációzhatott - térítésmentesen. Az önkormányzat a szociálisan rászoruló családok részére - a családot terhelő táboroztatási költség további csökkentésére - az önkormányzati nyári tábor költségeihez való hozzájárulásra pályázatot írt ki.

h) Gyermekétkezés (intézményi, hétfégi, szünidei)

A Gyvt. 21/A. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat az általa fenntartott óvodában és a közigazgatási területén a tankerületi központ által fenntartott nevelési-oktatási intézményben - a fővárosi önkormányzat tulajdonában álló ingatlanban működő nevelési-oktatási intézmények kivételével - a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést.

A közétkeztetésben résztvevők számára az étkező életkorának és egészségügyi állapotának megfelelő minőségű és mennyiségű ételt kell biztosítani, amelyre a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet előírásait kell alkalmazni.

Az étrendek összeállításánál alapvető szempont az adott korcsoport számára javasolt energia-, fehérje-, szénhidrát-, zsír-, vitamin-, ásványi anyag- és élelmi rostbevitel teljesítése. További szempont, az étrend összeállítása során az egészségmegőrző és betegségmegelőző táplálkozás szemléletének érvényesülése, a változatosság, az idényszerűség és a korszerűség, mind a felhasznált nyersanyagok, mind az alkalmazott konyhatechnológiai eljárások esetében.

A Gyvt. 21/C. §-a alapján az önkormányzatok kötelesek hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek (óvodás és iskolás) részére az őszi, a téli és a tavaszi szünetben déli meleg főétkezést biztosítani. Ezen kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja ezt a támogatást.

A szünidő teljes ideje alatt a kötelezően előírtakon felül minden rászoruló kerületi gyermek részére biztosításra kerül az ingyenes étkeztetés. Az étel elvitellel, meleg étel, illetve készétel formájában vehető át és fogyasztható. Önkormányzatunk minden évben a nyári szünidőre megszervezi a nyári táborozást, ahol a gyermekek étkeztetését is biztosítja. 2020-ban a szünidei étkeztetést igénylő és ellátott gyermekek száma 139 fő, 2021-ben 230 fő, 2022-ben 84 fő, 2023-ban 71 fő volt. Az igénylők közül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült 2020-ban 52 fő, 2021-ben 69 fő, 2022-ben 38 fő és 2023-ban 44 fő. A szociális alapon támogatásban részesült gyermekek száma 2020-ban 76 fő, 2021-ben 143 fő, 2022-ben 36 fő és 2023-ban 25 fő volt.

- i) Eltérő kultúrájú vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

A hátrányos helyzetű gyermekek részére olyan felzárkóztatást elősegítő programokat szervezünk, amelyekkel az integrációjukat elősegítése mellett a közösséghez tartozásukat is biztosítottuk. Bővültek a Tücsöktanya, és a PannKa Közösségi tér szolgáltatásai. A Játsszóterei napokon a hátrányos és nem hátrányos gyerekek együtt játszva, a közös programok révén közösen tölthetik el a szabadidejüket. A program szervezői a Prevenciók Központ és az Egyesített Óvoda.

A Felelős Iskola Díj projekt keretében hatékonyak és eredményesek azok a programok, amelyeken külső szakértők segítségével az általános iskolások bepillantást nyerhettek a más helyzetben élők mindennapjaiba, amelynek hatására fejlődik az önismeretük, a maguk és mások, a hátrányos helyzetben élő, eltérő kultúrával rendelkezők elfogadása.

- j) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

- k) Előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein kívül

Az önkormányzat a tehetséggondozás, a köznevelési programok, szolgáltatások mellett a Szociális rendeletében elfogadott pénzbeli és természetbeni juttatásokkal segíti a gyermekek helyzetét, esélyegyenlőségét.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A kiemelt figyelmet igénylő, fogyatékkal élő gyermekek esetében a szociális kompetenciák jól fejleszthetőek, ezért integrált csoportban, kortársak között történik a szocializáció. Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés és oktatás keretében szerveztük meg.

- a) A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók, óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei.

17 tagóvoda 3.574 férőhelyen fogadja a gyermekeket. Valamennyi tagóvoda – szakértői vélemény alapján – integrált csoportkeretben fogadja a többi gyermekkel együtt nevelhető mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), enyhe értelmi és beszéd fogyatékos, több fogyatékossg együttes előfordulása esetén a halmozott fogyatékossgal élő, egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekeket. 2023. szeptemberétől minden telephelyre kiterjedt a nevelhető, ép intellektusú autizmus spektrum gyermekek ellátása. Jelenleg 2.920 gyermek jár az Egyesített Óvodába, ebből 115 gyermek sajátos nevelési igényű, ami 167 plusz férőhellyel összesen 3.087 számított létszámot jelent.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül
	Fő	Fő	%
2018.	3.302	11	0,33%
2019.	3.271	2	0,06%
2020.	3.103	2	0,06%
2021.	3.080	2	0,06%
2022.	3.088	0	0,00%
2023.	3.073	1	0,03%

Forrás: TeIR 2025. KSH Tstar

A táblázat adatai szerint az Egyesített Óvodánál a bázis évhez képest csökkent a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek száma. Saját adataink szerint évről évre nő a kiemelt figyelmet igénylő és a szakértői véleménnyel rendelkező sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel élő gyermekek száma (2024-ben SNI gyermek 111 fő, BTMN gyermek: 123 fő volt).

Óvodákban a fejlesztő pedagógusok és a Pedagógiai Szakszolgálat logopédus munkatársai megfelelő létszámmal és felkészültséggel végzik fejlesztő munkájukat.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül
	Fő	Fő	%
2018.	6.152	68	1,11%
2019.	6.233	32	0,51%
2020.	6.567	20	0,30%
2021.	6.412	13	0,20%
2022.	6.359	6	0,09%
2023.	6.337	16	0,25%

Forrás: TeIR 2025,

Az általános iskolai tanulóknál is hasonló tendencia figyelhető meg, a határozattal megállapított hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek száma a bázis év adataihoz viszonyítva több, mint a negyedére csökkent. Az együttnevelésben részt vevő SNI és BTMN tanulók száma azonban az általános iskolákban is tovább növekedett (2024-ben SNI gyermek 253 fő, BTMN gyermek: 584 fő volt).

Az integráltan nevelt SNI tanulók rehabilitációs foglalkozásait utazó gyógypedagógusok tartják.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban			
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma
	Fő	Fő	Fő
2018.	5	33	n.a.
2019.	4	111	n.a.
2020.	2	3	n.a.
2021.	0	6	n.a.
2022.	1	47	n.a.
2023.	1	33	n.a.

Forrás: TeIR 2025

A bázis évhez viszonyítva a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma 1 főre csökkent, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakiskolai tanulók száma - eltekintve a 2019. évi kiugró növekedéstől, a 2020. évi drasztikus csökkenéstől - nem változott (33 fő). A középiskolákban az együttnevelésben részt vevő SNI tanulók száma a múlt évben 22 fő, a BTMN tanulók száma 27 fő volt. A Prizma Általános iskola EGYMI-be 192 SNI-s tanuló tanult.

A szakemberek gondoskodnak a fogyatékkal élő gyermekek szüleinek hatékonyabb tájékoztatásáról, a korai fejlesztés egyéb lehetőségeinek ismertetéséről. Ez többnyire az

egészségügyi rendszer keretei között történik, a gyermeket gondozó, ellátó vagy nevelő szakember észleli a problémát. Ehhez elengedhetetlen a helyi szakember empátiás készsége. Közlés mellett biztosítania és tájékoztatnia kell a szülőket arról, hogy milyen formában kaphat segítséget a család a gyermek állapotának reális megítélésében és elfogadásában, életvitelében. Helyi szinten a család aktív bevonására helyezzük a hangsúlyt és úgy tekintünk a szülőkre, mint segítő partnereinkre, akiknek el kell fogadniuk és el kell végezniük a gyermekkel a szakember által előírt fejlesztő programokat.

- b) A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások köre és jellemzői a tanulólétszámmal viszonyítva

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését fejlesztő pedagógusok végzik. A feladatok ellátásához a meglévő kapacitás jelenleg minden igényt kielégít, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók, valamint a fogyatékossgal élő gyerekek számának növekedése további szakemberképzést, szakemberek bevonását, munkatársaink folyamatos képzését igényli.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	17	
Hány településről járnak be a gyermekek	24	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	3.574	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	135 (ebből 8 szünetel)	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6.00	18.00
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	folyamatos a nyitva tartás	
Személyi feltételek	543 Fő	Hiányzó létszám 3 fő
Óvodapedagógusok száma	270	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	262	
Gyógypedagógusok létszáma	4	
Dajka/gondozónő	156	
Kisegítő személyzet	79	1

Forrás:
Önkormányzati,
intézményi
adatgyűjtés

2023. szeptemberétől az Egyesített Óvoda összes tagintézménye autista spektrumzavarral élő gyermekek fogadására kijelölt intézmény lett. A PRIZMA – EGYMI visszatérő gyógypedagógus hiánnyal küzd, ennek ellenére az utazó gyógypedagógiai ellátás stabilabb lett az előző évekhez képest. A Pedagógiai Szakszolgálat segítő szakemberei egy tervszerűen felépített fejlesztő programot állítottak össze, amely magában foglalja a családnak nyújtandó segítséget is. A programban szerepel gyógypedagógiai fejlesztés, tanácsadás és terápiás szolgáltatás is.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018.		154	3948	n.a.	3302	n.a.	20	21
2019.		150	3923	n.a.	3271	n.a.	20	22
2020.		150	3974	n.a.	3103	n.a.	20	21
2021.		151	4008	n.a.	3080	n.a.	19	20
2022.		149	3957	n.a.	3088	n.a.	18	21
2023.		143	3819	n.a.	3073	n.a.	13	21

Forrás: TeIR 2025, KSH Tstar

A sajátos neveléshez és oktatáshoz szükséges feltételek közé tartozik a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatásán túl a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv, tankönyv és más segédletek megléte. Ezzel kapcsolatban óvodáinkban minden feltétel adott,

Az Egyesített Óvoda 2024 tavaszán kidolgozta intervenciós stratégiáját a kapcsolatfókuszú prevenció és intervenció hatékony működtetésére. Cél: az óvodába járó gyermekek egyenlő esélyeit, az intézményi és speciális szolgáltatások elérését úgynevezett családpedagógiai szemlélettel biztosítsuk.

Egyre elterjedtebb, hogy maguk a köznevelési, gyermekjóléti intézmények adomány gyűjtési programokat szerveznek, vagy részt vesznek adományok kiosztásában. A feladatok ellátásában kerületi civil szervezetek, egyházak részvétele bővíti a segítségnyújtás eszközeit (Szociális Kerekasztal tagjai, Civil Kerekasztal tagjai).

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban
	db	db	db	fő	%
2018/ 2019	20	288	n.a.	21	5,69%
2019/ 2020	22	292	n.a.	21	5,84%
2020/ 2021	23	317	n.a.	21	5,91%
2021/ 2022	25	311	n.a.	21	7,08%
2022/ 2023	25	312	n.a.	20	5,96%
2023/ 2024	30	308	n.a.	21	5,87%

Forrás: TeIR2025

A köznevelési intézményekben (általános iskolák és gimnáziumok) tanulmányokat folytató diákok száma 2023-ban 6.942 fő, a 2024-es évben 6.826 fő volt. A tanulói létszám 1,5%-os csökkenést mutat. Az általános iskolai korosztályt vizsgálva megállapítható, hogy a kismértékű csökkenés tovább folytatódott. A tanulók a kerületben összesen 15 köznevelési intézményben folytatták tanulmányaikat (12 általános iskola - ide értve a Prizma Általános Iskola és Óvodát, és az EGYMI-t és 3 gimnázium). Az egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma 20-21 fő, amely

országos átlaghoz viszonyítva kedvező. A gyermekvédelmi munkát tizenöt gyermekvédelmi koordinátor végzi.

Kis mértékben emelkedett a különleges bánásmódot igénylő tanulók száma a kerületi tanintézményekben. Az együttnevelésben részt vevő SNI-s tanulók száma az általános iskolákban nőtt, a gimnáziumokban csökkent. (Ennek elsődleges oka, hogy gimnáziumba már kevesebben jutnak be a sajátos nevelésű gyermekek közül.) Magas a BTMN közül a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek száma, akikkel fejlesztő pedagógus és szükség esetén pszichológus is foglalkozik. Iskolai fejlesztő pedagógushoz a múlt évben 739 gyermek járt.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2018/2019	637
2019/2020	673
2020/2021	706
2021/2022	877
2022/2023	823
2023/2024	789

18. számú diagram Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) Hátrányos megkülönböztetést és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Nincs ilyen információnk.

- d) Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességben, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések

A Tankerületi Központ fenntartásában lévő köznevelési intézmények működése, feladatai jogszabályok által meghatározottak. Minden intézmény törekszik sajátos többlet tartalommal színesíteni pedagógiai programját, vonzóbbá téve ezzel az intézményt a tanulók, leendő tanulók és a szülők számára.

A pedagógiai programokban fellelhető specialitások tekintetében a Tankerületi Központ intézményhálózatát a sokszínűség jellemzi. Népszerű a tehetséggondozás, a nyelvoktatás, a sport, a művészeti nevelés, az egészségnevelés mellett, a felzárkóztatás, az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása, a beilleszkedési, tanulási, magatartási problémával küzdő tanulók nevelése-oktatása.

- e) Előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Az önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat.

A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, hátránykompenzáló, előnyben részesítő juttatás, szolgáltatás.

A tehetségek gondozása óvodai korcsoportoknál megkezdődik. A tehetségfejlesztés, tehetségnevelés kiterjed a fiatalok minden korcsoportjára. Az utóbbi három évben hangsúlyt a tanórán kívüli formák keresésére fektettünk, megtartva az addig bevált eszközöket. A helyi programok komplexitására törekedtünk. Az eszközök sokszínűek és személyre szabottak. Egyéni, és közösségi pályázatok kiírása, programok, rendezvények szervezése, eszközök, lehetőségek biztosítása mellett erkölcsi elismerés azoknak a felkészítőknél, akik a tevékenység elősegítéséért, kibontakoztatásáért és elismeréséért éveken át eredményes, áldozatos munkát végeztek a tehetséggondozás bármely területén.

A köznevelés, a sport, a művészet terén pénzübeli, szolgáltatási és egyéb eszközökkel támogatjuk a családokat a gyermek tehetségének kibontakoztatása, gyakorlása érdekében.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
1	Az oktatási intézményekben tapasztalt növekvő agresszió és a gyakoribb iskolai konfliktusok egyre nehezebb kezelhetősége.	Interaktív programok szervezése, szakemberek képzése, egyéni és csoportos foglalkozások, óvodai, iskolai szociális munkások jelenléte minden köznevelési intézményben.
2	A köznevelési rendszer átalakításával az önkormányzat és a szülők, a helyi szakemberek és a szülők közötti kapcsolattartás meggyengülése: sok esetben hiányzik a kapcsolat, vagy nem megfelelő a minősége.	Gyermek, család és önkormányzati kommunikációs kapcsolatok fejlesztése, önkormányzati szabadidős, tanórán kívüli programok körének bővítése a Prevenciós Központban és a HÍD Családsegítő keretén belül, a Pannka intézmények működtetése.
3	A család, mint szeretet közösség kiteljesedését veszélyeztető negatív makrogazdasági és mikroközösségi körülmények fokozódása, erősödése. (A romló anyagi, gyakran egészségügyi helyzet, munkahely elvesztése, a széteső családok, a nevelés, a gondozás, a törődés, a szeretet hiánya.)	Szabadidős, a család valamennyi tagjának érdeklődésére számító programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek biztosítása a tartalmas együttlét eseteinek növelése érdekében. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése, együttműködésük további javítása a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
4	A továbbtanulást akadályozó állami intézkedések, a tehetséggondozás lehetőségeinek szűkülése és magas költségei következtében a leszakadás veszélyének növekedése.	A továbbtanulás esélyeit növelő munka folytatása, a Prevenciós Központ Tanodájának működtetése, a tehetséggondozás területeinek rendszeres vizsgálata, a felmerülő igényekhez rugalmasan alkalmazkodó rendszer fejlesztése.
5	A szerhasználat terjedését erősítő legális pszichoaktív anyagok (alkohol, cigaretta, szorongás csökkentő gyógyszerek) fogyasztása.	A helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum működtetése, a már meglévő és új eszközök, módszerek alkalmazása; tapasztalatcserék szervezése a szakemberek és a területen dolgozó utcai és lakótelepi szociális munkások, családsegítők és esetgondnokok számára.
6	Fogyatékkal élő, sajátos nevelési igényű, és autista gyermeket nevelő családok hátrányos helyzete.	Intézményi szolgáltatások, támogatási formák hatékonyságának vizsgálata, új módszerek keresése; korai fejlesztés -támogatás lehetőségeinek bővítése.
7	A fogyatékkal élő (sajátos nevelési igényű és autista) gyermeket nevelő családokkal való kommunikáció fejlesztésének, javításának szükségességének	A munkatársak képzése, tréningek szervezése, a szakterületen dolgozók tapasztalatcseréje.
8	A családok körében – különböző okok miatt-minőségi módon, közösen eltöltött idő hiánya.	Partner kártya szolgáltatásainak bővítése; közösségi programok szervezése.
9	Energiatudatos szemlélet hiánya	Helyi szereplők szemléletformálását célzó programok szervezése; figyelemfelhívó akciók megvalósítása; lakossági és intézményi szemléletformáló programok szervezése.

A nők helyzete, esélyegyenlőség

A demográfiai és közszolgáltatási adatok vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg:

- a népesség nemek szerinti megoszlása szerint a kerület állandó lakosságának 52,81 %-a nő (61.224 fő);
- a női állandó lakosok több mint fele 19-65 éves, tehát aktív korú 50,7 % nő, (37.945 fő);
- a nyilvántartott álláskereső nők aránya az állandó népességben - száz 15-64 évesre vetítve - 2, 65%-os;
- a közfoglalkoztatásban résztvevő nők aránya: 35,8 % (10 fő);
- a családsegítést igénybe vevő nők aránya 78,5%;
- a 65 év feletti nők aránya 62.29 % (15.047 fő).

A közfoglalkoztatásban résztvevők számától eltekintve minden más, vizsgált kategóriában a nők száma a magasabb.

Tapasztalataink szerint

- a nők többségének a család és a karrier között kell megteremtenie az egyensúlyt,
- általában a nőket érinti hátrányos megkülönböztetés az elhelyezkedés, és a bérezés területén,
- hátrány jelent számukra a munkahelyről a hosszabb idejű távolmaradás (képzés, szakmai ismeretek frissítése),
- az egy szülő családoknál - amely jellemzően anyát és gyerek(ek)et jelent- 71 % azoknak az aránya, akik szociális támogatásra szorulnak,
- nehezíti a helyzetüket az egyenlőtlen családi feladatmegosztás,
- jelen van, sőt a pandémia alatt felerősödött a családon belüli erőszak.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést egyes jogszabályok tiltják. (ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény 66. §-a és 70. §-a, a Munka Törvénykönyv 5. §-a) A nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és - értelemszerűen - felszámolását nem írja elő jogszabály. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről leginkább elfogadottnak látszó igazságtalanság. (Magyarországon a kormányban és a törvényhozásban más európai országokhoz képest alulreprezentált a nők aránya.)

Az önkormányzat céljai között kezdettől fogva hangsúlyosan szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az önkormányzat olyan programokat, szolgáltatásokat és ellátásokat biztosít, amelyek a nők esélyegyenlőségét erősítik:

- A gyermek intézmények minden igényt kielégítenek, a gyermekek napközbeni ellátása, bölcsőde, családi bölcsőde, óvodai nevelés területén várólista nincs.
- A kimondottan nőknek biztosított szolgáltatásaink sokszínűek. A szociális támogatások mellett szabadidős, sport, kulturális szolgáltatások biztosítják, hogy a nők helyt álljanak a magánélet és a munka területén. Meglévő szolgáltatások: a gyermeket váró édesanyák részére genetikai szűrés költségéhez való hozzájárulás. A Tücsöktanya és a PannKa közösségi tér, családi játszóház és foglalkoztató hozzájárul az anya elfoglaltsága alatt a

gyermekre való felügyelethez. Baba-köszöntő ajándécsomag, a Partner kártyára épülő szolgáltatások térítésmentes igénybevétele: Baba-Mama joga, Baba-Mama klub, Maminbaba torna, stb.

a) Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint ha nem is jelentős mértékben nőtt a nők foglalkoztatási szintje Magyarországon. A múlt év végén a foglalkoztatottak átlagos létszáma 4.678 e fő volt, melynek 47,2%-a volt nő.

2023. év zárónapján a Közfoglalkoztatási portál adatai szerint a munkavállalási korú népesség létszáma 81.961 fő, (38.205 nő) a regisztrált álláskeresők száma 1.855 fő volt.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben 100 a 15-64 évesre vetítve		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2018	1,27%	1,61%	1,44%
2019	1,33%	1,66%	1,50%
2020	2,03%	2,68%	2,36%
2021	1,58%	2,06%	1,82%
2022	1,73%	2,31%	2,02%
2023	2,13%	2,65%	2,39%

A TeIR rendszerből merített adatok alapján megállapítható, hogy 2023. december 31-én a nyilvántartott álláskeresők körében a nők aránya és száma magasabb volt, mint a férfiaké (171 fővel)

Forrás: TeIR 2025

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	%	%
2018	40,54%	57,30%
2019	38,05%	59,13%
2020	42,67%	59,79%
2021	56,86%	58,84%
2022	49,94%	59,20%
2023	51,64%	57,72%

19. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

2023-ban a regisztrált álláskeresők több, mint 50%-a (958 fő) 180 napnál hosszabb ideje volt nyilvántartott álláskereső. Ennek 57,72%-a (553 fő) volt nő. A bázis év óta eltelt időszakban a nyilvántartott álláskereső nők száma mindvégig magasabb volt, mint a férfiaké.

20. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma
(a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma
	fő	fő
2018	1115	35
2019	1151	41
2020	1807	65
2021	1393	28
2022	1556	26
2023	1855	23

A pályakezdő álláskeresők számarányát tekintve a nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva viszonylag alacsony.

b) Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A Prevenció Központ a tartós munkanélküliség okozta kedvezőtlen hatások elkerülésére, enyhítésére egy teljeskörű, személyre szabott programot működtet. A program elemei: képzések közvetítése, digitális kompetenciafejlesztő tanfolyam, egyéni és csoportos tanácsadás, álláskeresi technikák oktatása, Állásbörze, mentorprogram, személyiségfejlesztő programok, szabadidős tevékenység szervezése. Az elmúlt években átlagosan 120-130 fő, többségében nő vett részt a program valamelyik elemében. 2022. évtől a Prevenció Központban szerveződik az Állás-les tanácsadás, az Állásbörze. A programok sikerét bizonyítja, hogy a résztvevők száma a kínálati, és a keresleti részről is felülmúlta az előzetes várakozásokat. (Az elmúlt évben több mint 400 álláskereső vett részt a két állásbörzén.) Nőtt az érdeklődők száma a különböző csoportfoglalkozásaink iránt, ahol felhívtuk a figyelmüket a helyi rendeletben biztosított álláskeresők képzéséhez való hozzájárulás igénybevételeének lehetőségére. Elindult a Nyugi klub, melynek célcsoportját olyan egyedülálló, elszigetelt ügyfelek adják, akik jelenleg egészségügyi okból nem tudnak munkát vállalni. A folyamatosan kapcsolatot tartók információkkal gazdagodtak, készségeket szereztek, amelyekkel elhelyezkedésüket elősegítették.

Alacsony iskolai végzettségű nők és elhelyezkedési lehetőségeik

Magyarországon a fiatal, alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők elhelyezkedési esélyei alacsonyabbak, szegénységi kockázatuk magasabb az átlagnál. Körükben a tartós és passzív munkanélküliség is gyakori. Sok esetben nem látnak reményt a munkavállalásra, ezért egy idő után már nem is keresnek ilyen lehetőségeket, amely egyre jobban megnehezíti az elhelyezkedési lehetőségeiket.

Kerületi adatokkal nem rendelkezünk az iskolát fiatalon otthagyó, sok esetben fiatalon anyává váló roma lányokról, akiknek a tartós álláskeresése az alacsony iskolai végzettségükre, tanulási nehézségeikre vezethető vissza. Cél az iskolából lemorzsolódó fiatal lányok foglalkoztatásba ágyazott képzése, valamint lehetőség szerinti foglalkoztatása, akár közfoglalkoztatásban, akár a szociális, és gyermekvédelmi, köznevelési szolgáltatást nyújtó fenntartók által működtetett intézményekben. 2024-ben „házon belüli” állásbörzét is szerveztünk.

c) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén, bérkülönbség

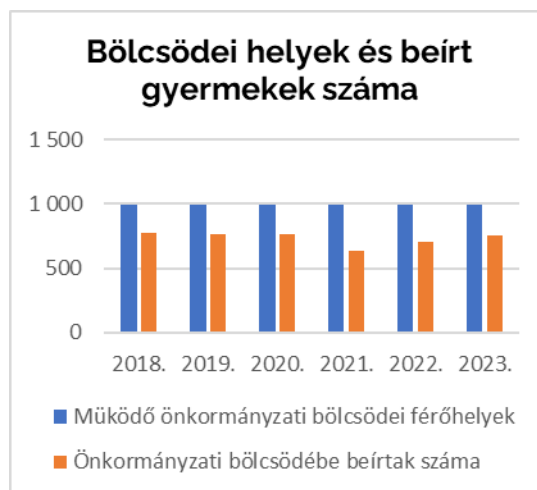
Az egyes ágazatokban eltérő arányban dolgoznak nők és férfiak, egyes „elnőiesedett” munkakörökben. Önkormányzat, mint fenntartó azonos munkakörökben azonos juttatást, karrier lehetőségét biztosít. Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. A nők aránya az önkormányzati intézmények vezetői pozícióiban 99 %-os.

A nők hátrányos helyzetével - főleg a versenyszférában -, nem csak a jövedelmi viszonyok terén, hanem a foglalkoztatás terén is lehet találkozni, a nők érdekképviselése ezen a téren hiányos és elégtelen.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások fajtái, jellemzői

A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei, családi bölcsődei férőhelyek száma. A gyermekek napközbeni ellátását szolgáló bölcsődei férőhelyek és családi bölcsődei hálózat minden igényt kielégít. 992 férőhely áll rendelkezésre a munkaerő piacra visszatérő szülők gyermekei részére. Bölcsődék nyitvatartási ideje igazodik az igényekhez, működésük folyamatos. A gyermekjóléti alapellátások körébe tartozó napközbeni kisgyermek ellátásoknak nélkülözhetetlen szerepük van a szülők munkába állásában, ugyanilyen fontos a hátrányos helyzetű gyermekek korai szocializációjában betöltött szerepük.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	992	771
2019	992	764
2020	992	761
2021	992	633
2022	992	706
2023	992	753

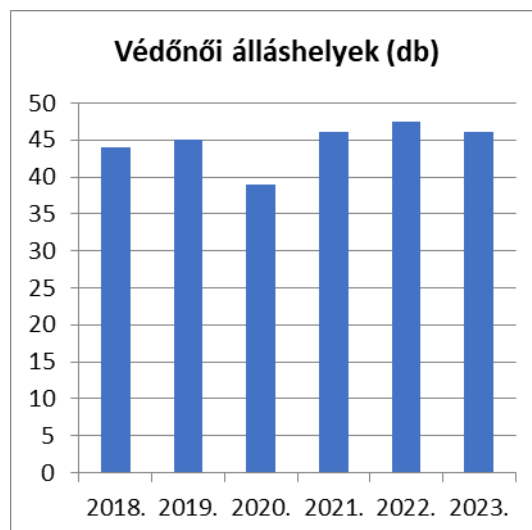
21. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

Korszerű, jól felszerelt a gyermekek napközbeni ellátását szervező intézményhálózat. Az éves programtervben nagy szerepet kap a zenei nevelés, egészséges életmódra nevelés, hagyományörzés. Minden intézmény folyamatosan bővíti, cseréli a tárgyi eszközeit. Az intézmény gyakorlóterülete egy főiskolának és egy OKJ-s szakképző iskolának, egész évben fogadtak hallgatókat.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, az anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. A védőnő a szakmai kompetenciájába tartozó feladatokat az érvényben lévő jogszabályok, szakmai protokollok, módszertani ajánlások szerint látja el.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018.	44	4 555	104
2019.	45	4 509	100
2020.	39	4 370	112
2021.	46	n.a.	-
2022.	48	n.a.	-
2023.	46	n.a.	-

22. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

A Védőnői Szolgálat elsődleges feladata a prevenció, azaz a megelőzés, az egészség megőrzése és a betegségek kialakulásának elkerülése. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyákra és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor. 2023-ban az általuk gondozottak száma - újszülöttek ellátása, születések száma alapján: 1.145 fő, a várandós anyák száma: 672 fő, a fokozott gondozást igénylők száma: 145 fő volt. A gondozást igénylő 0-7 éves gyerekek száma 6.077 fő.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak „kezelése”, illetve megelőzése, az áldozatok segítése mindig fontos kérdés volt, és fontos kérdés marad. Általános szemlélet a kapcsolati erőszakot „családi belügy”, ezt családon belül kell megoldani. A megközelítésnek, az áldozatok türésének, a sértett-bántalmazott szégyenérzetének köszönhetően a kapcsolati erőszak nagy arányban a családban marad, a cselekményeket látencia jellemzi.

A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszer működésével egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért. A nők elleni erőszak és diszkrimináció bármely formája ellen az áldozatot védelem illeti meg. Ez minden nő emberi joga. Kiemelt feladatunk a nők, a családok áldozattá válásának megelőzése, figyelmet kell fordítanunk a tájékoztatásra, a figyelemfelhívásra, ki kell alakítani egy diszkrét jelzőrendszert annak érdekében, hogy az esetleges családon belüli erőszak a rászorulóknak védelme érdekében minden esetben határozott és eredményes beavatkozást vonjon maga után.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A segítő szolgáltatásokat ellátási szerződés formájában biztosítja az önkormányzat, közvetítése a Prevenációs Központ feladata.

- Az S.O.S. Krízis Alapítvány
- A XX. Kerületi Anyaoltalmazó Alapítvány
- A Fehér Kereszt Baráti Kör Kiemelten Közhasznú Egyesület

A BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányságműködteti a ÁSZER fórumot. Ezen keresztül is lehetőség nyílik a civil szervezetekkel történő együttműködésre.

A válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozását a Prevenációs Központ látja el: 2023. évben 17 válsághelyzetben lévő várandós anyát, valamint 5 kiskorú anyát gondoztak. A gondozás oka: hajléktalanság, kiskorúság, családi konfliktusok sorozata, pártfogó felügyelet, valamint pszichés betegség.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. Az önkormányzati képviselők körében 5 nő található, a 3 alpolgármesterből 1 nő. A polgármesteri hivatal középvezetőinek 45 %-a nő. Ha az önkormányzati intézmény hálózat felső vezetését vizsgáljuk, akkor több, mint 75 %-a nő.

Megállapítást nyert, hogy kerületünkben nincs olyan szervezet, amely kifejezetten a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül ellátó anyák, valamint az 55 év feletti nők többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek egyik oka a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják az állami felső vezetés köréből gyakorta hallható, nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák és tapasztalati tények. A nőknél egyre gyakoribb a pszichés terheltség, az önbizalomhiány, a kilátástalanság érzése. Az álláskereső nagy része lelki, mentális problémákkal küzd.

A probléma felszámolására irányuló kezdeményezések: álláskereső csoport felállítása, Állásbörze szervezése, személyre szabott szolgáltatások biztosítása, Állás-les tanácsadás, pszichológus biztosítása.

Visszatérő probléma, hogy a nők a férfiakhoz képest kedvezőtlenebb anyagi és jövedelmi helyzettel rendelkeznek, a gyermeknevelés, a háztartási munkák mellett kisebb lehetőségük van alkalmi vagy másodállást vállalni, kevesebb az átképzési, továbbképzési, tanulási lehetőségük.

A probléma felszámolására irányuló kezdeményezések: pénzügyi és természetbeni juttatások biztosítása, adományközvetítés, rezsiklub, szépségügyi szolgáltatások, továbbtanulási tanácsadás.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Az önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet teremt, amely közösségi teret nyújt számukra is.

A közparkok és közkertek alkotják a kerület zöldhálózatának központi elemeit, ezek az „AngyalZÖLD 4.0” koncepció megvalósítása mentén folyamatosan szépülnek, bővülnek.

A Baba-Mama klub 0-3 éves korú gyermekeket nevelő szülőknek biztosít találkozási és program lehetőséget. A meglévő kapcsolatok ápolása mellett az új kapcsolatok kialakítása volt a cél. A kismamák helyzetében felmerülő, megoldásra váró problémák mellett a reformétkezés, csecsemőtáplálás, csecsemő- és kisgyermek-gondozás témakörökben tartottunk előadásokat, kötetlen beszélgetéseket. A Baba-Mama Klubfoglalkozások, a tematikus csoportfoglalkozások fókuszában ott vannak az ünnepek (Tavaszcím, Húsvét, Anyák napja, Mikulás, Karácsony, farsang, stb.) melyek kapcsán a résztvevők gyermekeikkel együtt kézműveskedhetnek.

A XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. SKult13 Divíziójának telephelyein (Angyalföldi József Attila Művelődési Központ, Angyalföldi Gyerme-és Ifjúsági Ház, Újlipótvárosi Klub-Galéria, RaM - Radnóti Miklós Művelődési Központ, Angyalföldi Sportközpont, Újpalotai úti Sporttelep, Corner Hotel Angyalföld,) és a Láng Művelődési Központban színvonalas programokat, rendezvényeket kínálnak. Folyamatosan megújuló programkínálat mellett helyi hagyományörző programokat is szerveznek: kiállítások, koncertek, színházi előadások, játszóház, gyermek- és családi programok, tanfolyamok, bálók, ünnepi és művészeti események, nyugdíjas programok.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
1	Gyermekeket egyedül nevelő anyák gyermeknevelési-, konfliktuskezelési nehézségei, a tapasztalatcsere, a szakemberekkel való találkozás lehetőségének hiánya.	Szülőcsoport szervezése, támogatása – kamasz gyerekeket egyedül nevelő szülőknek. tanácsadás szervezése megfelelő szakemberek bevonásával.
2	Kisgyermekes anyák munkaerő-piaci visszatérésének nehézségei - a két, három, négy gyermekes anyák esetében különösen.	A családi élet és a kereső munka összeegyeztetésének segítése, a szükségleteknek megfelelő intézmény hálózat működtetése.
3	A nemi szerepek és sztereotípiák megléte.	A nemi sztereotípiák leküzdése a jó gyakorlatok bemutatásával, a gyermekintézményekben és a helyi médián keresztül.
4	Roma nők hátrányos helyzete (társadalomban és a családi életben).	Roma nők számára háztartás-gazdálkodási foglalkozások, tapasztalatcserek, jó gyakorlatok bemutatásának szervezése.
5	A magányérzet kialakulása, gyes, gyed betegség jelenléte, a mentális állapot romlása	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése; zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása; sz egész életen át tartó tanulást támogató formális és informális tanulási programok támogatása; Partner kártya szolgáltatásainak bővítése.
6	Energiatudatos szemléletmód hiánya.	Helyi szereplők szemléletformálását célzó programok szervezése; figyelemfelhívó akciók megvalósítása; lakossági és intézményi szemléletformáló programok.
7	A családon belüli erőszak, kapcsolati erőszak látenciája és annak következményei.	Belső képzések szervezése a munkatársak részére, jelzőrendszer erősítése, esetgondnokok és családsegítők tapasztalatcséréje, tanácsadás

Az idők helyzet, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői, demográfiai trendek

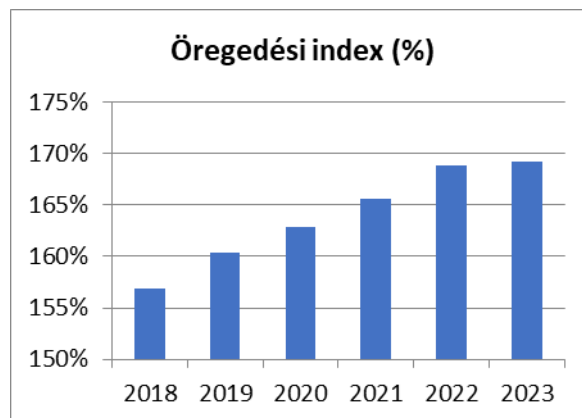
A XXI. század pozitív eredménye és az egyik kihívása a születéskor várható élettartam meghosszabbodása. A korcsoportokhoz tartozó állandó lakónépesség összetételét vizsgálva megállapítást nyert, hogy a 60 év feletti emberek száma országosan és helyi szinten is folyamatosan növekszik.

A kerületi részadatokból látható, hogy az idős korosztályokban (60-100+ között)

- továbbra is több a nő, mint a férfi,
- növekszik az átlagéletkor,
- a nők élettartama hosszabb („feminization of ageing”),
- időskorúak családi állapotában a korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya.

Az idősödő társadalom mérőszáma az öregedési index, amely a 65 év feletti és a 14 év alattiak arányát mutatja. A kerület idősödésének mutatója a születéskor várható időtartam. A születéskor várható átlagos élettartam folyamatos emelkedést mutat. 2023. december 31-én a 65 év feletti állandó lakosok száma 24.156 fő, a 0-14 éves korú állandó lakosok száma 14.280 fő, az öregedési index 169,16%. A statisztikai adatok a kerületi időskorú lakosság létszámának és arányának növekedését mutatják.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2018	23 243	14 811	156,93%
2019	23 872	14 881	160,42%
2020	24 224	14 880	162,80%
2021	24 262	14 649	165,62%
2022	24 161	14 311	168,83%
2023	24 156	14 280	169,16%

23. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

A nyugdíjba vonulás az egyén életében az egészségi állapot szempontjából is krízishelyzetnek tekinthető, a nyugdíjba vonulást sok esetben gyorsan követi a testi folyamatok hanyatlása, a fizikai és szellemi teljesítőképesség romlása. Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez okozhat pszichés megbetegedéseket. Gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. A betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia. A mai kor egyik legnagyobb egészségügyi kihívása a demencia, amely a tartós (élethosszig tartó)

gondozás iránti igényt növeli. Az egészségmegőrzést, illetve az egészségfejlesztést egy életen át tartó folyamatnak tekintjük.

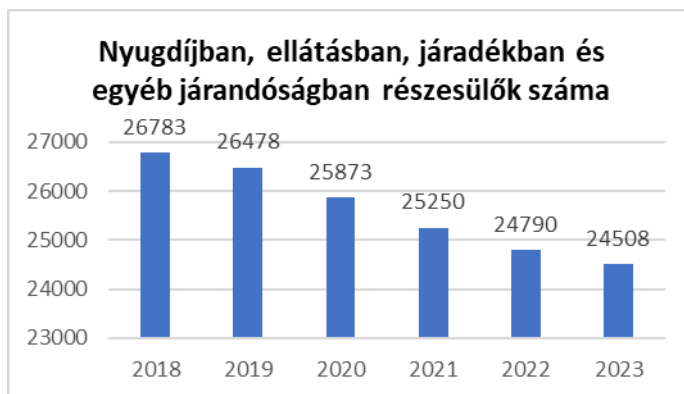
Az elmúlt években romlott a magyar idősök anyagi helyzete. A nyugdíjak – meghatározóan a korábban megállapított nyugellátások - leszakadnak az aktív keresők bérétől. A régóta nem tapasztalt mértékű, Európában a legmagasabb infláció, az alapvető élelmiszerek és szolgáltatások árának gyors emelkedése, az energiahordozók árrobbanása, a nyugdíjak vásárlóerejének romlása csak tovább rontotta a nyugdíjasok helyzetét.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2018	9525	17258	26783
2019	9475	17003	26478
2020	9176	16697	25873
2021	8919	16331	25250
2022	8743	16047	24790
2023	8665	15843	24508

Forrás: TeIR 2025

A nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők számában látható folyamatos csökkenést elsősorban a nyugdíj korhatár kitolódása indolja. (Az öregségi nyugdíjkorhatár 2013 és 2022 között fokozatosan emelkedett 62-ről 65 évre.)

24. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

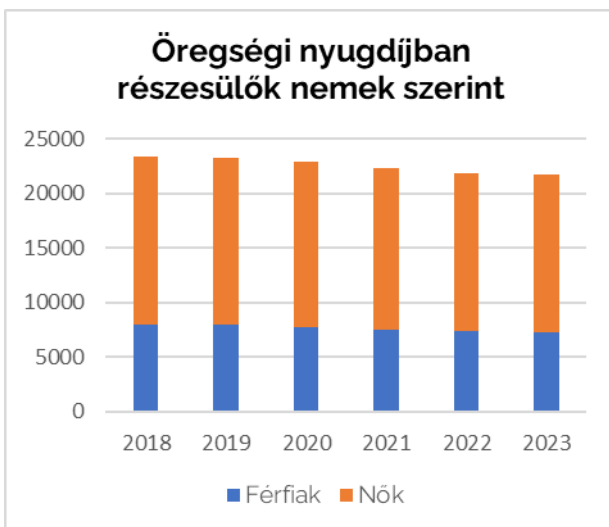

A nyugdíjkorhatár kitolódásával párhuzamosan csökkent a nyugdíj mellett munkát vállalók száma. A 2022. évi energia árrobbanás, a magas infláció miatt kényszerűen újra növekedésnek indult (főleg a 60-70 évesek körében) a nyugdíj mellett munkát kereső és munkát vállalók száma.

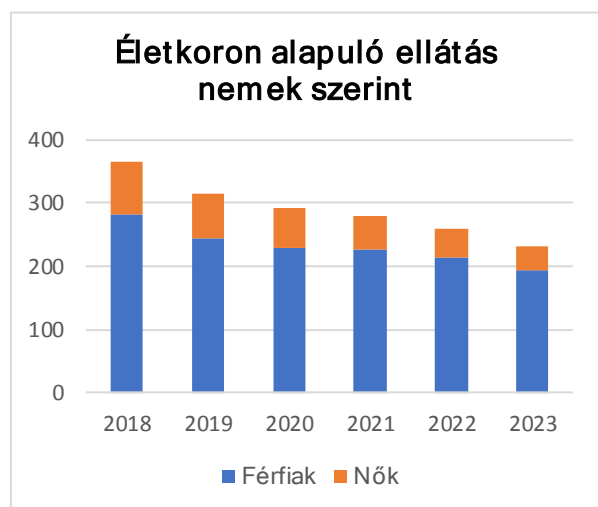
6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)
2018	281	85	7960	15483	42	220	75
2019	245	71	7998	15302	36	204	78
2020	229	63	7776	15112	35	176	81
2021	227	53	7511	14796	36	183	n.a.
2022	214	45	7357	14558	37	163	n.a.
2023	194	38	7331	14401	43	156	n.a.

Forrás: TeIR 2025.

Az állandó népességéhez viszonyítva a 65 év felettiek a lakosság több mint egyötödét teszik ki (20,8%). Az állandó népességéhez viszonyítva az öregségi nyugdíjban részesülők (21.732 fő) aránya, 18,8,1%-a volt 2023-ban. Ez arra utal, hogy a nyugdíj korhatár betöltésekor nem tudnak (az alacsony szolgálati idő, vagy a várható alacsony nyugdíj miatt) nyugdíjba menni.

25. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

26. számú diagram: Forrás: TeIR 2025

Az öregségi nyugdíjban részesülők között több a nő, mint a férfi, - ez elsősorban a nők legalább 40 év jogosultsági idő alapján biztosított nyugdíjba vonulási lehetőségének köszönhető - , az életkoron alapuló ellátás esetében a férfiak dominanciája figyelhető meg.

A statisztikai adatok szerint a nyugdíjasok döntő részének a nyugdíj az egyetlen bevétele, a mindennapi megélhetésük forrása. Országos és kerületi szinten sokan élnek 150.000 forint alatti nyugdíjból. Jellemzően magasabb a férfiak nyugdíja, mint a nőké. A korcsoport anyagi nehézségeit támasztja alá, hogy az elmúlt időszakban megnövekedett az idősektől a polgármesteri

hivatal Szociális és Köznevelési Osztályához érkező segélykérelmek száma. Az önkormányzat által biztosított pénzbeli és természetbeni támogatások az érintett korosztály vonatkozásában: átfogják a lakhatástól az étkezésen keresztül a gyógyszerfinanszírozásig a támogatások minden fajtáját.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idős emberek munkaerő-piaci integrációjának különböző akadályai lehetnek: az idősök munkavállalását nem-, vagy nem megfelelően támogató politikai intézkedések (mint pl. a nyugellátás szüneteltetése a munkavállalás idejére), a kor szerinti diszkrimináció, a kedvezőtlen munkahelyi feltételek, az idősök és idősödők egészségügyi állapota, korlátozott munkaképességük, az új munkahelyi feltételekhez történő nehezebb alkalmazkodás.

Cél az idősebbek munkaerő-piaci szerepvállalásának erősítése, a fenntartható és minőségi munkával töltött élet elősegítése.

a) Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
	Fő összesen	1 115	1151	1807	1393	1556	1855
41-45 év	Fő	134	165	235	191	228	237
	%	12,02%	14,34%	13,00%	13,71%	14,65%	12,78%
46-50 év	Fő	117	127	212	177	221	256
	%	10,49%	11,03%	11,73%	12,71%	14,20%	13,80%
51-55 év	Fő	99	112	220	180	207	253
	%	8,88%	9,73%	12,17%	12,92%	13,30%	13,64%
56-60 év	Fő	115	127	184	171	158	197
	%	10,31%	11,03%	10,18%	12,28%	10,15%	10,62%
61 éves, vagy afeletti	Fő	223	153	236	251	258	290
	%	20,00%	13,29%	13,06%	18,02%	16,58%	15,63%

A munkaerő-piaci részvételt adatait vizsgálva, a 60 éven felüli korosztály mellett az idősödő (41-55 év körüli), aktív korú korosztályok helyzete is problematikus. A legtöbb álláskereső a 61 év feletti korosztályba tartozik. 2023. év decemberi adatok szerint az összes regisztrált munkanélküliek 15,63%-a volt e korcsoportba tartozó.

A nyugdíj mellett munkát keresők elhelyezkedési lehetőségei kedvezőek, megemelkedett a 65 éves életkor felett foglalkoztatottak száma, a férfiaknál és a nőknél is. A közterhek enyhítése is hatással volt a 65 év feletti foglalkoztatására. 2019-től nem kell járulékot levonni a nyugdíjas foglalkoztatottak béréből, 2022-től már szochomentes a keresetük (ami a foglalkoztatót mentesíti).

Az idősök nyugdíjazásuk utáni foglalkoztatása mindenkinek előnyös. Az aktív idősök a munkafolyamatokat és a külső környezetet jól ismerve mentorként is segíthetik a fiatalabb munkatársakat. A nyugdíjasok foglalkoztatása aktív és tevékeny időskori életet tesz lehetővé és jobb - vagy legalábbis elfogadhatóbb - életkörülményeket teremt. Az idősök foglalkoztatottsága annak ellenére, hogy több jogszabályi változás segíti elmarad a várakozástól. Önkormányzati intézmények megállapodást kötöttek a Nyugdíjasok Budapesti Szervezetével, a nyugdíjas szövetkezettel való együttműködés érdekében. Az önkormányzati intézményekben jelenleg is több, mint 100 nyugdíjast foglalkoztatunk.

- b) Tevékeny időskor élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen

Az öregedési folyamatok új kihívást jelentenek a foglalkoztatás, a szociális szolgáltatás különféle területein, Az önkormányzati segítség eszközrendszere sokrétű. Hatékonyságát az adja, hogy differenciáltan alkalmazkodik az idős ember valós szükségleteihez. A 60 év felettiek egy olyan életszakasz részesei, amelyben folyamatos tanulással, fejlődéssel tapasztaltabbak, hétköznapjaik örömtelibbek lehetnek.

A jelenlegi oktatási-képzési rendszerben az idősebb korosztály tagjai kis számban vesznek, vehetnek részt felnőttképzési programokban. A kerületi idősellátó rendszer fejlesztésével, az élethosszig tartó tanulás lehetőségének - informatikai és nyelvi képzések, egyetemi előadások – biztosításával, programok szervezésével segítjük, hogy az idősök aktív résztvevői maradjanak a társadalomnak. Folytatjuk az okoseszközök – okostelefonok, tabletek, laptopok - használatára vonatkozó gyakorlati bemutatóinkat, előadásainkat. Sikeresek az egy esetleges „új” feladatokra, kihívásokra való felkészítő tanfolyamaink, a beszélgetős programok, a többgenerációs közösségi programok kidolgozása és megvalósítása.

Az időseink nyitottak az élethosszig tartó tanulás jegyében rendelkezésükre álló lehetőségekre, aktívan vesznek részt a képzéseken, előadássorozatokon, kulturális és szabadidős programokon. Mindezek hozzájárulnak az ismereteik bővüléséhez, szellemi frissességük és aktivitásuk fenntartásához, foglalkoztatási lehetőségükhöz. Rendezvényeken, klubfoglalkozásokon támogatjuk nyugdíjas kortárs segítők közreműködését.

A 65 év felettiek számára nem a szegénységkockázat a legveszélyesebb, hanem az aktivitás hiányából, az elmagányosodásból származó problémák jelentenek nagyobb veszélyt életmódjukra és életminőségükre.

- c) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az elhelyezkedés is nehézségeket rejt magában az idősebb, vagy nyugdíjas álláskereső számára. Az idősödő munkavállalók munkavállalással, munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőtlenségét a romló egészségi állapotra és a képzettségbeli hiányosságokból eredő problémákra, ritkábban a magasabb bérigényre vagy bérmegállapítási kötelezettségre vezetik vissza a munkaadók. Ha sikerül is ezen csoportba tartozóknak munkát vállalniuk, a jövedelmi viszonyok, a munka körülményei és az érdekérvényesítés lehetőségei korlátozottabbak.

Jellemző, hogy bejelentés nélkül foglalkoztatják őket, gyakori a leplezett munkaviszony vagy határozott időre szóló szerződéssel vagy éppen munkaerő-kölcsönzés formájában tartanak igényt a

munkaerejükre. A tanulás és a számítógép használat, a digitális írástudás hiánya különösen nagy problémát jelent a munkaerő piacról kiszoruló körében. A foglalkoztatási aktivitás akadályaként lehet az informatikai tudatlanság, amely a munkaerőpiacról történő kirekesztődés veszélyét jelenti.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Önkormányzat az idősök mindennapjait befolyásoló feladatait intézményhálózatán keresztül és civil szervezetekkel kötött ellátási szerződések alapján teljesíti. A szociális munka eszközeivel az idősök igényeihez igazított, rugalmas, hatékony szolgáltatásokat nyújtunk, segítve az érintett korosztályok életminőségének javítását. Eredményt értünk el a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, sport, kulturális) összehangolása, a helyi kommunikációs csatornák bővítése területén. A közszolgáltatások infó-kommunikációs akadálymentesítése megoldott. A digitalizáció előrehaladásával a szolgáltatások többsége otthonról, online platformon is elérhetővé vált.

Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, és egyre népszerűbb a Budapest13. Smart City mobilapplikáció. Az applikáción keresztül a kerületünket érintő friss hírek, a szolgáltatások igénybevételeiről szóló és egyéb információk elérhetők. Lehetőség van az e-ügyintézésre. A Polgármesteri Hivatal épületében, a Szociális Szolgáltató Központ Idős Klubjaiban valamennyi tájékoztató és nyomtatvány papír alapon is elérhető.

A közösségi közlekedéshez való hozzáférés az idősök számára biztosított, a 65 év feletti személyek ingyenesen vehetnek igénybe. A Budapesti Közlekedési Központ (BKK) és a BKV járműfejlesztési akciójának eredményeként a 15-ös, és a 115-es busz vonalán új, korszerű, idősbarát autóbuszokat állított forgalomba és az 1-es villamosok vonalán teljeskörűen, a 14-villamos esetében kapacitás függvényében alacsonypadlós járművek is közlekednek.

a) Az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Önkormányzat elkötelezett a kerületi idősellátó rendszer, az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés folyamatos fejlesztése iránt. Tudatos egészségpolitika részeként hozzájárul az egészséges szemléletmód erősítéséhez. Formái: az idősök számára szervezett felvilágosító előadások, tájékoztatók, a preventív egészségügyi szolgáltatások körének bővítése. A magasszintű gyógyító tevékenység biztosítása mellett jelen van az egészséges életmódra nevelés.

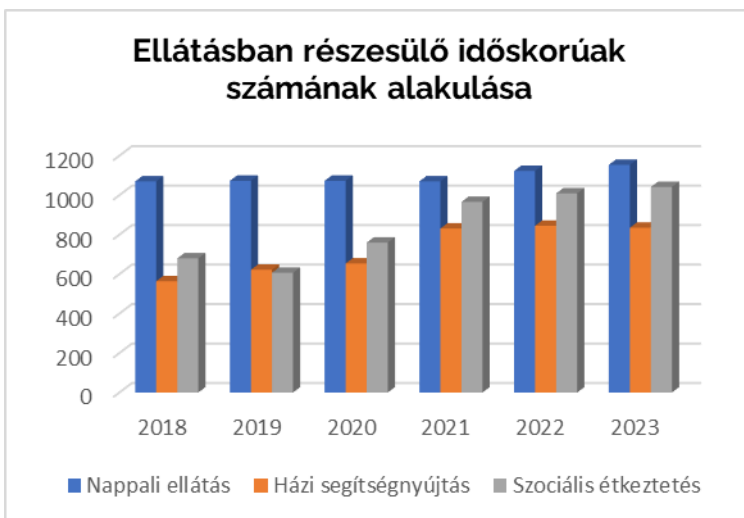
Az idős generáció felvilágosítása, az önkéntes, megelőző szűrővizsgálatok szervezése, a személyes és a környezeti higiénia betartására való figyelemfelhívás, a védőoltások alkalmazása eredményes volt. A szűrések iránt érdeklődők korcsoport szerinti összetételét tekintve, jellemzően az 50 év felettiiek éltek és élnek a szűrővizsgálatok lehetőségével. 2023. évben kilenc szakterületre meghirdetett lakossági szűrővizsgálatra.

Az idős embereknek az életkor előrehaladásából indokolt, hogy számukra biztosított legyen az egészségügyi, ápoló-gondozó ellátásokhoz való hozzáférés. Az életkor előrehaladtával emelkedik a mindennapi életvitelükben korlátozott személyek száma, ápolásra, gondozásra szoruló aránya. E feladat egyes elemeinek ellátása megjelenik a szociális ágazatban is.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	Házi segítségnyújtásban részesülők száma	Szociális étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	fő	fő
2018	23 243	1070	564	680
2019	23 872	1073	622	607
2020	24 224	1073	654	760
2021	24 262	1070	831	966
2022	24 161	1123	845	1009
2023	24 156	1154	835	1042

Forrás: TeIR 2025

A szociális alapszolgáltatást a Szociális Szolgáltató Központ szervezi. Fő célcsoportja azok az idősök, akiknek valamilyen szempontból segítségre van szükségük ahhoz, hogy a saját lakókörnyezetükben önállóan és teljes életet tudjanak élni.

A szociális alapellátások:

- az étkezés
- a házi segítségnyújtás,
- a házi segítségnyújtás,
- a nappali ellátások

27. számú diagram Forrás: TeIR 2025

Adatok azt mutatják, hogy évről évre nő azoknak a száma, akik igénylik az önkormányzat által biztosított napi egyszeri meleg étkezést. 2023-ban már 1.042-en éltek a lehetőséggel. Az étkezés lehet normál-, vagy orvosi javaslatra diétás. A szolgáltatást jelenleg tíz telephelyen biztosítjuk. Az igénybe vevők szükségleteiknek megfelelően a meleg ebédet elfogyaszthatják az Idősek Klubjaiban, hazavihetik, vagy kérhetik a lakásra szállítását is.

Folyamatosan nő a nappali ellátás iránt érdeklődők, és e szolgáltatást igénybevevők száma. Az idősök nappali ellátását biztosító Idősek Klubhálózatának 2023-ban már 1.154 fő aktív tagja volt. A klubok nyitottak, a szabadidős programokon a nem klubtagok is részt vehetnek. Az Idősek Klubhálózata helyet és lehetőséget biztosít az idős lakosság számára a napközbeni szabadidő hasznos eltöltéséhez, társas kapcsolatok kiépítéséhez, fenntartásához, ez hozzájárul a magány, az izoláció, a demencia kialakulásának megelőzéséhez.

A Szociális Szolgáltató Központban a házi segítségnyújtást 2023-ban összesen 835 idős ember vette igénybe, számuk az elmúlt években alig változott. Az ellátottak két harmada évek óta nő,

80%-uk pedig betöltötte a 75. életévét. A házi segítségnyújtás keretében a saját lakókörnyezetben történik a segítségnyújtás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás önként vállalt szolgáltatás. Ennek keretében a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékkal élő személyek számára jelent segítséget az önálló életvitel fenntartásához. Hozzájárul a felmerülő krízishelyzetek elhárításához. A Szociális Szolgáltató Központ a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást átlagosan 230 fő részére biztosította. Az idősokkal folytatott beszélgetések alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy növekszik azoknak a 65 év feletieknek a száma, akik a 2023. július 15-én elindított Gondosóra program keretén belül veszik igénybe ezt a jóléti szolgáltatást.

A szolgáltatások elmúlt években történt fejlesztései: a digitális képzés, az okoseszközök megismertetése és használatuk elsajátításának segítése (bemutató terem, képzések); az áldozattá válás megelőzése (Ne dőljünk be a csalóknak című saját program); kulturális programjaink bővítése; a Gondozóház 55 férőhelyéből hat demens személy átmeneti ellátásának kialakítása. Megkezdtük egy speciális program összeállítását, melynek alapvető célja a szociális és egészségügyi terület szoros együttműködése, egy Alzheimer/Dementia Café program létrehozása érdekében.

2021-ben csatlakoztunk a TÖOSZ D-Car Labs projektjéhez. A helyi házi ápolás és a házi segítségnyújtás összhangja mellett olyan időskori igények kielégítésének szervezését kezdtük meg, mint a megfelelő orvosi terápiák, higiéniai tevékenységek ellátása, ápolás, az idős emberek biztonságát segítő otthoni eszközök bemutatása.

Az idősellátás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magán szervezetek is. Kerületünkben találhatók nem önkormányzati intézmények, amelyek aktívan részt vesznek az idős ellátásban: Angyalföldért Egyesület, Mozgássérültek Egyesülete, Gyertyafény Keringő Klub, Kézfogás Kórus, Sárgarózsa Klub, Angyalföldi Szociális Egyesület, Helytörténeti Klub, Frangepán utcai Református Egyházközség Mentálhigiénés Szolgálat.

Jellemző a kerületi szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és az egyéni szükségletek felmérésén alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.

b) A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az időskori jólét, a jobb és teljesebb életminőség kialakítása nem képzelhető el a kerület idős lakosainak szervezett kulturális programok folyamatos biztosítása nélkül. Kerületünk kulturális élete gazdag hagyományokkal, széleskörű, fokozatosan kiteljesedő, megújuló kínálattal rendelkezik, melyben egyaránt helyet kapnak a közművelődési és a művészeti nevelés intézményei és az országos és nemzetközi rangú kulturális, közösségi rendezvények.

Önkormányzatunk folyamatosan biztosítja az időskorú lakóinak igényes közművelődési, szórakoztató közösségi programokban való részvételt. Színes és sokrétű programkínálattal, szórakozási, rekreációs, tájékozódást és kapcsolatépítést szolgáló lehetőségekkel várta és várja az idősebb generációt. Helyszínek: az Angyalföldi József Attila Művelődési Központ, a Láng Művelődési Központ, a Radnóti Miklós Művelődési Központ. Nagy hagyományra visszatekintő,

sokakat vonzó nyilvános kulturális események sora: a Lakóközösségi Napok, a Szent István parki Nyáresti Koncertek, a Nemzetiségi Fesztivál, az AngyalFolki Utcabál, a Szent Mihály Napi Búcsú, az Angyalföldi Utcazenei Fesztivál és a Pozsonyi Piknik. Az idős emberek a legnagyobb létszámban vettek részt az önkormányzati rendezvényeken.

c) Idősek informatikai jártassága

Az idősek informatikai jártasságáról nem áll rendelkezésre releváns információ. A szakemberek véleménye szerint az információs-kommunikációs technológiai ismeretek terén az idősek között a fiatalabb korosztályokhoz képest elmaradások tapasztalhatók. A 2022. évi népszámlás során először került sor a digitális tevékenység (tudás) felmérésére. Korcsoport szerinti elemzésre nem került sor. A kérdésre adott válaszok alapján városrészünkben pozitív eredmény született. Az adatok alapján arra a következtetésre juthatunk, hogy kerületünkben élők közül 25.277 fő alapszintű, 59.939 fő középszintű, 20.943 fő magasszintű digitális ismeretekkel rendelkezik, és mindössze 10.739-en nem végeznek semmiféle digitális tevékenységet.

Önkormányzat klubhálózata révén biztosítja az alapfokú informatikai képzést az idősek számára. A Nostalgia Ház Idősek Klubjában az informatikai oktatások, képzések szervezését, valamennyi klubban és egy külön kialakított gyakorló teremben biztosítottuk a gépkezelés gyakorlását. A képzéseken 2021-2023 között 575 fő vett részt.

Az Idősek Klubok hangsúlyt fektetnek az okoseszközök, okostelefonok használatának bemutatására, a digitális írás-tudási készség elsajátításának segítésére. 2021-ben elindult az „Okosan az okos eszközökről” című foglalkozás annak érdekében, hogy az idős emberek magabiztosan és biztonságosan tudják használni az okos eszközöket. A klubtagok az okos telefonokkal, tabletekkel kapcsolatosan fontos információkat ismerhettek meg NagyNet programunk keretében, amelynek kiemelt területei:

- okoseszközök használatának alapjai, funkciói,
- közösségi média oldalak kezelése,
- e-ügyintézés, e-vásárlás alapjai,
- www.smartcity13.hu,
- BKK Futár elnevezésű applikáció,
- EESZT használata,
- ügyfélkapu szerepe,
- biztonságos internetezés,
- okospad használata.

2022. júniusában átadásra került az Ezüstkör Idősek klubjában a SMART bemutatóterem. Ezen a helyszínen smart eszközökkel, biztonságot, energiatakarékosságot szolgáló megoldásokkal ismerkedhetnek meg az érdeklődők. Az átadás óta több százan keresték fel oktatótermünket. (szépkorúak, hozzátartozók, szakemberek)

d) Generációk közötti programok

A családi kapcsolatoknak, a fiatal-idős generáció találkozásainak, beszélgetéseinek szerepe van az idősek mentális egészségének megőrzésében, pozitív közérzetének megtartásában. A „Generációk egymás közt, egymásért” program keretében minden nyugdíjas klub kapcsolatba lépett és hol szorosabb, hol lazább kapcsolatot tart fenn egy, a közösség által kiválasztott óvodával, iskolával.

Nem szakadt meg ez a kötelék a pandémia alatt sem. A kényszerű online kapcsolattartás után 2022-ben újult erővel folytatódott a közös programok szervezése, a generációs kapcsolatok erősítése. Hagyománnyá vált a tradicionális ünnepek közös megtartása, ahol a kisgyermek, diákok a jelenlétükkel, előadásaikkal ejtik rabul a nyugdíjasok figyelmét. A közös kézműves foglalkozások, mint pl. a sütemény készítés segíti a múlt értékeinek, hagyományainak átörökítését. A gyerekek által készített apró ajándékok örömet és meglepettséget váltottak és váltanak ki a nyugdíjas klubok tagjaiból.

Négy középiskola a közösségi szolgálat keretében jelen van a klubok életében: az okos eszközök, az internet használatát segítő programokban, szépirodalmi délutánokon, egyéb foglalkozásokon. (kertészkedés, társasjáték, bingo, stb.) Évente átlag 120 fiatal érintett.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Alapvető cél az aktív életvitel biztosítása. Az aktivitással kivédhető a feleslegessé válás érzése. A helyi önkormányzati időspolitika túlmutat a jogszabályokban megfogalmazott feladok végrehajtásán. Az Időügyi Tanács, a civil szervezetek támogatásával és az Idősek Klubhálózatának működtetésével megvalósult az idősek bevonása a helyi közösség életébe. Az aktív időskor feltételeinek megteremtése, eszményének megvalósítása érdekében szervezzük a programokat. Mindezek segítik, erősítik a szükséges készségek és képességek megőrzését, valamint az önálló életvitelt támogató környezet kialakítását.

Az önkormányzat e célcsoport életminőségének jellemzőit folyamatosan vizsgálja, és ennek alapján alakítja szolgáltatásait, szervezi az idősek számára programjait.

Folytatjuk az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítését segítő programokat. Hangsúlyt fektetünk a szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására, a népbetegségnek számító betegségek kiszűrésére. (a vércukor, vérnyomás, koleszterin stb) Önkormányzat a tüdőgyulladás elleni védőoltás költségét átvállalja a 65. életévet betöltöttek esetében. A gyógyszer-támogatás igénylésére egyszerűsített eljárásrendet vezetett be. Segítséget jelent az idősödő és az idős korosztály számára az életmód tanácsadások, az egészségfejlesztő közösségi programok, szűrővizsgálatok, amelyek nagyban hozzájárulnak az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, továbbá a testi és lelki egészség megőrzéséhez.

Programok során a fiatalabb és idősebb hozzátartozókat is meg kell ismertetnünk az idősekre jellemző, életkorukból fakadó egészségügyi problémákat érintő - kiemelten a Alzheimer kórral és a demenciával kapcsolatos - tudnivalókkal, ezzel segítve őket az idős emberek (nagyszüleik, szüleik, házastársuk) otthoni ellátásához szükséges tudás elsajátításában. Ennek egyik eszköze egy „laikusoknak” szóló képzési program, információ-átadás és képzés, a teljes gondozási folyamat ismertetése. Ezt a célt szolgálják az önkormányzati honlapon, a szépkorúak aloldalán megjelenő információk.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
1	Az egyedül élők magas, és emelkedő tendenciát mutató aránya.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző kulturális és szabadidős programok, szolgáltatások szervezése; képzések igény szerinti bővítése; partner kártya szolgáltatásainak bővítése.
2	Az egészségügyi állapot romlása, a demenciával élők arányának növekedése az időskorúak között.	Szűrővizsgálatok biztosítása; prevenciós szemlélet erősítése, az egészségtudatos életmód fejlesztése; rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése.
3	Áldozattá válás veszélye.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése, felvilágosítás a megelőzés érdekében és a látencia visszaszorítása céljából.
4	A technikai fejlődéssel való lépéstartás nehézségei.	Élethosszig tartó tanulás, az infokommunikációs technológiai jártasság megszerzésének segítése elméleti és gyakorlati képzésekkel.
5	A célcsoportra jellemző energiatudatos szemléletmód hiánya.	Helyi szereplők szemléletformálását célzó programok szervezése; Figyelemfelhívó akciók megvalósítása. Lakossági és intézményi szemléletformáló programok
6	Nemzedékek közötti kapcsolat, kapcsolattartás nehézsége.	Generációs programok szervezése.
7	Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák jelenléte, olykor erősödése.	„Generációk egymás közt, egymásért” program folytatása, a helyi média bevonásával, a nyilvánosság eszközeinek bővítésével az idősebb korosztály teljesítményével, életútjának bemutatásával az idősek iránti előítélet csökkentése; a kerületben élő idősek mind szélesebb bevonása a kerülettel kapcsolatos gondolkodásba, a helyi közösségekbe.

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A KSH adatai szerint Magyarországon a 15 év feletti lakosság 22%-a élt 2023-ban valamilyen mértékű fogyatékkal. 2022-es népszámlálási adatok szerint 273,6 ezren vallották magukat fogyatékkal élőknek. A népszámlálási adatok alapján a népesség fogyatékstípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 41,2 %, látássérült 15,8 %, értelmi fogyatékos 15,2 %, hallássérült 11,2 %, egyéb 16,6 %. A fogyatékkal élő népességen belül továbbra is a mozgássérültek a legnépesebb csoport. Mérsékelten emelkedett a látás- és a hallássérültek aránya.

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékossgal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékossgal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. A célok és az ezek megvalósítására irányuló intézkedések megfogalmazása a területben működő civil, érdekvédelmi szervezetek javaslatai, jelzései, valamint a szolgáltatások szervezése során szerzett tapasztalatok alapján történik.

Szakmai munka során a fogyatékkal élő állampolgároktól vagy a családban élő fogyatékossgal élők hozzátartozóitól visszajelzést kapunk arról, hogy

- az állapotukkal összefüggő egészségügyi többletkiadás megnehezíti mindennapjaikat,
- nehezen találnak munkát, jövedelmük alacsony, önkormányzati támogatással tudják kiegészíteni,
- a fogyatékossg megjelenése a családban súlyos érzelmi és anyagi terheket von maga után,
- a fogyatékkal élő gyerekek szülei gyakran érzik magukat megbélyegezettnek,
- gyermekek fejlesztését szolgáló intézményhálózat alacsony kapacitású,
- az ép gyerekek közé integrált oktatás nehezen nyer tért: legtöbbször a hiányzó gyógypedagógiai kapacitás miatt,
- többségük valamilyen oknál fogva a bezárkózást, izolációt választja.

A szakemberek és a hozzátartozók visszajelzése szerint jó és fontos kezdeményezésnek tartják a kerületi iskolákban szervezett Felelős Iskola Díj projektet, az önkormányzati rendezvényeken szervezett, a másság, a fogyatékkal élők megismerését és elfogadtatását célzó programokat, tájékoztatókat.

Önkormányzat 2018-ban indította el a Felelős Iskola díjért szemléletformáló programsorozatot, mely iskoláinkban jól szolgálja az akadályoztatott, fogyatékkal élő emberek élethelyzetének, értékeinek megismerését interaktív és játékos feladatok révén, és saját tapasztalatok alapján. A projekt keretében és a tanórákon kívül szervezett programok alkalmasak a tanulók környezettudatos szemléletének erősítéséhez, a folyamatosan változó világunkhoz való adaptáció, a másság elfogadásához szükséges ismeretek bővítéséhez. (A projektben 2023-ban hét általános iskola alsó és felső tagozatainak 7.549 tanulója vett részt 31 pedagógus irányításával, közreműködésével.)

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2018	831	1.093	1.924
2019	763	1.043	1.806
2020	721	990	1.711
2021	716	962	1.678
2022	702	944	1.646
2023	663	918	1.581

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény szerint az a személy minősül megváltozott munkaképességű személynek, aki a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltötte.

Forrás: TeIR 2025

Vagy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 %-os vagy kisebb mértékű és a jogszabályban meghatározott egyéb feltételeknek megfelel.

A táblázat adatai szerint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma folyamatosan, a bázis évhez viszonyítva 17,2 %-kal csökkent. Tapasztalatunk az, hogy a nyilvántartottak számán felül vannak olyanok, akiknek a munkaképességük megváltozott, ellátásra szorulnának, de ennek megállapítására - elsősorban az érintett kezdeményezésének hiányában - nem kerül sor. A táblázatból az is kiderült, hogy az ellátásban részesültek között változatlanul a nők aránya a magasabb (58,1%).

A fogyatékossgal élők hátrányos helyzetének enyhítése akkor jár sikerrel, ha a hátrányos megkülönböztetés tilalmát mindenki betartja, az egyenlő esélyek biztosítása mellett a pozitív megkülönböztetést alkalmazza. Önkormányzati szinten mindezek összehangoltan és együttesen jelennek meg a közszolgáltatások, az üzemeltetési feladatok és a fejlesztések területén.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladat olyan környezet teremtése, működtetése, ahol egyenlő esélyekkel érvényesülnek a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátása, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

- a) A fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

Tapasztalataink szerint a fogyatékossgal élő személyeknek az elhelyezkedésük során akadályokkal kell megküzdeniük. A munkáltató előítélete mellett a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékossgal élők körében a foglalkoztatottsági arány meghatározásánál a 2022. évi népszámlálás adataiból tudunk kiindulni.

Az Intelligens rehabilitációs álláskereső platformon található, a Népszámlálás során alkalmazott és kitöltött kérdőív adatai alapján összeállított a (csak az általunk is felsorolt) fogyatékossgal élők és foglalkoztatásukra vonatkozó adatok a következők:

Mozgáskorlátozott

123 592

Ebből a foglalkoztatottak száma: 53 478

Gyengénlátó, aliglátó

	73 636
Ebből a foglalkoztatottak száma: 39 532	
Nagyothalló	
	40 428
Ebből a foglalkoztatottak száma: 24 766	
Értelmi fogyatékkal élők	
	31 918
Ebből a foglalkoztatottak száma: 6 010	

2. számú saját táblázat Forrás: KSH

A táblázat adatai szerint a megváltozott munkaképességű, fogyatékkal élők közül számszakilag legtöbben a mozgáskorlátozottak (53.478 fő), arányaiban a gyengénlátók (53,7%) és nagyothallók (61,3%) közül tudnak munkát vállalni.

A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci elhelyezkedési lehetőségei a fővárosban és a kerületünkben is erősen behatároltak. Az elmúlt években olyan munkakörök, munkalehetőségek szűntek meg a digitális fejlődés következtében, melyben korábban fogyatékkal élő embereket alkalmaztak. A közfoglalkoztatás szűkülő lehetőségei a megváltozott munkaképességűek korábbi alkalmazási lehetőségeit szinte teljesen megszüntették.

b) Munkavállalást segítő lehetőségek

Az önkormányzat együttműködési megállapodás keretében biztosítja a fogyatékkal élők foglalkoztatási lehetőségét. Az Angyalföldi Szociális Egyesület átlag 50 fő megváltozott munkaképességű személy részére szervez foglalkoztatást. Az egyesület akkreditált, és a munkavégzésre alkalmas személyi, tárgyi feltételekkel rendelkezik. A foglalkoztatottak által végzett munka sokszínű: az egyszerű csomagolástól kiterjed parkgondnoki feladatok ellátására. A foglalkoztatóban jelenleg 22 megváltozott munkaképességű embernek biztosítanak munkát, a parkgondnoki rendszerben a foglalkoztatottak száma 25 fő.

A foglalkoztatás szabályai továbbra sem kedvezőek. A munkáltató részéről egyre szigorúbbak és túlzott adminisztrációt igényelnek. A fogyatékkal élők oldaláról pedig jövedelmi értékhatár szab gátat a munkavállalásnak. Az egyesület úgynevezett védett műhely, melyből az országban a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal adatbázisa szerint összesen 112 létezik. Védett műhely státuszt azok az intézmények, vállalatok, szervezetek kaphatnak, ahol az alkalmazottak legalább fele fogyatékkal élő személy. A védett műhelyek többségében hosszú távon alkalmazzák a fogyatékkal élőket.

Intézményekben, gazdasági társaságoknál a megüresedett álláshelyek vonatkozásában folyamatosan figyelik a megváltozott munkaképességűek, fogyatékkal élők alkalmazási lehetőségeit. Alkalmazásuk esetén minden lehetséges lépést megtesznek a fogyatékkal élő munkavállalók munkavégzésének megkönnyítéséért, a számukra megfelelő munkakörülmények biztosítása érdekében. A Polgármesteri Hivatalban jelenleg két fő megváltozott munkaképességű munkatárs foglalkoztatása történik.

c) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzat támogatja a megváltozott munkaképességűek, fogyatékossgal élők foglalkoztatását, és elkötelezett abban, hogy az egyenlő esélyű társadalmi részvétel egyik útja a munka világán keresztül vezet. Kevesebb az akadálymentes vállalkozás, sok helyen jelen van diszkrimináció, a félelem a fogyatékossgal élők azt kifogásolják, hogy az akadálymentes közlekedés hiánya miatt gyakran meghúsul az álláskeresési törekvésük. Partnereinkkel teljes összhangban határozottan elutasítjuk a foglalkoztatás területén is a hátrányos megkülönböztetést.

d) Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékossgal élők elszigeteltek a társadalomban, családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, amely az értelmi fogyatékossgal esetén jelentősebb. Az önkormányzat az önálló életvitel támogatását a kötelező feladatok ellátása mellett önként vállalt feladatokkal is biztosítja. Az értelmi fogyatékossgal élők részére Frim Jakab Napközi Otthon nyújt - 30 fő részére - napközbeni ellátást. A szolgáltatás szerepe, hogy a fiatal felnőttet ne kelljen a családból kiszakítani, idegen környezetben ellátni. Az ellátást igénybe vevők részére az intézmény szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt, a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak.

A Szociális Szolgáltató Központ a házi segítségnyújtás keretében a saját otthonukban élő, fogyatékossgal élők részére nyújt szociális alapszolgáltatásokat. (étkeztetés, nappali ellátás, házi segítségnyújtás)

Hat civil szervezet tevékenykedik a fogyatékossgal élők életfeltételeinek jobbítása érdekében: humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatásokat nyújtanak.

Ellátási szerződés keretében a legellátatlanabb csoportok, a szenvedélybetegek (Félúton Alapítvány) és a pszichiátriai betegek (Sotéria Alapítvány) közösségi és nappali ellátását szervezik meg. A mozgássérültek esetében a támogató szolgáltatást a Mozgássérültek Budapesti Egyesületén és a Motiváció Alapítványon keresztül biztosítja. A Diótörés Alapítvány önkormányzati támogatással 10 fő részére támogatott lakhatásként szervezi meg az önálló lakhatást.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A Szociális rendelet alapján a szociális ellátásokat, szolgáltatásokat minden kerületi állampolgár igényelheti. Az eljárás során tapasztaljuk, hogy egy fogyatékossgal élő családtag esetében a lakásban akadálymentesítésre, segítő eszközre van szükség. Ezek biztosíthatják a mindennapi élet legelemibb feltételeit. Ehhez nyújt segítséget a lakás karbantartási-, lakás akadálymentesítésére kérhető támogatás. Ezt a célt szolgálja a lakáshoz jutás, felújítás és korszerűsítés helyi támogatásáról szóló önkormányzati, az önkormányzat által nyújtható egyösszegű kamatmentes kölcsön jogcímei között szerepel a lakás mozgáskorlátozott személy részére történő akadálymentesítését is.

A lakhatási kiadások enyhítése, a gyógyszer, illetve gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájárulás is segíti a fogyatékossgal élőket és családtagjaikat a mindennapi életvitelükben. A fogyatékossgal élő gyermeket nevelő családok az alapítványi iskola költségeinek, a gyermek fejlesztését szolgáló foglalkozások díjainak mérséklésére támogatást igényelhetnek.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) Az egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

A fogyatékossgal korai felismerésének és az elérhető fejlesztések, szolgáltatások megismerésének meghatározó szerepe van az életminőség szempontjából.

A prevencióra kiemelt figyelmet fordítva minden évben közel 1000 fő részére szerveztünk szűrővizsgálatokat, melyek egyik kiemelt célcsoportja az idősek és a fogyatékossgal élők. A nappali ellátásba bekerültek számára fontos és hangsúlyos a gyógypedagógiai fejlesztés, az orvosi alapellátás biztosítása, háttérben a széleskörű szakellátással.

A látókörünkbe kerülő, rehabilitációs ellátásra jogosult személyek vonatkozásában szoros együttműködésre törekszünk a Budapest Főváros Kormányhivatallal. Számukra a rehabilitációs szolgáltatásokat - mint rehabilitációs hatóság –biztosítják. Különösen a megfelelő munkahelyen történő munkavégzésre való felkészítéshez szükséges szolgáltatásokat és a megfelelő munkahelyen történő elhelyezkedés érdekében a rehabilitációs célú munkaközvetítést. A rehabilitációs hatóság biztosítja a rehabilitációs szolgáltatásokhoz, a közfoglalkoztatási lehetőségekhez való hozzáférést, ennek érdekében megállapodást köt a szolgáltatókkal.

b) A települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítése

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programok fizikailag akadálymentesített helyszíneken érhetőek el. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Intézményeink minden területen megfelelnek a jogszabályi előírásnak.

c) A közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítése

A fogyatékkal élő emberek helyzetét befolyásolja az akadálymentes közlekedés minősége, a hivatalok és szolgáltató szervezetek akadálymentes megközelítésének megléte vagy hiánya. A kerületi közszolgáltató intézmények többsége megközelíthetőségükben, az intézmények külső környezetét, belső tereit tekintve sok szempontból akadálymentesek. A Polgármesteri Hivatal, a mozgásukban, a látásukban korlátozottak számára akadálymentes intézmény. Egyre több rendezvényünk, kulturális és sportprogramunk hozzáférhető a fogyatékkal élő emberek számára is.

Az elmúlt években végrehajtott tudatos informatikai-, kommunikációs fejlesztések, a meglévő infokommunikációs eszközök bővítése az akadálymentes információáramlást, a fogyatékkal élőek számára hozzáférés lehetőségét biztosít.

A lakóépületek és a lakások akadálymentesítését jól szolgálja a Szociális rendeletben meghatározott, pályázat keretében igénybe vehető települési támogatások között szereplő, a lakás karbantartása és akadálymentesítése költségeihez való hozzájárulás. A Mozsárutak Budapesti Szervezetével kötött megállapodás alapján a pályázók részére szakmai segítséget nyújtanak az akadálymentesítés terén. A lakáshoz jutás, felújítás és korszerűsítés helyi támogatásáról szóló önkormányzati rendelet - igazodva a lakhatási viszonyokban felmerülő életszerű igényekhez -, az önkormányzat által nyújtható egyösszegű kamatmentes kölcsön jogcímei között tartalmazza a lakás mozgáskorlátozott személy részére történő akadálymentesítését is.

Az önkormányzati bérlakás programunkban a célok között szerepel az akadálymentes bérlakások építése. Folyamatosan vizsgáltuk és vizsgáljuk a földszinti ingatlanok megüresedésénél az akadálymentesítés lehetőségét.

d) Munkahelyek akadálymentesítettsége

Az önkormányzati intézmények és gazdasági társaságok telephelyein a fizikai akadálymentesítés megtörtént. A gyakorlati tapasztalatunk az, hogy az új építésű irodaházak ma már egytől egyig kiemelt szempontként kezelik a munkahelyek akadálymentességét. Kötelezően, jogszabályban előírt feltétel az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapvető, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásaként jelenjen meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszer.

e) Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Önkormányzatunk 1995 óta elkötelezett az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése iránt. A fejlesztése során kiindulópont, hogy a környezet ne akadály, hanem segítője legyen a fogyatékkal élőek és a nem fogyatékkal élő embereknek egyaránt. Az önkormányzat fontosnak tartja a mozgásukban korlátozott emberek akadálymentes közlekedésének fejlesztését: cél, hogy mindenki számára egyaránt bejárható és elérhető legyen a kerület minden pontja. Az elmúlt évek eredményeinek köszönhető, hogy a kerület gyalogos infrastruktúrája akadálymentességi szempontból budapesti átlagban kiemelkedően jónak mondható, az eddig megvalósult akadálymentesítési beruházások minden városrészben összefüggő hálózatot alkotnak. A kerületben több olyan szabadidős sport park került kialakításra, ahol akadálymentesen lehet hódolni a szabadidős és sporttevékenységeknek.

A 2024. évben a Budapest13 Smart City applikációba megtalálható egy integrált akadálymentességi térképalkalmazás, útvonaltervező. Bemutatja a megvalósított akadálymentes járda- gyalogátkelő adatokat. Az információs rendszer személyre szabott, háztól-házig navigációt biztosít a kerekesszékekkel, babakocsival, vagy bármely más guruló eszközzel közlekedők részére. A „meglepetések nélküli közlekedés” segítése mellett az alkalmazás célja, hogy a felhasználó előre láthassa, ha egy üzlet, étterem, vagy középület akadálymentes-e, és rendelkezik-e akadálymentes mellékhelyiséggel. A projekt hozzájárult a szolgáltatók fizikai akadálymentesítési tevékenységéhez is, folyamatosan bővül az akadálymentes, a térképre felkerülő minősített helyek száma, ezzel bővülnek a mozgásukban korlátozottak által igénybevehető szolgáltatások. Nő az applikáció megismerése, használatának elsajátítása, az okos megoldások megismerése iránti igény.

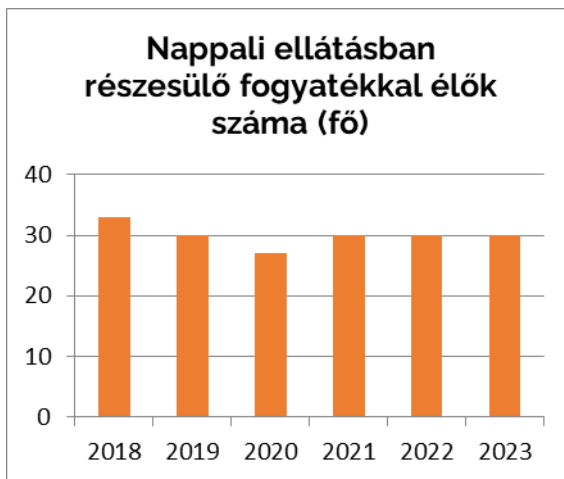
f) Fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (Pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye stb).

A kerületünkben élő mozgáskorlátozottak speciális közlekedési megoldásaként a budapestiek számára kialakított háztól házig szolgáltatás áll rendelkezésre. A BKK a MEOSZ – Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége – budapesti szervezetének bevonásával alakította ki a mozgáskorlátozottak szállítását végző midibuszok közlekedési rendjét.

A háztól házig szolgáltatásban az előzetes bejelentés után igénybe vehető autóbuszok munkanapokon 5:30 és 23:30, hétvégén 8:00 és 16:00 között közlekednek. Ezeket mozgáskorlátozott személy és egy kísérője veheti igénybe a díjszabásban felsorolt, a jogosultságnak megfelelő teljes árú vagy kedvezményes jeggyel/bérlettel. Az elmúlt években a járműbeszerzéseknek köszönhetően az alacsony padlós járművek aránya.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékossgal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma
2018	33
2019	30
2020	27
2021	30
2022	30
2023	30

28. számú diagram Forrás: TeIR 2025

A Frim Jakab Napközi Otthonban értelmi fogyatékossgal és autizmussal élő személyek napközbeni gondozása, foglalkoztatása valósul meg. A Napközi Otthon biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön, egyúttal gyógypedagógiai fejlesztést és orvosi alapellátást biztosít a szolgáltatást igénybevevőknek. Ahogy a táblázatban is látható, az elmúlt évben átlagosan 30 fő ellátásáról gondoskodott az intézmény. Ha a korcsoport szerint megoszlást vizsgáljuk, megállapítható, hogy a szolgáltatást igénybevevők 75%-a 18-39 év között van (50-50% férfi ill. nő), 25%-uk 40-59 év közötti, ebben a korcsoportban lényegesen több a férfi (67%), mint a nő.

f) Előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Összefoglalva:

- a Frim Jakab Napközi otthon által biztosított szolgáltatások,
- a Szociális rendelet alapján megállapítható települési támogatások, kiemelve a lakás karbantartása és akadálymentesítése költségeihez való hozzájárulást,
- a lakáshoz jutás, felújítás és korszerűsítés helyi támogatásáról szóló önkormányzati rendelet alapján a lakás mozgáskorlátozott személy részére történő akadálymentesítéséhez biztosított kamatmentes kölcsönt,
- a fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok, az alapítványi iskola költségeihez, valamint a gyermek fejlesztését szolgáló foglalkozások díjaihoz történő támogatást.

Hasonló hátránykompenzáló az ASZE által nyújtott foglalkoztatási lehetőség, a Kormányhivatal által biztosított rehabilitációs juttatások, vagy az eddig nem említett, mozgásában korlátozott személyek parkolási igazolványa.

A segítő/támogató szervezetekkel közösen szervezett/ támogatott szolgáltatások köre: térítésmentes gyógytorna, fejlesztő programok, jeltolmács-szolgáltatás, látássérült emberek tájékozódását segítő eszközök, „felvilágosító” kampányok a nem sérült emberek számára.

3. számú saját táblázat, forrás önkormányzati adat

<i>szervezet neve</i>	<i>együttműködés területe</i>
Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége	Szociális Kerekasztal tagja ellátási szerződés
Mozgássérültek Budapesti Egyesülete	Szociális Kerekasztal tagja ellátási szerződés helyi mozgássérült klub támogatása
Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége	Szociális Kerekasztal tagja
Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége	Szociális Kerekasztal tagja együttműködési megállapodás helyi Lámpásokkal való közös munka

7.4 A fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a kerületben élő fogyatékossgal élő emberekre, elkötelezett az esélyegyenlőség biztosítása, a fogyatékossgal élők életkörülményeinek javítása iránt. A városvezetés célja, hogy elősegítse a társadalmi életben való aktív részvételüket. Az érintettek véleményét beépíti a döntéseibe.

- Együttműködés a Mozgássérültek Budapesti Szervezetével,
- Vakrepülők – program: fellépési lehetőség biztosítása az önkormányzat rendezvényein (látássérült művészcsoporthoz részére).
- Szociális- és Civil Kerekasztal keretében tájékoztatás, előterjesztések véleményeztetése.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló intézkedések

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a gyermekek, fiatalok körében egyre több a súlyos, vagy halmozottan sérült gyermek és fiatal, akiknek foglalkoztatását, nappali ellátását idővel „védett” környezetben szükséges megoldani. Rendszeresen vizsgálni kell a rendezésre álló gyógy- és fejlesztőpedagógusok kapacitását. a programokat, szolgáltatásokat a létszámhoz igazítva kell kialakítani.

Közösségi körök (az Egyesített Óvoda Kerek kocka programjának mintájára) kialakításában gondolkodunk, ahol a fogyatékossgal élő gyermeket nevelő szülők egymásnak segíthetnek problémáik megoldásában.

A magas infláció, a romló anyagi körülmények a szociális alapszolgáltatásokkal, pénzbeli és természetbeni támogatással juttatások hatékonyságának vizsgálatát igénylik.

Folytatjuk a mozgásukban korlátozott személyek lakhatási körülményeit támogató szolgáltatásokat, támogatásokat.

A társadalmi befogadásuk érdekében szükséges az olyan szemléletformáló programok folytatása, mint a Felelős Iskola díj.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
1	Az elszigetelten, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők vagy fogyatékoszt ápoló családtag kapcsolatteremtési lehetőségeinek beszűkülése. A fogyatékkal élő emberek közösségi programokban való részvétele hatékony ösztönzésének hiánya.	Önsegítő csoportok szerveződésének támogatása, fórumok szervezése; a Partner kártya szolgáltatások bővítése; a közterületen és az önkormányzati intézményekben a térítésmentes WIFI szolgáltatás fejlesztése; képzések szervezése; tapasztalatcsere és tanácsadás szervezése.
2	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés korlátozottsága, az akadálymentes környezet hiányosságai, a 100% közeli állapot elérésének szükségessége. (A közösségi szolgáltatások egy része érzéketlen a fogyatékos emberek speciális szükségleteire.)	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs hiányok, akadályok megszüntetése, a lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program folytatása; pályázatok figyelemmel kísérése, a lehetőségek kihasználása.
3	Tévhittek és hamis képzetek jelenléte a fogyatékossgal élők mindennapi életével, képességeikkel kapcsolatosan.	Lakossági és intézményi szemléletformáló programok szervezése, felvilágosítás, érzékenyítés folytatása.
4	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) fogyatékkal élő emberek számának növekedése.	Elemzések készítése, a problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése, a látencia visszaszorítása.
5	A fogyatékossgal élők, különösen a mozgásukban erősen korlátozott személyek (fizikai) korlátozott lehetőségei az egészségügyi prevenciók szolgáltatások, szűrővizsgálatok igénybevétele során.	Figyelemfelhívó tájékoztatók készítése, az önkormányzati intézményhálózat munkatársainak bevonása a fogyatékossgal élők megszólításában, az egészségügyi szűrővizsgálatokra történő jelentkezés és részvétel segítségével.
6	Energiatudatos szemléletmód hiánya.	Helyi szereplők szemléletformálását célzó programok szervezése; figyelemfelhívó akciók megvalósítása; lakossági és intézményi szemléletformáló programok szervezése
	A fogyatékossgal élő családtagot gondozó családok elszigetelődése erősödik, kapcsolatrendszerük elvész, vagy minimálisra csökken.	Közösségi programok szervezése, beszélgető fórumok, egészségügyi tanácsadás biztosítása, a helyi médiumokban a fogyatékossgal élőket érintő témákat megjelenítése, érzékenyítés, jó gyakorlatok népszerűsítése.

A helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) Civil, egyházi, karitatív szervezeti szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma)

Széleskörű, sokoldalú, aktív együttműködés és konstruktív partneri viszony jellemezte és jellemzi az önkormányzat és a civil szervezetek, érdekvédelmi szervezetek kapcsolatrendszerét. Adatbázisunk szerint önkormányzat több, mint száz civil szervezettel áll közvetlen, konstruktív kapcsolatban. Az önkormányzat által biztosított ellátásokat, szolgáltatásokat nonprofit szervezetek, egyházak ez irányú tevékenysége kiegészíti. A régi partnereinkkel - különösen az Angyalföldi Szociális Egyesülettel, a Magyar Vöröskereszt Bp-i Szervezetével, az SOS Krízis Alapítvánnyal, a Fehér Kereszt Baráti Körrel, az Anyaoltalmazó Alapítvánnyal, a Sotéria Alapítvánnyal, a Félúton Alapítványával, a Mozgássérültek Budapesti Egyesületével, a Diótörés Alapítvánnyal, a Motiváció Alapítvánnyal, az Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetségével, az Oltalom Karitatív Egyesülettel - szorosabbá, hatékonyabbá vált a kapcsolat. Az önkormányzattal szerződő civil szervezetek minden esetben az együttműködést szabályozó megállapodásainkban, szerződéseinkben rögzített elvárásoknak megfelelően teljesítették feladataikat.

Szoros együttműködést alakult ki azokkal a civil szervezetekkel, amelyek valamilyen szolgáltatással kapcsolódnak a kerületi állampolgárok életminőségének javításához: a XIII. Kerületi Lokálpatrióták Egyesülete, az Angyalföld Polgárőr Szervezet, a Katasztrófavédelmi és Polgárőr Egyesület, az Angyalföldi Természetbarát és Testedző Egyesület, a ZöldEb Egyesület, a NANÉ, a Tündérpakk Alapítvány, a Magyar Élelmiszerbank, a Gyermekétkeztetési Alapítvány, és az orosz- ukrán háború miatt a kerületünket lakóhelyként választott menekültek ellátása érdekében tevékenykedő kilenc civil szervezettel.

Partnerségi kapcsolatok alakulásában hangsúlyos szerepet töltöttek be a civil érdekképviselők. A Civil Kerekasztal, Szociális Kerekasztal - a XIII. kerületi civil szervezetek önkéntes, nyitott, jogi személyiséggel nem rendelkező együttműködési, érdek-képviselési és érdekvédelmi fóruma - és a - a szociálpolitikai, illetve gyermekvédelmi tárgyú koncepciók, döntések és rendelet-tervezetek véleményezésében, az ellátórendszer működésével kapcsolatos értékelő-elemző feladatok végrehajtásában fontos szerepet betöltő szervezet. Az Idősügyi Tanács az idős embereket érintő gondok és problémák feltárásában, ezek közvetítésében, illetve az ezek megoldásában érintett, az idős emberek érdekeit képviselő és védő szervezetek és a Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat együttműködésének segítése terén mutatott fel értékes eredményeket.

Önkormányzat különböző formákban támogatta a civil szervezeteket. Folytattuk az önkormányzat egyházi- és civil szervezetek számára kidolgozott támogatási és pályázati gyakorlatát. A 2/2015. (II. 17.) önkormányzati rendelet a lakosság önszerveződő közösségei, és a kerületi lakosok közösségi célú igényeinek teljesítését vállaló civil szervezetek és egyházak támogatását; az önkormányzat és a kerületi civil szervezetek kapcsolatrendszerének egyes kérdéseit; és az egységes pályázati-támogatási rendszer működését szabályozza.

A Prevenció Központban a civil szervezetek részére ún. inkubátor ház szolgáltatást vezettünk be. Konferenciák, szakmai programok szervezésére van lehetőség. Szakmai támogatást, tájékoztatást nyújtunk a szervezeteknek. Jelenleg e szolgáltatásokat kilenc szervezet veszi igénybe. A Váci út

50. szám alatt működik a Civilek háza, amely otthona több civil szervezetnek, rendezvény, lakossági találkozók, fórumok színtere.

Az Angyalföldi Vadrózsa és Vadvirág Táncegyesület, a Csuka Mónika Énekiskola, a Holdvilág Kamaraszínház Kulturális Egyesület, a Csepp Színház, a humoludens.hu, a Vöröskereszt XIII. Kerületi Szervezete egyesületek színesítik a kulturális rendezvények körét.

- b) Helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

2024-ben tizenkét nemzetiséghez tartozók éltek választójogukkal és választották meg nemzetiségi önkormányzatukat. (Ruszin-, a Horvát-, a Roma-, a Lengyel-, az Örmény-, a Bolgár-, a Görög-, a Német-, a Szerb-, a Szlovák-, Román- és Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat) A kerületi önkormányzat - együttműködve a nemzetiségi önkormányzatokkal - rendszeresen megrendezi a XIII. Kerületi Nemzetiségek Fesztiválját

Önkormányzat - a jogszabályban meghatározott együttműködési kötelezettségen túl - a nemzetiségieket képviselő önkormányzatokkal, szervezetekkel egy jól működő, konstruktív partneri viszonyt tart fenn. Rendszeresen biztosította számukra a működésükhöz szükséges infrastruktúrát, anyagi forrást, szakmai segítséget feladataik ellátásához. Támogatta kulturális hagyományaik, tárgyi emlékeik és szellemi kulturális kincseik megőrzését, kulturális rendezvényeik, közösségépítő programjaik megszervezését, nyelvi és kulturális identitásuk erősítését.

Önkormányzat feladatai között került meghatározásra az egyházközségek, egyházi fenntartású intézmények és az önkormányzat közötti partnerség, együttműködés, amely az elmúlt négy évben is eredményes volt. A közös célok érdekében a kooperáció végrehajtása során ez a kapcsolat erősödött.

Az Önkormányzat és a kerületi szervezetek között az aktív, rendszeres kapcsolat az, amely alakítja az együttműködés tartalmi elemeit. A partneri együttműködés alapfeltétele a folyamatos, rendszeres és hatékony kommunikáció. Az Önkormányzat továbbra is szeretné a kiépített kapcsolatrendszert megtartani és a felmerülő igények szerint fejleszteni.

- c) Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása

Önkormányzat partneri kapcsolatokat ápol a Fővárosi és a kerületi önkormányzatokkal, amely elsősorban vezetői szinten, szakterületenként munkatársi szinten realizálódik. Általánossá vált a jó gyakorlatok megosztása és hasznosítása. Konkrét ügyek mentén megvalósul a kerületek, a testületek közös fellépése. Az önkormányzatokkal való kapcsolattartás, közös projektekben való részvétel, a közös érdekképviselés érdekében aktívan részt veszünk a TÖOSZ munkájában.

„A közösség lámpásai” elnevezésű program, amely vak és gyengén látó emberek hatékonyabb érdekérvényesítését és közösségbe szervezését kívánja segíteni. A program szakmai irányítását a Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete végzi. A projekt elsődleges célja a vak és gyengén látó emberek érdekeinek képviselésén túl a látássérültek társadalmi integrációjának támogatása. A program során felkészített mentorok megkeresik a kerületben élő vak, gyengén látó, embereket, majd igényeket továbbítják az önkormányzatnak. A mentorok

maguk is vakok, gyengén látók, és egyéb megváltozott munkaképességűek. Az eredményes program megerősödve, komoly mentori hálózattá fejlődött, jelenleg Budapest XIII. kerületében segíti a látássérülteket. A közösségi mentorok a kerületben rendszeresen érzékenyítő programokat szerveznek óvodákban, iskolákban.

a) a nemzeti önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Nemzetiségi Önkormányzatok tevékenyen részt vesznek oktatási, kulturális-, szociális- és egyéb intézmények életében. Nemzeti ünnepek alkalmával minden Nemzetiségi Önkormányzat képviselteti magát, a kerületi önkormányzat felkéréseinek eleget tesznek, a kerület életét könnyebbé és színesebbé teszik.

b) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A kerületi civil szervezetek sokszínűek, tevékenységi körük szerteágazó: közbiztonság, gyermekvédelem, bölcsődei vagy óvodai ellátás, szociális gondoskodás, időskori programszervezés, gyermek-ifjúsági, oktatási terület, közművelődés, sport és szabadidős program, egészségügy stb. A célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységük lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időskorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások teljes körét.

c) For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

A partnerségi stratégia elfogadásával nevesített feladatként került meghatározásra a kerületi versenyszféra tagjaival egy szorosabb együttműködés kiépítése, tartalmának bővítése. Az első években a településfejlesztés, a környezetvédelem, a közbiztonság javítása a lakossági ellátás, a civil szervezetekkel való együttműködés érdekében sikerült a társas-, és egyéni vállalkozások megszólítása.

A HEP nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésében részt vettek a kerületben dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek. Módszere az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárása, azonosítása, megoldások keresése. A program tervezetet véleményezték. A tervezet az Önkormányzat teljes körűen akadálymentesített honlapján, www.bp13.hu közzétételre került, az állampolgárok is véleményt mondhattak. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető, a nyilvánosság biztosításával az esélyegyenlőségi folyamatok, intézkedések megismerhetővé válnak, ezzel biztosított a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

II. A HEP Intézkedési Terve (HEP IT)

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés összegzése:

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
1	A folyamatos keresőfoglalkozás vállalására bármely okból képtelenné vált, csak alkalmi munkavégzésre alkalmas személyek száma növekszik.	Folytatjuk a közfoglalkoztatást, és a szükséglet alapú szolgáltatások szervezését. Folytatjuk a Prevenziós Központ Állásbörze programját. Szociális, mentális, egészségügyi szolgáltatások bővítése.
2	Az egyik legnagyobb veszély: a lakhatás biztonságának elvesztése, a hajléktalanná válás fenyegetése.	A szociális terület és a XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. együttműködésének továbbfejlesztése. Családsegítő és esetgondnoki szolgáltatás biztosítása a rászoruló családoknál.
3	A mélyszegénységet előidéző körülmények átörökítése a gyerekekre, a gyermekek egészséges és biztonságos fejlődésének veszélyeztetése.	Folyamatosan fejlesztjük a gyermekvédelmi jelzőrendszert. Bővítjük a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások körét, felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése. Folytatjuk a Prevenziós Központ Tanodájában végzett munkát, kiterjesztjük a beiratkozók körét.
4	Megfelelő állami programok hiányában változatlanul fennállnak a roma népességet sújtó negatív társadalmi tényezők: beilleszkedési nehézségek, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági problémák.	Pályázati források figyelemmel kísérése, kihasználása a Roma Kisebbségi Önkormányzattal együttműködve teljes körű szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósításához. Közösségi szociális munka szervezése.
5	A mélyszegénységben élők egészségügyi helyzete, állapota lényegesen rosszabb képet mutat az átlagnál. Sok a szenvedélybeteg, az egészségtelen életmódot folytató, a fiatal korosztály körében sok az alkoholizáló, olcsó tudatmódosító szereket fogyasztó fiatal.	Folytatjuk és népszerűsítjük a kerületi szakrendelők által végzett szűrési programokat. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is, annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti. Egészségügyi eszközök fejlesztése, a megelőzés hatékonysága érdekében.
6	A hétköznapi életben és a munkavállaláshoz szükséges digitális ismeretek hiánya, vagy alacsony foka. A fejlődéshez szükséges digitális eszközök hiánya	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése digitális eszközök beszerzésére, a rászorulóknak történő biztosítására. Képzések szervezése, képzésekben való részvétel támogatása. Közterületen és az önkormányzati közintézményekben a térítésmentes WIFI

		szolgáltatás biztosítása, fejlesztése. Partner kártya szolgáltatásainak bővítése.
7	A környezet- és energiatudatos szemléletmód hiánya.	A szemléletformálást célzó programok szervezése önálló rendezvények, és az önkormányzati események (Lakóközösségi Napok, utcabál, Nemzetiségi fesztivál, stb.) keretén belül, figyelemfelhívó akciók megvalósítása, az energia- és környezettudatos életmód és szemlélet népszerűsítése.

A gyerekek helyzete		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
1	A szülők által vállalt gyermekek számát nem a szerető gondoskodásra való törekvés, hanem a gyerekvállalással járó kedvezmények, anyagi szempontok határozzák meg.	Felvilágosító, érzékenyítő munka a szülők körében, a gyermekek fejlődéséhez szükséges feltételek meglétének folyamatos figyelemmel kísérése az önkormányzati gyermekintézményekben. Segítségnyújtás a nevelési problémák megoldásához.
2	A köznevelési rendszer átalakításával az önkormányzat és a szülők, a helyi szakemberek és a szülők közötti kapcsolattartás meggyengült: sok esetben hiányzik a kapcsolat, vagy nem megfelelő a minősége.	Gyermek, család és önkormányzati kommunikációs kapcsolatok fejlesztése. Önkormányzati szabadidős, tanórán kívüli programok körének bővítése a Prevenációs Központban és a HÍD Családsegítő keretén belül, a Pannka intézmények működtetése.
3	A család, mint szeretet közösség kiteljesedését veszélyeztető negatív makrogazdasági és mikroközösségi körülmények fokozódnak, erősödnek. (A romló anyagi, gyakran egészségügyi helyzet, munkahely elvesztése, a széteső családok, a nevelés, a gondozás, a törődés, a szeretet hiánya miatt egyre több a veszélyeztetett gyermek.)	Szabadidős, a család valamennyi tagjának érdeklődésére számító programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek biztosítása a tartalmas együttlét eseteinek növelése érdekében. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése, együttműködésük további javítása a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
4	A továbbtanulást akadályozó állami intézkedések, a tehetséggondozás lehetőségeinek szűkülése és magas költségei következtében növekedett a leszakadás veszélye.	A továbbtanulás esélyeit növelő munka folytatása, a Prevenációs Központ Tanodájának működtetése, a tehetséggondozás területeinek rendszeres vizsgálata, a felmerülő igényekhez rugalmasan alkalmazkodó rendszer fejlesztése.
5	A szerhasználat terjedését erősítő legális pszichoaktív anyagok (alkohol, cigaretta, szorongás csökkentő gyógyszerek) fogyasztása.	A helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum működtetése, a már meglévő és új eszközök, módszerek alkalmazása. Tapasztalatcserék szervezése a szakemberek és a területen dolgozó utcai és lakótelepi szociális munkások, családsegítők és esetgondnokok számára.
6	Fogyatékkal élő (sajátos nevelési igényű, és autista) gyermeket nevelő családok hátrányos helyzete.	Intézményi szolgáltatások, támogatási formák hatékonyságának vizsgálata, új módszerek keresése. Korai fejlesztés -támogatás lehetőségeinek bővítése.
7	A fogyatékkal élő (sajátos nevelési igényű és	A munkatársak képzése, tréningek szervezése, a

	autista) gyermeket nevelő családokkal való megfelelő kommunikáció további fejlesztésre szorul.	szakterületen dolgozók tapasztalatcseréje
8	A családok körében – különböző okok miatt hiányzik a minőségi módon, közösen eltöltött idő..	Partner kártya szolgáltatásainak bővítése. Közösségi programok szervezése.
9	A családok esetében az energiatudatos szemlélet hiánya	Helyi szereplők szemléletformálását célzó programok. Figyelemfelhívó akciók megvalósítása. Lakossági és intézményi szemléletformáló programok.

A nők helyzete		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
1	Gyermekeket egyedül nevelő anyák gyermeknevelési-, konfliktuskezelési nehézségei, a tapasztalatcsere, a szakemberekkel való találkozás lehetőségének hiánya.	Szülőcsoport – kamasz gyerekeket egyedül nevelő szülőknek. Tanácsadás szervezése megfelelő szakemberek bevonásával.
2	Kisgyermekes anyák munkaerő-piaci visszatérésének nehézségei - a két, három, négy gyermekes anyák esetében különösen.	A családi élet és a kereső munka összeegyeztetésének segítése, a szükségleteknek megfelelő intézmény hálózat működtetése.
3	A nemi szerepek és sztereotípiák megléte.	A nemi sztereotípiák leküzdése a jó gyakorlatok bemutatásával, a gyermekintézményekben és a helyi médián keresztül.
4	Roma nők hátrányos helyzete (társadalomban és a családi életben).	Roma nők számára háztartás-gazdálkodási foglalkozások, tapasztalatcserék, jó gyakorlatok bemutatásának szervezése.
5	A magányérzet kialakulása, gyes, gyed betegség, a romló mentális állapot	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása. Az egész életen át tartó tanulást támogató formális és informális tanulási programok támogatása. Partner kártya szolgáltatásainak bővítése.
6	A célcsoport energiatudatos szemléletmódjának hiánya.	Helyi szereplők szemléletformálását célzó programok. Figyelemfelhívó akciók megvalósítása. Lakossági és intézményi szemléletformáló programok.
7	A családon belüli erőszak látenciája és annak következményei.	Belső képzés munkatársak részére, jelzőrendszer erősítése, esetgondnokok és családsegítők tapasztalatcseréje, tanácsadás szervezése a bántalmazott családtagok részére.

Az idősek helyzete		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
1	Magas, és emelkedő tendenciát mutat az egyedül élők aránya.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző kulturális és szabadidős programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése. Partner kártya szolgáltatásainak bővítése.

2	Romló egészségügyi állapot, a demenciával élők arányának növekedése az idős korúak között.	Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése. Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése.
3	Áldozattá válás veszélye.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése, felvilágosítás a megelőzés érdekében és a látencia visszaszorítása céljából.
4	A technikai fejlődéssel való lépéstartás nehézségei.	Élethosszig tartó tanulás, az infokommunikációs technológiai jártasság, a kulturális életben való részvétel
5	A célcsoport energiatudatos szemléletmódjának hiánya.	Helyi szereplők szemléletformálását célzó programok. Figyelemfelhívó akciók megvalósítása. Lakossági és intézményi szemléletformáló programok
6	Nemzedékek közötti kapcsolat, kapcsolattartás nehézsége.	Generációs programok szervezése.
7	Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák jelenléte, olykor erősödése.	Helyi média bevonásával, a nyilvánosság eszközeinek bővítése. helyi közösségben való részvétel erősítését szolgáló rendezvények.

	A fogyatékossgal élők helyzete	
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
1	Az elszigetelten, fogyatékossgal élőknek vagy fogyatékossgal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékossgal élőket ápoló családtagnak a kapcsolatteremtési lehetősége beszűkül. Kevés a fogyatékossgal élő emberek közösségi programokban való részvételét ösztönző kedvezmény.	önsegítő csoportok szerveződésének támogatása, fórumok szervezése Partner kártya szolgáltatások bővítése. Közterületen és az önkormányzati intézményekben a térítésmentes WIFI szolgáltatás fejlesztése. Képzések szervezése. Tapasztalatcsere és tanácsadás szervezése.
2	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei korlátozottak, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os. A közösségi szolgáltatások egy része érzéketlen a fogyatékossgal élő emberek speciális szükségleteire.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, a lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program folytatása. Pályázatok figyelemmel kísérése, a lehetőségek kihasználása.
	Tévhitek és hamis képzetek a fogyatékossgal élők mindennapi életével, képességeikkel kapcsolatosan.	Lakossági és intézményi szemléletformáló programok, felvilágosítás, érzékenyítés.
	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő.	Elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése, a látencia visszaszorítása.
	Az egészségügyi preventív szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a	Segíteni szükséges, hogy a fogyatékossgal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

	szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) érdekében.	
	A célcsoport energiatudatos szemléletmódjának hiánya..	Helyi szereplők szemléletformálását célzó programok. Figyelemfelhívó akciók megvalósítása. Lakossági és intézményi szemléletformáló programok.
	A fogyatékossgal élő személyt gondozó család elszigetelődik, kapcsolatrendszere elvész, vagy minimálisra csökken.	Közösségi programok szervezése. Helyi médiában megjelenítünk fogyatékossgal élőket érintő témákat. Érzékenyítés, jó gyakorlatok népszerűsítése.

A beavatkozások megvalósítói

Azonosított problémák alapján javasolt intézkedések

A mélyszegénység, a szegénység hatását enyhítő intézkedések célja az alapvető szükségletek kielégítésének biztosítása, az esélyegyenlőség növelése, a társadalmi kirekesztődés csökkentése és a hosszú távú felemelkedés lehetőségének megteremtése. A meglévő gyakorlatok mellett az alábbi intézkedések járulnak hozzá a cél eléréséhez:

Célcsoport	Javasolt intézkedés	Felelős/Határidő	Megjegyzés
mélyszegénységben élők és a romák helyzete	Munkaerőpiaci és foglalkoztatási esélyek javítása érdekében szakképzéshez, felnőttképzéshez való hozzájutás elősegítése	Felelős: Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: 2025. december 31.	A kerületi szakképzők részére közös platform létrehozása, ahol a pályaválasztás előtt álló fiatalok megismerkednek piacképes tudás megszerzésének lehetőségével.
	Munkaerőpiaci és foglalkoztatási esélyek javítása érdekében Álláskereső klub működtetése	Felelős: Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	A munkaerőpiaci igényeknek megfelelő mentális, szociális, motivációs tréningek, önbizalom-erősítő programok szervezése, személyre szabott fejlesztési út kidolgozásával.
	Lakhatást segítő támogatások, pénzügyi és természetbeni ellátások hatékonyságának rendszeres értékelése	Felelős: Aljegyző Határidő: folyamatos	Ezzel ellenőrizhető és javítható a támogatási rendszer társadalmi hatása.
	Önkormányzati bérlakásprogram tovább folytatása	Felelős: XIII. Kerületi Közösrendelők Zrt. vezérigazgató Határidő: 2029. december 31.	Képviselő-testület által elfogadott bérlakás építési program végrehajtása

	Prevenációs és szűrőprogramok szervezése	Felelős: Prevenációs Központ intézményvezető Szociális Szolgáltató Központ vezető Egyesített Óvoda igazgató Egészségügyi Szolgálat intézményvezető Határidő: folyamatos	Egészségmegőrző és ismeretterjesztő programok a lakosság egészségmegőrzésének, korai betegség felismerésének meghatározó eleme.
	Közétkeztetésben korszerű egészséges táplálkozás megjelenítése	Felelős: Egyesített Óvoda igazgató IMFK igazgató Határidő: folyamatos	Egyesített Óvodában okostányér program folytatása, bővítésének vizsgálata.
	Kerületi Tanuszoda felújítása	Felelős: XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. vezérigazgatója Határidő: 2029. december 31.	Gyermekek részére rendszeres mozgás lehetőségeinek bővítése
	Környezeti nevelési és szemléletformáló programok, szervezése	Felelős: Prevenációs Központ intézményvezető Egyesített Óvoda igazgató Szociális Szolgáltató Központ vezető Egészségügyi Szolgálat intézményvezető Határidő: folyamatos	Az érintett intézmények a programokat különböző célcsoportokra szabva valósítják meg.

Azonosított problémák alapján javasolt intézkedések

A gyermekek esélyegyenlőségét biztosító intézkedések célja, hogy minden gyermek – származástól, lakóhelytől, családi háttértől, egészségi állapottól függetlenül – egyforma eséllyel fejlődhesen, tanulhasson, boldogulhasson az életben. Az esélyegyenlőség biztosítása hátránykompenzáció, egyben prevenció és lehetőségtanteremtés. A meglévő gyakorlatok mellett az alábbi intézkedések járulnak hozzá a cél eléréséhez:

Célcsoport	Javasolt intézkedés	Felelős/Határidő	Megjegyzés
A gyermekek helyzete	A jelentkező igényeknek megfelelő gyermekek	Felelős: Egyesített Óvoda igazgató	A bölcsődei szolgáltatás a szülő munkaerő-piacon való

napközbeni ellátás és óvodai férőhelyek működtetése.	Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	részvételét támogatja.
Kulturális és szabadidős esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése	Felelős: Egyesített Óvoda igazgató XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. vezérigazgató Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	Ennek eszközei: térítésmentes, kedvezményes lehetőségek szervezése, közösségi terek működtetése
Tehetséggondozás elemeinek bővítése, önálló önkormányzati szintű tehetséggondozási fejlesztési terv kidolgozása	Felelős: Aljegyző Egyesített Óvoda igazgató Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	Munkatársak képzése a tehetség korai jeleinek felismerése érdekében. Fejlesztő programok szervezése, hozzáférés bővítése,
Korai jelzőrendszer fejlesztése a bántalmazás és elhanyagolás megelőzésére	Felelős: Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	Gyermekevédelem, biztonságos környezet feltételeinek megteremtése.
Óvodai gyermekvédelmi irányelv kidolgozása és bevezetése	Felelős: Egyesített Óvoda igazgató Határidő: 2025. december 31.	Az óvodai munkacsoport kidolgozta a gyermekvédelmi irányelveinket, amely a Hintalovon Alapítvány Nemecsek programján alapul.
Kábítószer Egyeztető Fórum működése	Felelős: Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	több szereplőt összefogó szakmai együttműködés, célja a megelőzés, kezelés, felvilágosítás és reintegráció összehangolása.
Korai fejlesztés rendszerének fejlesztése	Felelős: Aljegyző Egyesített Óvoda igazgató Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	A fejlődési, egészségügyi, tanulási vagy szociális nehézségekkel küzdő gyermekek minél korábban megkapják a szükséges segítséget, és ezáltal esélyük legyen a teljes életre, beilleszkedésre, tanulásra és későbbi munkavállalásra.

Azonosított problémák alapján javasolt intézkedések

A nők esélyegyenlőségét biztosító intézkedések célja, hogy felszámolják a nemek közötti hátrányos megkülönböztetést, és elősegítsék a nők egyenlő jogait, lehetőségeit és hozzáférését az élet minden területén – legyen az munka, oktatás, család, egészségügy vagy közélet. A meglévő gyakorlatok mellett az alábbi intézkedések járulnak hozzá a cél eléréséhez:

Célcsoport	Javasolt intézkedés	Felelős/Határidő	Megjegyzés
A nők helyzete	Alternatív gyermekfelügyelet szervezése bölcsődékben.	Felelős: Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	A mai társadalmi igényekre reagál, a rugalmasabb munkavégzés, a családi helyzetek sokfélesége és a munka-magánélet összehangolása miatt.
	Családon belüli erőszak, kapcsolati erőszak minél korábbi felismerésének erősítése	Felelős: Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	Meghatározó a megelőzéshez, a hatékony beavatkozáshoz. Az érintettek időben megfelelő segítséget kapnak,– mielőtt a helyzet súlyosbodik vagy tragédiához vezet.
	Önkormányzati intézmények, gazdasági társaságok tevékenysége során a munka-magánélet összehangolásának támogatása	Felelős: önkormányzati intézmény intézményvezető, Gazdasági társaság vezetői Határidő: folyamatos	Mintaadó gyakorlat kialakításával, példát mutathatnak a helyi társadalom felé.

Azonosított problémák alapján javasolt intézkedések

Az idősek esélyegyenlőségét biztosító intézkedések célja, az életminőségük megőrzése, javítása, önállóságuk, önrendelkezésük, társadalmi részvételük támogatása, az egészségügyi, szociális, kulturális szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, az időskorhoz kapcsolódó diszkrimináció, elszigetelődés megelőzése és a generációk közötti szolidaritás erősítése. A meglévő gyakorlatok mellett az alábbi intézkedések járulnak hozzá a cél eléréséhez:

Célcsoport	Javasolt intézkedés	Felelős/Határidő	Megjegyzés
Az idősek helyzete	Nappali ellátás férőhelyének bővítése	Felelős: Szociális Szolgáltató Központ intézményvezető Határidő: 2029. december 31.	Jelenleg 1075 férőhely áll rendelkezésre. A nyitott klub szolgáltatásai iránt az igény magas.
	Házi segítségnyújtás szakmai elemeinek	Felelős: Szociális Szolgáltató	Elősegíti, hogy minél tovább élhessenek önállóan, saját

	bővítése	Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	otthonukban. A házi segítségnyújtás szakmai elemek bővítésével a szolgáltatás hatékonyabbá, személyre szabottabbá és komplexebbé válik.
	Digitális világba való bevonásuk, digitális ismeretek bővítése	Felelős: Szociális Szolgáltató Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	A digitális írástudás segíti, erősíti a kapcsolattartást, a tájékozódást, az ügyintézkést.
	Demencia-prevenció	Felelős: Szociális Szolgáltató Központ intézményvezető Gondozóház intézményvezető Határidő: folyamatos	A demencia jelenlegi ismereteink szerint nem gyógyítható, sok esetben megelőzhető vagy a kialakulása késleltethető, illetve lassítható a leépülés folyamata.
	Generációs programok szervezése	Felelős: Szociális Szolgáltató Központ intézményvezető Gondozóház intézményvezető Határidő: folyamatos	Az idősek és fiatalok – közötti kapcsolatok erősítését szolgálják, a tudás- és értékátadásra, kölcsönös megértés és elfogadás kialakítására.

Azonosított problémák alapján javasolt intézkedések

Fogyatékossgal élők esélyegyenlőségét biztosító intézkedések célja, hogy minden érintett személy – testi, érzékszervi, értelmi vagy pszichoszociális fogyatékossgal élő – ugyanolyan jogokat, lehetőségeket és hozzáférést kapjon, mint a társadalom többi tagja. Az esélyegyenlőség a fizikai akadálymentesítés mellett, társadalmi részvételt, önrendelkezést és méltóságot jelent. A meglévő gyakorlatok mellett az alábbi intézkedések járulnak hozzá a cél eléréséhez:

Célcsoport	Javasolt intézkedés	Felelős/Határidő	Megjegyzés
A fogyatékossgal élők helyzete	Intézményi beruházások, felújítások során figyelmet kell fordítani a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésre	Felelős: XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. vezérigazgató Határidő: 2029. december 31.	Önkormányzati intézmények akadálymentesítése folyamatos. Ez a kommunikáció akadálymentesítését is jelenti. Akadálymentes honlapok, digitális felületek, könnyen érthető kommunikáció.
	Integrált vagy inkluzív oktatási formák támogatása	Felelős: Egyesített Óvoda igazgató Prevenációs Központ	A gyermekek sokféleségére épülő, befogadó szemléletű oktatási gyakorlatot jelenti, amelyben a fogyatékossgal

		intézményvezető Határidő: folyamatos	élő, sajátos nevelési igényű (SNI), hátrányos helyzetű és többségi gyermekek együtt tanulnak, egymást segítve, kölcsönösen fejlődve.
	Szociális munkások, pedagógusok képzése a speciális igények felismerésére és kezelésére	Felelős: érintett intézmények intézményvezetői Határidő: folyamatos	A képzésekkel a különböző szükségletekkel élőkkel szakmai tevékenységet végzők megfelelő támogatást kapnak.
	Angyalföldi Szociális Egyesület által szervezett védett foglalkoztatás támogatása	Felelős: Aljegyző Határidő: folyamatos	Megváltozott munkaképességűek részére a munkahely teremtés hozzájárul a megélhetési forrás megszervezéséhez.

Minden célcsoportot érintő közös célok és intézkedések

Célcsoport	Javaolt intézkedés	Felelős/Határidő	Megjegyzés
Minden célcsoport	A társadalom érzékenyítése, elfogadóbb attitűd kialakítása	Felelős: önkormányzati intézmény intézményvezető, Gazdasági társaság vezető Sajtóreferens Határidő: folyamatos	Sztereotípiák elleni kampányok
	Egyes célcsoporttal foglalkozó civil szervezetekkel való együttműködés	Felelős: Egyesített Óvoda igazgató Prevenációs Központ intézményvezető Határidő: folyamatos	Elemei: közös programok, szolgáltatások szervezése, Civil szervezetek támogatása,
	Partner kártya szolgáltatás fejlesztése	Felelős: érintett intézmények intézményvezetői Határidő: folyamatos	Folyamatosan vizsgáljuk a felmerülő igényeket.
	Energiatudatos szemléletmód erősítése	Felelős: minden érintett intézmény intézményvezető Határidő: folyamatos	Olyan programokat szervezünk, amelyek elősegítik, hogy az állampolgárok tudatosan odafigyeljenek arra, hogyan használják fel az energiát a mindennapokban.

A HEP IT megvalósítása

Önkormányzat az általa fenntartott intézmények, gazdasági társaságok vezetői számára feladatul határozza meg a dokumentumban foglaltak végrehajtását, és ellenőrzi annak eredményét. A nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit partnerség keretében kéri, hogy a HEP-t valósítsák meg, támogassák.

Önkormányzat elvárja intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat HEP-ban részletes leírásra kerültek.

Önkormányzat elvárja, hogy intézményei, gazdasági társaságai a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalatokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, a programba történő beépítésének garantálására HEP Fórumot hozott létre és működtet.

A HEP Intézkedési Tervben vállalt feladatok kerületünkben maradéktalanul megvalósul.

a) A megvalósítás folyamata

Önkormányzat a HEP-ban foglaltak végrehajtásának ellenőrzésével a HEP Fórumot bízta meg. A Fórum állandó tagjai: a területért felelős alpolgármester, az aljegyző, a köznevelési referens, a XIII. Kerületi Egészségügyi Szolgálat intézményvezetője, a XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. vezérigazgatója, a XIII. Kerületi Prevenciók Központ intézményvezetője, a Szociális Szolgáltató Központ intézményvezetője.

A HEP Fórum feladatai:

- a HEP Intézkedési Terv megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomonkövetése, dokumentálása, és mindezekről az önkormányzat Képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása;
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása;
- a HEP-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása;
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre;
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása;
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszában lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében: Köztisztasági és Közbiztonsági Munkacsoport, Szociális és Gyermekjóléti Munkacsoport. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is. A munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

b) Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

c) Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

Az önkormányzat részéről az aljegyző feladata

- a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása;
- folyamatosan együttműködni a HEP Fórum vezetőjével;
- a felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o felel azért, hogy a kerület minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program,
 - o figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat,
 - o támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához,
 - o kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőseivel közösen,
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

Az intézmények vezetői felelősek azért hogy

- ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek;
- ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában;
- az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak;
- akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, a követelményt a közös munka során vegye figyelembe. A jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján az önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak

d) Érvényesülés, módosítás

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program (2025 – 2029) szellemisége követi az előző program alapvetését, eredményeit, következtetéseit. Az esélyegyenlőség, az azonos esélyek biztosítása önkormányzat egyik kiemelt célja volt, és maradt. Az elfogadott program szakmai alapjaira és eredményeire támaszkodtunk. Látható, hogy a beazonosított problémák és ezek megoldására, a következmények enyhítésére szolgáló fejlesztési irányok meghatározásánál finomításokra került sor. Az önkormányzat a program megvalósításán keresztül biztosítani akarja minden állampolgár számára a közszolgáltatások igénybevételét, különösen a hátrányos helyzetű állampolgárok számára a jog- és esélyegyenlőséget az élet minden területén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatás, a munkavállalás, valamint a társadalmi élet, sport, kultúra és szabadidős tevékenységek területén egyaránt.

Önkormányzat az esélyegyenlőség javításának követelménye megjelenik a munkáltatói szerepkörében is.

A HEP IT elfogadása

A Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program szakmai és társadalmi vitája megtörtént.

Ezt követően Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program tervezetét (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Budapest, 2025. május „ „

Dr. Tóth József
aláírás

A Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.